

vergadering **27**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 8 maart 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
VERWELKOMING	5
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	5
ACTUALITEITSDEBAT over de uitspraken van minister Hilde Crevits betreffende de schoolse betrokkenheid van allochtone ouders – 7 (2016-2017)	6
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	33
ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het nieuwe starterspakket kleuteronderwijs als instrument voor kleuterparticipatie	33
ACTUELE VRAAG van Katrien Partyka aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de toename van het aantal singles en de gevolgen ervan voor het beleid	
ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de verwachte stijging van het aantal alleenstaanden en de gevolgen daarvan voor het beleid	36
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de beleidsconclusies uit het nieuwe onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van de Vlamingen	
ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de beleidsconclusies uit het nieuwe onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van de Vlamingen	
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de alternatieven voor automobilititeit in de regio's met te weinig duurzame mogelijkheden	42
ACTUELE VRAAG van Lies Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen met de aanvraag van de verhoogde kinderbijslag door rechthebbenden	47
ONTWERP VAN DECREET betreffende de maatregelen ten gunste van de tewerkstelling van jongeren in de socialprofitsector die voortvloeien uit de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact – 1077 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	52
Artikelsgewijze bespreking	57

VOORSTEL VAN DECREET van Cathy Coudyser, Karin Brouwers, Marnic De Meulemeester, Jan Van Esbroeck, Johan Verstreken en Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies, wat betreft de brandveiligheid en de controle op de naleving van de uitbatingsvoorwaarden – 1079 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	58
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Marc Hendrickx, Dirk de Kort en Jelle Engelbosch betreffende de implementatie van een constante woonkostenbenadering voor sociale huurwoningen – 981 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	58
VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de interpellaties, actuele vragen en vragen om uitleg betreft – 1005 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	59
Artikelsgewijze bespreking	59
VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de indiening van beleidsbrieven betreft – 1016 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	60
VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de commissie ad hoc ter voorbereiding van een themadebat betreft – 1039 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	60
VOORSTEL tot wijziging van het statuut van het personeel van het Algemeen Secretariaat – Aanpassing nieuw overlegmodel na evaluatie in het Overlegcomité	
Bespreking en stemming	61
ONTWERP VAN DECREET betreffende de maatregelen ten gunste van de tewerkstelling van jongeren in de socialprofitsector die voortvloeien uit de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact – 1077 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Aangehouden stemming	61
Hoofdelijke stemming	62
VOORSTEL VAN DECREET van Cathy Coudyser, Karin Brouwers, Marnic De Meulemeester, Jan Van Esbroeck, Johan Verstreken en Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies, wat betreft de brandveiligheid en de controle op de naleving van de uitbatingsvoorwaarden – 1079 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	62

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Marc Hendrickx, Dirk de Kort en Jelle Engelbosch betreffende de implementatie van een constante woonkostenbenadering voor sociale huurwoningen – 981 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	62
VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de interpellaties, actuele vragen en vragen om uitleg betreft – 1005 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	63
VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de indiening van beleidsbrieven betreft – 1016 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	63
VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de commissie ad hoc ter voorbereiding van een themadebat betreft – 1039 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	63
TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER	64
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	64
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	66
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	66

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Jelle Engelbosch, Michèle Hostekint: ambtsverplichtingen;

Jan Durnez: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Freya Saeys, Steve Vandenberghe, Daniëlle Vanwesenbeeck: gezondheidsredenen;

Caroline Bastiaens: zwangerschapsverlof. Zij is moeder geworden van niemand minder dan Mathis. Moeder, vader en de kleine maken het goed. (*Applaus*)

U kunt altijd storten op haar pamporrekening.

VERWELKOMING

De voorzitter: Wij verwelkomen mevrouw Elke Sleurs, die opnieuw het Vlaams Parlement vervoegt. (*Applaus*)

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES**Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden**

De voorzitter: Dames en heren, voor de N-VA-fractie zijn

in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed mevrouw Caroline Croo als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Elke Sleurs,

in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin mevrouw Caroline Croo als vast lid vervangen door mevrouw Elke Sleurs,

in de Commissie voor Wonen, Armoedebelid en Gelijke Kansen mevrouw Caroline Croo als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Elke Sleurs en

in de Commissie voor alternatieve financiering van overheidsinvesteringen mevrouw Caroline Croo als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Elke Sleurs.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 60/20)

REGLING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, aangezien minister Liesbeth Homans verontschuldigd is om gezondheidsredenen, stel ik voor het actualiteitsdebat over de werking van het Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen en Bestrijding van

Discriminatie en Racisme (Unia) en de desbetreffende uitspraken van Vlaams minister Liesbeth Homans vandaag niet te behandelen.

Ik stel bovendien voor het aan het Uitgebreid Bureau over te laten om het actualiteitsdebat desgewenst op de agenda van een latere plenaire vergadering te plaatsen.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

ACTUALITEITSDEBAT over de uitspraken van minister Hilde Crevits betreffende de schoolse betrokkenheid van allochtone ouders – 7 (2016-2017)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de uitspraken van minister Hilde Crevits betreffende de schoolse betrokkenheid van allochtone ouders.

Het debat is geopend.

Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, voorzitter, collega's, vandaag is het Internationale Vrouwendag, 8 maart. Dat is een strijddag voor gelijke rechten, een emancipatiedag, en tegelijkertijd is Internationale Vrouwendag geen dag van gevecht van mannen tegen vrouwen of van vrouwen tegen mannen. Neen, het is een strijd voor vrouwenrechten die een gedeeld engagement uitmaakt van vrouwen én mannen, vanuit de bekommernis dat gelijke kansen voor allen een betere samenleving voor allen oplevert.

Collega's, hier wil ik de parallel trekken met de discussie van de afgelopen dagen. We moeten dezelfde strijd voor gelijke kansen van al onze kinderen op school voeren. We moeten die strijd voeren met alle stakeholders. Die moeten we samen voeren, met de jongeren zelf, de leerkrachten, de ouders, en vanuit het beleid. Dat moet een gericht beleid zijn, een beleid van investeringen en duurzaam hervormen, dat inderdaad de lat in ons onderwijs hoog houdt, maar dat ook de kloof die we kennen dicht.

Minister, mijn vraag is dan ook even eenvoudig als duidelijk: waarom koos u er maandag voor om één groep te viseren? U viseerde ouders met migratieroots. U weet toch net zo goed als ik dat de problemen benoemd zijn en dat problemen benoemd moeten worden. De PISA-resultaten (Programme for International Student Assessment) zijn duidelijk. Er is een slechte score van kansarme kinderen, een slechtere score van kinderen met migratieroots. Sp.a klopt al jaren op die nagel. Wij stellen al jaren beleid voor om dat te verhelpen.

Maar de analyse is één ding, oplossingen aanreiken, dat is iets anders. Dat is wat het beleid en de minister van Onderwijs moeten doen. Wat merken we? U hebt mensen op hun ziel getrapt, u hebt mensen gekwetst. U hebt Leila gekwetst, Leila, een moeder van drie kinderen die al tien jaar actief is in de ouderraad op de school van haar kinderen. Er wordt hier minnetjes over gedaan, maar wij hebben daar veel respect voor. U hebt ook Fien gekwetst, de kleuterjuf, die smeekt om outreachend te kunnen werken ten aanzien van alle ouders, ongeacht hun thuissituatie, maar die middelen nodig heeft om dat effectief te kunnen doen. U hebt ook Mehmet gekwetst. Hij contacteerde me. Misschien is zijn rolmodel een voorbeeld. Hij is een Turkse vader die aan de schoolpoort staat, ondanks de shiften waarin hij werkt, om als hij kan zijn zoontje te gaan afzetten en te gaan ophalen en een praatje te doen met de juf of de meester. Minister,

ook Bart, de schooldirecteur, die zijn deuren openzet voor allochtone moeders om hen Nederlands te leren en daar veel motivatie voelt, ook hij voelde zich beledigd. Waarom doet u dat? We kennen u zo niet. De mensen kennen u zo niet.

Vanuit sp.a roepen we u met aandrang op om de brokken te lijmen. U kunt dat om te beginnen doen met excuses. Die kunnen altijd helend werken. Daarnaast kunt u dat vooral doen met beleid. Kennis van het Nederlands als onderwijstaal: ontzettend belangrijk. Niemand in dit halfrond betwist dat. Al gevoeliger: beleid dat ook de thuistaal respecteert, dat effectief aandacht heeft voor leerwinst en welbevinden op school, uit respect voor het goede Vlaamse principe dat ook mijn grootvader mij overbracht: de kinderen moeten hun talen kennen. Hijzelf was Franstalig, maar ik mocht ook goed plat Sinttruins leren. Dat vond hij belangrijk. Positieve rolmodellen: ons lerarenkorps is niet divers genoeg. Jongeren hebben nood aan herkenning, aan weerbaarheid. We hebben nood aan positieve rolmodellen met schoolse successen van kinderen uit alle milieus, kansarm en kansrijk. En ja, ook beleid voeren door in te zetten op ouderbetrokkenheid en participatie van alle ouders op school.

Er zijn in Vlaanderen inderdaad ouders die om verschillende redenen niet of onvoldoende betrokken zijn bij de carrière van hun kinderen op school, omdat ze het te druk hebben met overleven, en bij sommigen effectief omdat het angst-zweet hen uitbreekt omdat ze gewoon niet kunnen helpen met de leerstof die hun kind naar huis meebrengt. En inderdaad, er zijn er die te druk bezig zijn met zijn tweeën om uit werken te gaan, al dan niet met het oog op een succesvolle carrière. Er zijn heel veel redenen waarom ouders uit liefde en engagement bezig zijn met hun kinderen, maar er zijn er helaas ook voor wie dat moeilijker lukt dan voor anderen.

Daarom: begin aan een beleid dat gericht is op emancipatie. Ik begon met een verwijzing naar de Internationale Vrouwendag. Ik zou daar ook mee willen afronden. Minister, stel u voor dat men honderd jaar geleden vrede had genomen met de volgende stelling: ja, er halen nu eenmaal niet meer meisjes een hoger diploma. Dat komt waarschijnlijk omdat hun ouders te weinig betrokken zijn. Hadden we het daar dan maar bij moeten laten, minister? Wij van sp.a vinden alvast van niet. Ik had hier waarschijnlijk dan niet gestaan en u was waarschijnlijk geen minister van Onderwijs. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Gennez, ik ben een beetje verbaasd over uw discours. Langs de ene kant zegt u: 'Minister, een schande dat u dat hebt gezegd', om dan direct te zeggen: "Wij, vanuit sp.a, wij vinden dat daarrond beleid moet worden gevoerd en we vinden dat belangrijk.'

Op 22 maart 2007 heeft een zeer wijs lid van uw partij, Frank Vandenbroucke, gezegd: "Allochtone ouders moeten meer naar school." Dat was 2007. Dat is net hetzelfde als wat minister Crevits een maand geleden in De Zondag heeft gezegd en nu nog eens heeft herhaald. Het is ook net hetzelfde, mevrouw Gennez, als wat wij, de N-VA, al jaren zeggen. We zijn blij dat u eindelijk erkent, mevrouw Gennez, wat Frank Vandenbroucke zei in 2007. We zijn blij dat de minister dit nu ook zegt. Ik denk dat we maximaal initiatieven moeten nemen.

Wat ik u niet hoor zeggen, is dat hier in 2012 een voorstel van resolutie kamerbreed werd goedgekeurd, om een sterker engagement van ouders te kunnen vragen. Want, beste collega's, het klopt inderdaad, u hebt het zelf gezegd: scholen en leerkrachten doen ontzettend veel inspanningen. Weet u wat frustrerend is? Dat het niet helpt. We kunnen zoveel engagementen inschrijven in schoolreglementen als we willen. We kunnen zoveel Nederlands aanbieden als we

willen. Maar als we de analyse maken die de minister heeft gemaakt, en die wij ook maken, van de PISA-resultaten, dan blijkt dat de tweede generatie die zelf Nederlands heeft geleerd op onze schoolbanken, het slechter doet dan de eerste generatie. U kunt dan toch niet gaan zeggen dat er, ten eerste, geen probleem is, en ten tweede, dat het probleem niet steviger en groter is dan in bepaalde andere groepen? Uit die PISA-resultaten blijkt dat degenen die thuis geen Nederlands spreken en van allochtone afkomst zijn, een verschil van 106 punten scoren. Weet u wat dat betekent, collega's? 106 punten staat gelijk aan een verschil of achterstand van drieënhalf jaar voltijds leren.

Ik denk niet dat we het debat nog moeten voeren over 'de minister heeft schandalige uitspraken gedaan'. Absoluut niet. Ze heeft gewoon gezegd wat uw minister in het verleden al heeft gezegd, wat de N-VA en de VU al in 1995 met Chris Vandenbroucke – het zit blijkbaar in de familienaam dat die mensen een wezenlijk inzicht hebben – ... (*Gelach. Opmerkingen*)

Oké, sorry, Joris, excuseer, er staat u een grote toekomst te wachten.

We moeten de mensen die effectief Nederlands hebben geleerd, waarderen voor hun inspanningen. We moeten niet blijven pampere.

We moeten echt durven zeggen: de school kan veel, maar u, ouders, hebt een verantwoordelijkheid. Ik sluit af met een schoolreglement, en ik vind het fantastisch, de eerste zin luidt: "Ouders zijn de eerste opvoeders van kinderen." (*Applaus*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, mevrouw Gennez. Dank u wel, voorzitter, om de kans te bieden voor een debat dat toch wel bijzonder belangrijk is.

Wie mij kent, weet dat ik in de bijna tien jaar dat ik Vlaams minister ben, altijd probeer om de nuance te vinden. Ik slaagde daar doorgaans in en ik vind dat belangrijk.

Mevrouw Gennez, de PISA-testen worden al heel veel jaren afgenomen van de leerlingen. Ondanks de enorme inspanningen – ere wie ere toekomt, er zijn in het verleden al enorme inspanningen geleverd, ook door ministers van uw partij, ook door regeringen waar mijn partij geen deel van uitmaakte – zien we vandaag – en de heer Daniëls heeft ernaar verwezen – dat de PISA-resultaten van bepaalde groepen jongeren – en ik moet duidelijk zijn: ook van onze Turkse en Marokkaanse jongeren – niet goed zijn. De heer Daniëls zegt dat de tweede generatie slechter scoort dan de eerste. Wel, ze scoren beide niet goed.

We hebben zelfs tabellen gemaakt waarbij we alle andere indicatoren eruit hebben gehaald, zoals de armoede-indicator, om te zien wat de impact van taal is. Zo zien we dat die impact van taal en onvoldoende taalbeheersing in geen enkel OESO-land zo groot is als in Vlaanderen.

Als ik dan zie dat die tweede generatie het echt niet beter doet dan de eerste generatie, dan moeten we onderzoeken, ook anno 2017, wat we nog extra kunnen doen boven op wat al gebeurt. Deze regering heeft al een aantal maatregelen genomen. Het is niet voor niets dat deze regering heeft beslist om scholen die verhoudingsgewijs meer anderstalige kleuters hebben, extra financiële ondersteuning te geven. Het is niet voor niets – gisteren nog heb ik met de heer De Ro een school in Vilvoorde bezocht – dat we vragen om kleuterparticipatie nog veel sterker op de kaart te zetten, omdat het zo belangrijk is dat die taal wordt verworven. Het is niet voor niets dat deze regering heeft beslist om in het kader van de hervorming van

het secundair onderwijs een basisgeletterdheid in te voeren, om echt alle jongeren over de lat te krijgen, ook de lat van de taal.

Mevrouw Gennez, als ik al die inspanningen zie, als ik ook zie hoe allerhande ouders in Vlaanderen inspanningen doen om betrokken te zijn, dan heb ik met mijn uitspraken, niet alleen de uitspraken maandag, maar ook deze die ik een aantal weken geleden in De Zondag heb gedaan, en die voor alle duidelijkheid kamerbreed zijn toegejuicht, vooral willen vragen dat ook onze ouders van Turkse en Marokkaanse kinderen zeer geëngageerd naar die school zouden kijken.

Ik was gisteren in Vilvoorde. Daar heeft de directeur me zelf gezegd dat ze blij zijn dat ik die uitspraak heb gedaan. Hij wees erop dat men er de centra voor basiseducatie heeft, dat die naar zijn school komen, dat ze Nederlands geven aan ouders die geen Nederlands kennen. Hij stelde dat ze kaarten hebben gemaakt met het oog op de communicatie tussen ouders die het Nederlands niet kennen en de kleuters, maar dat ze maar een beperkte groep bereiken. We moeten proberen om de hele groep te bereiken. Mevrouw Gennez, mijn vraag is een vraag naar engagement, een uitgestoken hand opdat men ook aan de overkant alle inspanningen zou doen ten aanzien van de scholen, net zoals de scholen die inspanningen moeten doen.

Zo vreemd zijn mijn uitspraken niet. Er is hier al verwezen naar voormalig minister Vandenbroucke. Ik ga ook nog twee verwijzingen geven. Mieke Van Hecke, de voormalige baas van het katholiek onderwijs, had in 2013 een interview met Pascal Smet. In dat interview heeft ze zelf gezegd de indruk te hebben dat de kloof groter wordt, dat de engagementen vanuit onze gemeenschappen die niet verkleinen, maar dat die integendeel groter wordt. Een paar maanden geleden – ik heb toen geen enkele vraag naar excuses gehoord, en er waren talrijke leden aanwezig – heeft gouverneur Herman Reynders tijdens de Staten-Generaal van het Limburgse onderwijs de volgende woorden gesproken: "Onderwijs en begeleiding van leerlingen zijn uiteraard niet enkel een taak van de scholen en de overheid in het algemeen. De ouders en diegenen die verantwoordelijkheid dragen in de allochtone gemeenschappen, dragen ook hier een aanzienlijke verantwoordelijkheid. Misschien moet er zelfs opnieuw een debat komen over de manier waarop in ons land huwelijksmigratie wordt georganiseerd." Dat zijn niet mijn woorden. Dat zijn de woorden van de gouverneur.

Hij vervolgde: "Maar er is meer. Ik heb jarenlang goede contacten met de gemeenschappen onderhouden. De voorbije jaren waren deze contacten nog intenser, omdat ik vaststel dat we op weg zijn naar een segregatie, naar een gesegregeerde samenleving waar gemeenschappen naast elkaar en veel minder met elkaar leven." (*Applaus bij de meerderheid*)

Mevrouw Gennez, dát is de reden waarom we met de ouderkoepels in Vlaanderen een nieuw akkoord hebben gesloten, waarbij we niet meer vragen om dit doelgroep per doelgroep te gaan bekijken, maar vragen om een manier te zoeken om te communiceren met alle ouders, waarbij men geen onderscheid meer maakt tussen nationaliteit of ervoor zorgt vooral dingen te doen die voor de eigen ouders goed zijn. Neen, we proberen iedereen te bereiken.

Mevrouw Gennez, ik zal de komende weken en maanden ook echt de inspanningen doen die ik ook in de voorbije periode heb gedaan om met onze allochtone gemeenschap te spreken, maar ik wil vooral diegenen die vandaag enorme inspanningen doen, en gisteren hebben we daar ook weer een voorbeeld van gezien, een hart onder de riem steken, en ik wil aan alle ouders vragen om zich alstublieft op dezelfde manier te engageren. Dat zal zeker een positieve bijdrage leveren voor het welzijn en ook voor de schoolse resultaten van hun kinderen. (*Applaus bij de meerderheid*)

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, ik denk dat zowel de heer Daniëls als minister Crevits hier heel duidelijk het sp.a-engagement sinds jaren heeft aangetoond inzake het belang van het Nederlands, en tegelijkertijd ook de analyse maken dat de kloof te groot is. De vraag is echter: wat doen we eraan? En wat doet deze regering? Besparen. Besparen op de werkingsmiddelen: 45 euro per kleuter en 117 euro per leerling in het secundair onderwijs. *(Rumoer)*

En als wij hier, collega's, de taal vertolken, en de emotie ook voor een stuk vertolken, van mensen die we de afgelopen dagen hebben gehoord, dan vertolken wij inderdaad de taal van ouders. Sommigen proberen, anderen hebben misschien onvoldoende inspanning geleverd. Zelfs daar gaan we nog mee akkoord. We vertolken de taal van ouders die zeggen: wel, door beledigd te worden, raken wij niet gemotiveerd. Maar we vertolken ook, collega's, de taal van leerkrachten. Ik heb het voorbeeld gegeven van Fien, de kleuterjuf. Ik heb het voorbeeld gegeven van Bart, de schooldirecteur. Die zeggen: wij willen niet liever dan, samen met het beleidsdomein Welzijn waar het moet, outreachend werken naar ouders in kansarme milieus, waar er soms een taalbarrière is, maar waar er soms ook sprake is van een psychosociale problematiek, en inderdaad, waar de schande in onze Vlaamse samenleving en ook in ons onderwijs nog altijd te groot is, dat je afkomst je toekomst bepaalt, en niet je talent je toekomst bepaalt.

En daarom, minister, moet een regering, een beleidsverantwoordelijke, twee dingen doen: investeren in plaats van besparen, wat u doet, en hervormen in plaats van een standstill te prediken zoals bij het secundair onderwijs, zoals u doet. U bent op de foute weg. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord. *(Opmerkingen van Elisabeth Meuleman)*

Mevrouw Meuleman, in plaats van u kwaad te maken: mevrouw Gennez heeft een uiteenzetting gegeven, de heer Daniëls reageert daarop, minister Crevits reageert daarop. Luister even, als je wilt dialogeren met elkaar. Nu reageren de heer Daniëls en mevrouw Crevits, en dan krijgt u het woord. Dat is toch de logica zelf? Er zijn er nog zes die hun vinger opgestoken hebben. We moeten toch een beetje orde in de zaak houden?

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, voorzitter, voor uw betrokkenheid bij het debat.

Mevrouw Gennez, er is toch iets wat mij van het hart moet. Wat u nu eigenlijk zegt, is toch een zeer aparte redenering. U zegt: de hervorming secundair onderwijs had anders moeten zijn, en dan hadden ouders betrokken geweest. Dat is voor mij hocus pocus wat u daar doet. Daar begrijp ik echt niets van. *(Opmerkingen)*

Ten tweede zegt u: u bespaart, en daarom zijn ouders niet betrokken. Dat zijn echt kromme redeneringen. Er zijn scholen die zeggen: wij bellen elke ouder op om naar het oudercontact te komen. Dan denk ik van: amai, knap. Maar weet u wat ik mij dan afvraag? Vinden wij het dus normaal dat ouders opgebeld moeten worden om te zeggen dat het oudercontact over hun kinderen belangrijk is? Als we dat normaal vinden, moeten we dat in alle scholen gaan doen. Maar kunnen we niet minstens verwachten dat ouders die betrokkenheid hebben?

Een laatste punt dat ik wil inbrengen, is: deze regering zou zagezegd niet investeren. Excuseer, deze regering investeert 900 euro extra per anderstalige kleuter om Nederlands te leren. Deze regering investeert 150 euro om 3- tot 4-jarigen voldoende naar het kleuteronderwijs te laten gaan. Dat zijn zaken die gebeuren. Alsjeblieft.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Over uitspraken gesproken: het is goed dat we naar elkaar luisteren, maar ik wil toch nog iets zeggen over dat beledigen, collega Gennez. Weet u wat de grote coming man van uw partij in Antwerpen gisteren gezegd heeft in het debat van Jan De Meulemeester? Hij heeft daar gezegd dat door mijn uitspraken de allochtone vrouwen beledigd zijn. Is ouderbetrokkenheid, voor zover het over beledigen zou gaan, geen zaak van mannen én vrouwen, op Vrouwendag? (*Applaus bij de meerderheid*)

Ik wil nog een voorbeeld geven. Ik kan er niet zo goed mee om dat sp.a hier de indruk probeert te wekken dat zij het allemaal goed weten en het zo goed gedaan hebben. Was het allemaal zo perfect geweest, dan hadden we vandaag dit debat niet. Dan moesten we ons geen zorgen maken over ongelijke kansen. (*Applaus bij de meerderheid*)

Over kwetsbare mensen gesproken – dan stop ik met citaten –: het heeft me ongelooflijk kwaad gemaakt toen voormalig minister Smet een paar jaar geleden in een interview zei: "Tegelijk wil ik stringenter zijn tegenover mensen uit sociaal kwetsbare groepen. Ze moeten weten dat het menens is en zelf ook een inspanning leveren." Getekend sp.a! (*Applaus bij de meerderheid*)

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, misschien nog eens: we voeren hier een postfactueel debat. (*Opmerkingen bij de meerderheid*)

Zowel CD&V als N-VA beschuldigt sp.a van een gebrek aan belang geven aan ouderbetrokkenheid of een gebrek aan analyse, om dan met 27 citaten van sp.a'ers te bewijzen hoe belangrijk wij dat vinden. Tegelijkertijd, minister, heb ik hier geen polariserende toon aangeslagen en ben ik inderdaad de spreekbuis geweest van een aantal mensen die ons de voorbije dagen gecontacteerd hebben omdat ze u zo niet kennen, als een verwijtende minister, als een minister die polariseert, als een minister die al meer dan drie jaar op haar stoel zit maar effectief zegt dat het tijd is om de problemen te benoemen. Weet u wat, minister? Het is tijd om de problemen effectief aan te pakken! (*Applaus bij de sp.a en Groen*)

Als ik dan kijk naar het regeerakkoord, dat waarschijnlijk met een sterker zwartgeel potlood geschreven werd, staat daar inderdaad het voornemen in om de GOK-middelen, de middelen voor gelijke kansen in ons onderwijs, te laten evolueren naar een gelijke basistoelage per kind. Terwijl iedereen weet, collega's, dat als je inzet op taalarmoede of taalachterstand of het betrekken van ouders die je moeilijk bereikt, dat ook een inspanning van leerkrachten en dus financiering van scholen en leerkrachten vraagt. Dat is de realiteit. We moeten daar verder niet polemisch over doen. We zouden beter de analyses die we met zijn allen al jaren als een riedeltje afdraaien en die PISA als internationaal onderzoek bevestigt, heel doelgericht omzetten in maatregelen naar gelijke onderwijskansen, naar taalverwerving, naar respect voor de thuistaal.

Wat geeft de heer Daniëls dan als voorbeeld, daarin bijgetreden door de minister? Hij zegt dat ze – trouwens met goedkeuring van de oppositiepartijen Groen en sp.a – investeren in extra OKAN-middelen (onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers) voor nieuwkomers en anderstalige kleuters. Wel, dat zijn andersstalige nieuwkomers. Natuurlijk moeten wij hen integreren. Maar de discussie gaat vandaag wel over de tweede en de derde generatie jongeren die hier zijn opgegroeid, die hier zijn geboren, die de taal spreken en die heel vaak wegens kansarmoede en een gebrek aan kansen niet de schoolse vooruitgang maken die nodig is.

Minister, daar zou u op moeten inzetten, eerder dan op polariseren en het beledigen van mensen. Dat is niet uw stijl, het gaat u niet af. Ik zou u willen vragen om daarmee op te houden, de hand aan de ploeg te slaan. De steun van sp.a voor gelijke onderwijskansen voor elk kind, zowel wat betreft kennis van de

Nederlandse taal als ouderbetrokkenheid, maar ook het respect voor een thuisomgeving en de moeilijkheden in sommige gezinnen, die steun hebt u. Verder zou ik ophouden met polariseren. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik wilde reageren op iets wat u in het begin zei. U zei letterlijk: "Nergens in de OESO is de kloof groter dan in ons land." Dat klopt. Ons land bengelt helemaal aan de staart als het gaat over het betrekken van kwetsbare ouders, als het gaat over het betrekken van mensen met een migratie-achtergrond. Dan vraag ik mij af of wij hier andere allochtone ouders hebben dan in andere landen. Zijn die ouders hier helemaal anders dan in andere landen? Of zou het toch kunnen dat er misschien iets is met ons schoolsysteem? Zou het kunnen dat er iets is met de oplossingen die wij bieden, dat wij misschien iets te weinig doen?

Minister, waarom gaat u heel eenzijdig allochtone ouders viseren in de krant, terwijl u weet dat het toch om een gedeelde verantwoordelijkheid gaat? U zou met een pact moeten komen, dat heb ik al vaker gezegd. In deze plenaire vergadering heb ik een oproep gedaan: Vlaamse Regering, kom met een pact, kom met oplossingen om dat probleem van de achterstand aan te pakken. Dan vindt u ook in ons een bondgenoot. Maar ik heb geen enkele oplossing gelezen in uw interviews, en dat vond ik zo jammer in de toon van dit debat. (*Applaus bij Groen*)

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Meuleman, u weet ook dat het interview van deze week een vervolg is op een vorig interview in De Zondag, waarvan u hier op het spreekgestoelte hebt gezegd dat u het boven uw bed zou hangen. In dat interview heb ik mijn grote zorg geuit dat de integratie niet zo goed loopt. Ik heb duidelijk gesteld dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van velen. U hebt gelijk, ik vind ook dat het gezamenlijke verantwoordelijkheid is.

In december heb ik in De Standaard een opiniestuk geschreven. Daarin schreef ik: taal is een criterium, maar is niet alles. Als we de eerste generatie met de tweede generatie vergelijken, dan is ons onthaalbeleid, de manier waarop we nu al hebben ingegrepen om vervolgcoaches te geven aan jongeren die aankomen – vroeger was dat anders – een goede zaak. Het zou kunnen helpen om de tweede generatie misschien een duwtje in de rug te geven en om scholen weerbaarder te maken. Het is een gegeven dat de tweede generatie het bij ons niet beter doet dan in de andere landen. Dat stellen we nu vast.

Hoe proberen we daarop in te grijpen? Ik heb het daarnet proberen duidelijk te maken: door keuzes te maken in de hervorming van het secundair onderwijs. Dat moeten we doen. We moeten er in het eerste en tweede jaar van het middelbaar onderwijs voor zorgen dat jongeren de kans krijgen om te worden geremedieerd tijdens de schooluren, door de lat te leggen op basisgeletterdheid, door niet te zeggen dat het niet zo belangrijk is om Nederlands te kennen, door iedereen de kans te geven die basis te halen. Zo kunnen we tijdens de schoolcarrière ingrijpen. Zo zijn er veel maatregelen die we nemen naast wat ik al heb vermeld.

Dus ja, we proberen dat op de best mogelijke wijze te doen. Ik heb duidelijk willen maken – en dat was helemaal niet beledigend bedoeld, want ik zit ook niet beledigend in elkaar – dat het ook van belang is dat er een actief engagement is van ouders. Er zijn groepen ouders die het fantastisch doen. We hebben daarvan al prachtige voorbeelden gezien, maar er is ook een groep voor wie het moeilijker is. Als je als kind in een huis woont waar geen Nederlands wordt gesproken en je gaat naar een Nederlandstalige school en je voelt dat er thuis weinig of geen interesse is in wat je op school doet, dan gaat u me niet vertellen dat dat niet veel moeilijker is voor een kind.

Dat is ook de reden van het engagement met de ouderkoepels. Misschien is dat het pact waarnaar u verwijst. We hebben gezegd: dit wordt een bijzondere uitdaging voor jullie vanaf 2016.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, er is wel een pak werk aan de winkel. De hervorming van het secundair onderwijs die u zagezegd voorstelt als oplossing, zal de segregatie niet tegengaan, zal het hiërarchische systeem niet doorbreken. Dat is volgens de OESO letterlijk net het probleem in het Vlaams onderwijssysteem en een van de oorzaken waarom de tweede generatie niet meekan.

Wat hebben we nog nodig om de ouderbetrokkenheid te vergroten? Brugfiguren. Dat werd gerealiseerd met het project flankerend onderwijsbeleid, maar daar hebt u fors op bespaard. Brede scholen die er zouden kunnen voor zorgen dat jongeren, die anders niet naar een muziekacademie of in een sportclub geraken, wier ouders misschien op school Nederlands zouden kunnen leren, ook in hun vrije tijd... Mocht dat van de grond komen, dat zou helpen. Maar ook daarop hebt u niet ontzettend veel ingezet. Er is dus nog zoveel werk aan de winkel.

Wat doet u dan? U komt niet met oplossingen, u steekt wel een verwijtende vinger uit enkel en alleen naar allochtone ouders. Minister, ik begrijp dat niet, ik ben die toon van u inderdaad niet gewoon. Voor mij verdoezelt dat een stuk onmacht in een aantal dossiers waarin u niet vooruit geraakt, onder andere in het Inschrijvingsdecreet, want ook dat moet segregatie tegengaan. Daarmee landt u niet. Het lerarenloopbaanpact dat de leerkracht moet versterken en professionaliseren net om met die superdiversiteit om te gaan, ook daarmee landt u niet. Met een aantal dossiers landt u dus niet, u zit vast en wat zegt u? Ik zal dan maar met de vinger wijzen naar de ouders.

Voor een minister van Onderwijs die de sleutels in handen heeft en het beleid kan voeren, is dat veel te weinig. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Meuleman, ik begrijp ook niet goed waarom u blijft zeggen dat dit verwijtend was. Dit was helemaal geen verwijt, het is een uitgestoken hand, een vraag naar betrokkenheid. Ik heb ook al gelezen en gehoord van heel veel verenigingen die actief zijn met mensen met een migratieachtergrond, dat men wenst dat er een grotere betrokkenheid komt, dat ook degenen die nu al zeer actief zijn betrokken, willen dat die groep groter wordt. Dus laat ons daarop inzetten.

Gisteren had ik het over de centra voor basiseducatie waarin we trouwens, mevrouw Gennez – en dat is ook nodig – 10,5 miljoen euro extra investeren, in deze tijden. Zo brengen we onderwijs dicht bij mensen die het Nederlands niet machtig zijn. Zo leren we hun ook hoe ons onderwijs in elkaar zit. Dat zijn toch schitterende zaken? En dat heeft niets te maken met andere dossiers, die ook moeten worden opgelost en waarop we ook moeten ingrijpen, maar die zouden verhinderen dat we deze problematieken aanpakken.

Trouwens, mevrouw Meuleman, het zijn wel deze regering en ikzelf geweest die in de lerarenopleiding nu al een pact hebben gesloten om ook leerlingen dat maatschappelijke engagement tijdens de opleiding te laten proeven. Zij komen zo ook in contact met heel veel mensen met een migratieachtergrond. En twee, het is ook deze regering die het project 'Kleine kinderen, Grote Kansen', rond armoede, herkenning en erkenning uit de grond heeft gestampt, om er juist voor te zorgen dat leerkrachten ook vaardig worden in het herkennen van signalen.

Ik zeg het voor de laatste keer in deze sessie: beledigen is absoluut niet mijn stijl en was absoluut niet mijn bedoeling. Ik zal al doen wat ik kan om, mochten mensen zich in negatieve zin aangesproken voelen, daarmee in dialoog te gaan, want dat was totaal niet de bedoeling.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik wil toch iets rechtzetten. Ik krijg nogal wat berichtjes binnen van mensen die aan het volgen zijn: 'Eerste, tweede, derde generatie: jullie halen alles door elkaar in het parlement.' Als wij in dit parlement verwijzen naar PISA, dan gaat dat over metingen die nu gebeurd zijn, bij 15-jarige Vlaamse leerlingen. Dat gaat niet over de eerste generatie oma's en opa's die hier veertig jaar geleden zijn toegekomen, van Spaanse, Marokkaanse, Tunesische of Algerijnse oorsprong. Sorry indien ik misschien wat belerend overkom. Maar de eerste generatie PISA waarover we hier spreken, zijn jongeren die recent zijn toegekomen. En in vergelijking met de tweede generatie PISA, de jongeren met een migratieachtergrond die hier geboren zijn, zitten daar verschillen op. En daarover moeten we spreken.

Ik zeg dit omdat, voor veel mensen die onderwijs en PISA niet volgen, de eerste, tweede en derde generatie is wat ik in mijn stad meemaak en vele anderen in hun steden meemaken: mensen van zestig jaar, veertig jaar en twintig jaar en kindjes. Het hele debat over PISA wordt verziekt als we zo gaan focussen.

Twee, ik erger me toch ook wel aan de eerste drie kwartier, waarin iedereen – of velen – de minister hebben verweten dat ze heeft beledigd en in karikaturen heeft gesproken. Maar het debat, zowel het betoog van de heer Daniëls, als dat van mevrouw Gennez, was bij wijlen toch ook wel karikaturaal. Caroline blijft zeggen dat er op alles wordt bespaard in onderwijs en dat daardoor alle problemen toenemen. De minister heeft het net gehad over basiseducatie en de stijging van de middelen. We hebben gisteren nog gezien wat het doet met allochtone of andersstalige ouders om op school les te krijgen van basiseducatie. Dat is al geen besparing, maar een stijging van de middelen. Caroline, je hebt daarnet gezegd dat je bang bent dat de SES-middelen zullen verdwijnen. Maar ze nemen net toe, al voor het twee jaar op rij! Op die manier neem je de karikatuur van in het begin van de legislatuur mee dat ze zouden verdwijnen. Maar ze verdwijnen niet. De minister heeft dat al gezegd en ook de meerderheid heeft het al verschillende keren gezegd.

En Koen, sorry dat ik het moet zeggen, maar u doet hier de uitspraak: 'Vinden we het normaal dat scholen bellen naar ouders?' Wel, ik zeg, als schepen van Onderwijs: ik ben godverdomme blij dat scholen bellen naar ouders als de kinderen 's morgens niet op school zijn! Ik ben blij dat scholen bellen naar ouders die nog geen Nederlands kunnen lezen. Ik ben blij dat scholen alle inspanningen doen naar ouders die de 'skills' niet hebben die mensen uit de middenklasse, die hier in dit parlement zitten, wel hebben, om naar oudercontacten te gaan. Ik ben dus heel, heel blij dat scholen die inspanningen doen.

En vind ik dat normaal? Ja, ik vind het normaal dat we alle inspanningen doen om iedereen mee te krijgen. Ik hoor hier de toon: 'Is het normaal dat we dat van scholen verwachten?' We verwachten dat scholen het maximale doen voor alle kinderen. En dat betekent dat je voor sommige kinderen en sommige ouders meer doet. En als we die toon, collega's, het komende uur in meerderheid en oppositie laten vallen, dan zal de Vlaming die naar tv kijkt misschien eens horen wat we willen doen rond betrokkenheid en ongelijke kansen in onderwijs. *(Applaus bij Open Vld, CD&V, sp.a en Groen)*

De voorzitter: Mijnheer Jo, ik stel voor dat we elkaar bij de familienaam noemen, want anders zal de kijker niet meer kunnen volgen wie nu Koen, Caroline, Jan, Jo en ik weet niet wie allemaal is. *(Gelach)*

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, ik dank u. Ik zou nog graag reageren op de uitspraken van mevrouw Gennez, maar ook van mevrouw Meuleman. Zij

zeggen: 'Minister, wij vragen van u beleid.' Maar Vlaanderen voert reeds sinds 2003 een gelijkkansenbeleid. We hebben extra middelen toegekend aan de scholen, zowel voor de omkadering als voor de werking.

We hebben inderdaad een aantal jaren later in dit parlement de engagementsverklaring goedgekeurd omdat we het belangrijk vonden dat ouders en scholen afspraken maakten, dat ze een engagement opnamen en dat het zelfs op papier werd gezet. Wat stellen we vandaag vast? Dat we erop achteruitgaan in plaats van vooruit. Is het dan niet normaal dat een minister van Onderwijs een heel duidelijk moment creëert om duidelijk te stellen dat het beleid anders moet?

Het beleid moet rekening houden met verschillende contexten waarin kinderen opgroeien. Niet alleen de school moet inspanningen doen, ook de ouders. En er zijn zeer goede voorbeelden van ouders die schitterende inspanningen doen, die zeer verbonden zijn met de school, en er zijn scholen die schitterende inspanningen doen met resultaat. Er worden linken gelegd tussen andere organisaties en scholen om stappen vooruit te zetten, maar dat is niet Vlaanderenbreed. Daarom is het belangrijk dat nu wel een momentum wordt gecreëerd om de problemen te benoemen, om te verwijzen naar goede voorbeelden, om te evolueren naar een contextuele en integrale benadering van de problemen die zich voordoen, zodat er verbindingen worden gelegd tussen scholen en ouders, tussen scholen en organisaties die samen kijken hoe ze de beste kansen kunnen creëren in de ontwikkeling van onze kinderen. Dat is de boodschap die de minister heeft willen geven, en dat is een zeer belangrijke boodschap omdat het beleid dat we tot vandaag hebben gevoerd in Vlaanderen, onvoldoende resultaten boekt, en dit ten nadele van kansen voor kinderen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u hebt duidelijk gevloekt in de multiculturele kerk en u wordt nu al, na de eerste reactie vandaag, gevraagd om te biecht te gaan en vergeving voor uw zonden te vragen. Ik vraag u, minister, om dat uitdrukkelijk niet te doen. U hebt een analyse gemaakt die juist is en die trouwens bevestigd wordt of gebaseerd is op PISA-testen. Ik vraag u dan ook om de uitspraken die u hebt gedaan, vandaag niet kapot te nuanceren. U hebt een correcte analyse gemaakt en u moet zich daaraan houden en uw beleid daarop afstemmen. Want collega's van de linkerkzijde, ik kan me niet van indruk ontdoen dat sp.a en Groen niet willen dat allochtonen behoorlijk Nederlands leren en zich daardoor verbeteren. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat jullie willen dat allochtonen zich daardoor kunnen blijven wentelen in hun slachtofferrol en dat jullie dat dan electoraal kunnen uitbuiten. Dat is het idee dat jullie nalaten in dit debat. En als dat niet zo zou zijn, heb dan in godsnaam toch eens de moed om te zeggen dat de gedeelde verantwoordelijkheid ook ligt bij de ouders, dat de gedeelde verantwoordelijkheid ook ligt bij allochtonen. Want als u het probleem niet erkent, dan zult u het zeker ook niet kunnen oplossen.

Collega's, we spreken hier al over de tweede en derde generatie. We kennen meer dan vijftig jaar immigratie naar dit land. En als we nog altijd moeten benadrukken dat iets vanzelfsprekends als de taal leren van de plaats waar je leeft en woont belangrijk is, als we nog altijd moeten benadrukken dat het belangrijk is dat ouders hun kinderen begeleiden in hun schoolloopbaan, als we dat na vijftig jaar migratie nog altijd moeten beklemtonen, dan is het in het verleden fundamenteel misgelopen met integratie in Vlaanderen, dan zijn de inspanningen van het verleden tevergeefs geweest en dan heeft men vooral de verkeerde klemtonen gelegd en heeft men te lang gepamperd en de schuld aan de overheid en de maatschappij gegeven en veel te weinig de verantwoordelijkheid bij de allochtonen gelegd. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik heb het debat dat nu drie kwartier bezig is, zeer aandachtig beluisterd en er is iets dat ik eigenlijk niet begrijp. Hier is blijkbaar een dovemansgesprek bezig. Mevrouw Meuleman heeft het over een dubbele verantwoordelijkheid. Mevrouw Gennez pleitte aan het eind van haar betoog ook voor ouderbetrokkenheid. Collega's, ik heb de minister niets anders horen zeggen. Ik heb de minister geen andere oproep horen doen dan die van een gedeelde verantwoordelijkheid en ouderbetrokkenheid. We zijn het daar allemaal over eens. Waar zoekt u dan het verschil? Mevrouw Gennez, ik voel me wel persoonlijk aangesproken wanneer u de minister verwijt dat dit regeerakkoord met een zwart-gele pen zou zijn geschreven.

Welnu, bij het regeerakkoord van 2004 waren wij er ook bij. En bij het regeerakkoord van 2009 waren wij er ook bij. Ik ben fier dat dit Vlaams Parlement en de eerste minister die verantwoordelijk was voor inburgering Marino Keulen, want daar heeft het ook mee te maken, die stappen hebben gezet. Wat ik vreemd vind, is dat diegenen die nu kritiek geven, dezelfde zijn die kritiek gaven wanneer we over inburgering spraken, wanneer we 25 jaar geleden over NT2 spraken. Het zijn dezelfde die het belang van het Nederlands niet onderschrijven, 25 jaar geleden niet en nu ook niet. Ik heb goed geluisterd. Ik heb gehoord dat hier een grote consensus is. Ik zou zeggen, minister, we gaan op deze weg verder. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Collega's, collega De Ro heeft daarnet heel terecht gezegd dat het toch mogelijk moet zijn om in dit halfrond dit debat te voeren zonder dat we zelf voortdurend polariseren. Veel hangt er ook van af hoe je kranten leest. We moeten er niet flauw over doen: sommige krantenkoppen hadden inderdaad de stijl van een vermanend vingertje. Maar wie het interview van minister Crevits in De Zondag heeft gelezen en ook goed luistert naar haar andere uitspraken, weet toch dat het een uitgestoken hand is naar iedereen die politieke verantwoordelijkheid draagt, maar ook naar de mensen in het onderwijsveld, om samen meer werk te maken van die ouderparticipatie en liefst van zo veel mogelijk groepen. Laat ons alstublieft die uitgestoken hand ook aannemen.

Collega's, ik krijg zonet nog een mail waarin men mij er opmerkzaam op maakt – en vermoedelijk hebben jullie die mail ook ontvangen – dat heel wat organisaties van samenlevingsopbouw en brugfiguren reeds tien jaar in het veld werkzaam zijn en werkelijk al het mogelijke doen om ouderparticipatie te verhogen. Ik zou dit niet laten voorbijgaan om toch ook voor die mensen mijn appreciatie uit te spreken en om hen aan te moedigen om hun activiteiten in dezelfde zin verder te zetten. *(Applaus bij CD&V)*

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het voorbeeld dat ik gaf van scholen die alle ouders opbellen, heb ik niet zelf uitgevonden. We zijn momenteel bezig met onze Ronde van Vlaanderen. Wat die scholen eigenlijk zeggen, collega De Ro, is dat ze veel inspanningen doen en er veel tijd in steken. Ze maken grotere klassen om uit het urenpakket mensen daarop te zetten. Weet u wat die mensen moedeloos maakt? Dat het eigenlijk nauwelijks iets opbrengt. Ze zeggen dat het altijd dezelfde zijn die ze niet kunnen bereiken en die niet komen. En dus – en dat was mijn oproep – moeten we durven te zeggen dat ouderverantwoordelijkheid – zoals scholen in een schoolreglement schrijven – belangrijk is. Wij geven kansen, maar die kansen moeten ook worden gegrepen, want anders worden mensen moedeloos.

Collega De Meyer, ik heb inderdaad ook die mail gekregen. Wat ik me dan afvraag, is dat als die organisaties inderdaad al tien jaar bezig zijn – dat is dus de tweede generatie, want dat zijn die 15-jarigen waarover minister Crevits en

collega De Ro spreken –, we misschien eens moeten nagaan of we op dezelfde manier verder moeten dan wel of we moeten bijsturen, zodat de effectiviteit van de inspanningen van die organisaties hoger ligt. Want daarover gaat het. Onze tweede generatie blijft hangen op hetzelfde niveau van de eerste generatie. En daar nemen wij als N-VA, in het belang van Vlaanderen en in het belang van die allochtone kinderen, geen genoegen mee.

Voorzitter, ik geef nog een citaat van Dirk Van Damme van de OESO: "Diegenen die de taalproblematiek zo sterk relativiseren, bewijzen PISA niet gelezen te hebben en hiermee de allochtone leerlingen geenszins een dienst te bewijzen in het licht van hun eigen kansen." Ik denk dat dat het zeer goed samenvat. (*Applaus bij de N-VA*)

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, mijn eerste zin was dat een emancipatorische strijd van vrouwen, van mensen in kansarmoede, van jongeren met een andere etnische origine ook in het onderwijs een gedeelde verantwoordelijkheid en een gedeelde strijd is. Ik ben dan ook heel blij dat de heer De Meyer, van de partij van de minister, heel duidelijk zegt: 'Effectief, de toon in het interview kwam over als een beschuldigende vinger, maar vandaag reikt de minister een uitgestoken hand, die we graag aannemen.' (*Rumoer. Opmerkingen*)

Ik zou iedereen die zich inderdaad geïnteresseerd heeft gevoeld, willen oproepen om die uitgestoken hand effectief aan te nemen. Ik zou ook de collega's in dit parlement willen oproepen om werk te maken van concrete maatregelen. De engagementsverklaring uit 2007 over ouderparticipatie is misschien niet bindend genoeg. Misschien moeten we ze verstrengen, maar dan kunnen we inderdaad best ook scholen en leerkrachten middelen aanreiken, zowel financiële als kaders en tools, om effectief dat engagement te versterken.

Tot slot zegt mevrouw Helsen van CD&V heel duidelijk dat de minister met de handen in het haar zat. Ze wilde een momentum creëren, een noodkreet de wereld insturen om het belang van ouderparticipatie en gelijke kansen voor alle jongeren gehoord te laten worden. Dat siert mevrouw Helsen. Er is niet altijd steun vanuit andere partijen in de regering, maar hier en nu willen wij benadrukken: armoede, kansarmoede en een gebrek aan kansen in onderwijs herstel je niet met steekvlampolitiek, met één momentum, maar het vraagt een volgehouden inspanning, dag aan dag. Dat is mensenwerk en vraagt middelen. Daarvoor is sp.a absoluut partner van minister Crevits. (*Applaus bij sp.a*)

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik kan me ook voor een deel vinden in de betogen van mevrouw Helsen en de heer De Meyer als ze zeggen dat de minister eigenlijk heeft opgeroepen tot een ander beleid, dat er een momentum moet komen omdat we al jaren proberen die generatie mee te krijgen en dat niet lukt. Dus, de minister wou oproepen tot een ander beleid.

Dat heeft de minister echter niet gedaan in de krant. In de krant was de kop: 'Van allochtonen mogen we meer engagement verwachten'. Daarmee heeft de minister de allochtonen over één kam gescheerd, alsof dé allochtoon zomaar bestaat. (*Opmerkingen*)

Geschoren, inderdaad, excuseer mijn Nederlands. Daardoor is mijn schoolcarrière ook niet zo succesvol geweest, waarschijnlijk. (*Gelach. Opmerkingen*)

Jawel, maar goed.

Minister, daarmee hebt u een hele hoop mensen tegen u in het harnas gejaagd, gekwetst, beledigd, boos gemaakt. Ze zijn massaal in hun pen gekropen. Ze hebben brieven geschreven. Ze hebben gezegd dat hun mama er altijd is op het oudercontact, dat hun vader zijn shiften verlegt, dat hun moeder in het oudercomité zit. Er zijn heel veel reacties gekomen. Het moet dan toch zijn dat

dit een snaar heeft geraakt en dat mensen zich boos en beledigd gevoeld hebben. Het interview was zeer eenzijdig en de beleidsvoorstellen heb ik nergens gelezen. Ik ben ook blij, minister, dat u zich min of meer verontschuldigd hebt. Tussen de lijnen las ik toch ook wel een verontschuldiging. (*Rumoer*)

U hebt gezegd dat u het niet zo hebt bedoeld en dat u wilde zeggen dat het beleid anders moet. Daarin kan ik u volgen. Daaraan willen we constructief meewerken en oplossingen zoeken, maar de toon en de eenzijdigheid van het debat konden we absoluut niet smaken.

Jos De Meyer (CD&V): Bij een dergelijk debat is het ook niet onbelangrijk dat men naar elkaar luistert. Ik heb duidelijk gezegd: we moeten er niet flauw over doen, sommige krantenkoppen hadden de stijl van een vermanend vingertje. Als je echter naar de inhoud gaat, dan was dat een boodschap van er samen werk van te maken, de uitgestoken hand van de minister. Dit was de essentie van mijn betoog.

Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, ik wil reageren omdat ik vind dat de collega's mij niet hebben begrepen. Ofwel hebben ze slecht geluisterd, ofwel heb ik me niet goed uitgedrukt. Ik wil het nogmaals herhalen.

Ik heb heel duidelijk gezegd dat, als we kijken naar het beleid dat we de voorbije jaren hebben gevoerd en naar de resultaten die we daarmee hebben bereikt, de minister een momentum mag creëren om duidelijk aan te geven dat wij nog steeds met uitdagingen en problemen zitten, die we op een andere manier moeten aanpakken. Zij nodigt uit om met allen samen, niet enkel en alleen met het onderwijs maar ook met de ouders, na te denken over hoe we stappen vooruit kunnen zetten. Dit is wat ik duidelijk heb gezegd, maar ik stel vast dat ik anders werd begrepen en vertaald. Daarom wou ik dit even corrigeren.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ga toch nog eens duidelijk zijn.

Het is nooit mijn stijl om te beledigen. Dat is punt één.

Ten tweede, ik heb gezegd wat ik gezegd heb. Ik ga hier geen steen gooien naar een journalist. Ik heb dat interview voor de publicatie ervan gelezen en goedgekeurd. We gaan hier dus geen rondje journalistenbashen doen. Ik heb daar geen zin in. Het is allemaal zeer correct verlopen.

De boodschap die ik heb gebracht, heb ik een aantal weken geleden ook in De Zondag gebracht. Toen, mevrouw Meuleman, was er meer ruimte om te zeggen hoe we er met het beleid op kunnen inspelen. De journalist was daarover verbaasd. Ik vond dat bijzonder interessant. Hij vroeg of ik dat eigenlijk oké vond en of dat nuttig is en belangrijk dat ouders zich engageren. Het ging over PISA-resultaten bij Marokkaanse en Turkse jongeren. Ik heb gezegd: 'Ja, het is heel belangrijk dat ouders zich engageren.' Ik ben blij dat veel ouders een mail sturen om te zeggen dat ze zich engageren. Maar elke school in Vlaanderen zal u bevestigen dat niet iedereen wordt bereikt. En dat heeft heus niet alleen met armoede te maken. Daar zijn veel oorzaken voor. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, er werd hier al een paar keer verwezen naar mensen die beledigd zijn. Ik moet eerlijk zeggen dat ik een van hen was. Ik voelde mij persoonlijk geraakt. (*Opmerkingen*)

Collega's, laat mij uitspreken vooraleer jullie ontgoocheld zijn.

Minister, ik kan mij vinden in de antwoorden die u niet geeft. Ik kan mij vinden in het genuanceerde verhaal. Maar het artikel, zoals het er stond, kwam effectief zo

over. Mijn kinderen gaan naar een Brusselse school waar 80 procent van de kinderen roots hebben in migratie. Als u spreekt over allochtone ouders, dan zijn dat mijn burens. Als u spreekt over allochtone kinderen, dan zijn dat de vriendjes van mijn jongens. Daarom raakte het mij persoonlijk. Als ik naar een oudercontact ga, moet ik knokken voor tien minuutjes op die lijst omdat alle ouders er zijn. Dat is de verdienste van de school, die zijn stinkende best doet om die ouders daar te krijgen. Maar dat is ook de verdienste van de ouders die daar zijn.

Toen ik 's ochtends aan die schoolpoort stond, kon ik alleen maar vaststellen dat er ouders waren die mij zeiden dat ze het wel zo lazen – het mag een kop zijn of een artikel, of het mag zijn dat er te weinig plaats was in de krant. Zij vroegen: 'Wat doen wij fout? Wat doen wij verkeerd?' Dat zijn ouders die zien dat hun kinderen met 25 in de klas zitten. Er staan leerkrachten aan die schoolpoort, die willens nillens kinderen met 25 in de klas moeten leren lezen en schrijven. Dat zijn secundaire scholen, waar er geen hervorming is en waar ze snakken en smeken om hervormingen om de segregatie tegen te gaan.

Minister, voer effectief beleid. Doe het. Maar allochtone ouders viseren – en zo kwam het over – is groepen en mensen kwetsen. Het was misschien niet uw bedoeling, maar het is wel bij velen zo overgekomen. Als Nederlandstalige ouder heb ik die belediging ook persoonlijk zo gevoeld. (*Applaus bij Groen en de sp.a*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u hebt voor één keer in uw leven het politiek-correcte pad, dat u nochtans met zeer veel overtuiging bewandelt, verlaten, en u kreeg meteen de multiculturele goegemeente over zich heen, gaande van Joël De Ceulaer, die de rest van de wereld ons benijdt, over het Minderhedenforum tot de linkerzijde, die al jarenlang blind is voor allerlei problemen met allochtonen.

En dat alleen maar omdat u zei dat er een probleem is met de kennis van het Nederlands en het gebrek aan engagement van veel allochtone ouders ten aanzien van hun schoolgaande kinderen, wat uiteraard een negatieve invloed heeft op hun schoolresultaten. Het kot was meteen te klein. Ik kon u bijna welkom heten in de club van de bozen die verketterd worden wegens het uiten van een politieke mening.

Minister, ook in uw eigen partij zijn er nog allochtonen waar u werk aan heeft. Zo zei Mustafa Harraq, gemeenteraadslid van CD&V in mijn eigen stad Genk, gisteren in Het Belang Van Limburg: "Hilde Crevits moet niet naar de ouders wijzen maar naar de scholen. Het zijn niet de ouders die falen, maar het onderwijs-systeem." Dat zegt uw partijgenoot, minister. Uw beleid faalt volgens hem.

Diezelfde commentaren waren te horen bij de overgesubsidieerde antidiscriminatielobby. Men schoof nogmaals de schuld in onze schoenen: bij de Vlaming, de samenleving, het onderwijs en dergelijke meer, want o wee als we ook eens de allochtonen op hun verantwoordelijkheid zouden wijzen. Dat was dus de teneur de voorbije twee dagen. Degenen die u meestal doodknuffelen vanwege uw voorliefde voor de multicultuur, kapten nu hopen bagger over u uit omdat u durfde insinueren dat de taalproblemen van allochtone ouders en te weinig participatie aan het schoolgebeuren een negatieve invloed hebben op de schoolresultaten.

Ik zou al die zogenaamde experts en professionele verontwaardigden willen uitnodigen om uit hun ivoren toren af te dalen en te kijken naar wat zich al jarenlang in onze scholen afspeelt. Wie niet wil erkennen dat er een gebrek aan engagement is bij veel allochtonen als het gaat over de schoolprestaties van hun kinderen, ontkent alleen maar het licht van de zon en is vooral mijlenver verwijderd van de dagelijkse realiteit in voornamelijk concentratiescholen.

Ik ben blij dat u vele jaren na het Vlaams Belang, vele jaren na mijn partij, een gelijkaardige analyse maakt. Maar u zult het mij niet kwalijk nemen dat ik mij toch ernstig afvraag of dit, in het geval van een CD&V-minister, geen tijdelijke opstoot van voortschrijdend inzicht is met de verkiezingen in het vooruitzicht. Ik wil u dus graag in de gaten houden de komende weken om te zien hoe stevig uw rug-gengraat is. Staat u nog altijd recht na al die kritiek die u te verwerken kreeg? En vooral, gaat u ook handelen naar de analyse die u nu klaar en duidelijk hebt gemaakt? Wat gaat u doen om de allochtonen op hun verantwoordelijkheid te wijzen?

Ik wil een aantal suggesties meegeven om het probleem op te lossen: maak van de concentratiescholen in onze grote steden en in de Limburgse mijn gemeenten inburgeringsscholen, waar allochtone kinderen hun taalachterstand kunnen wegwerken en vertrouwd worden gemaakt met onze Vlaamse normen en waarden, zodat er ook in de andere scholen voldoende kwaliteitsvol onderwijs kan worden aangeboden en er vooral aan kennisoverdracht kan worden gedaan in plaats van alleen maar aan het aanleren en bijspijkeren van de Nederlandse taal. Spreek desnoods het kindergeld aan als ouders in gebreke blijven inzake integratie of inzake kennis van het Nederlands, als kinderen onvoldoende opdagen op school of als ouders niet tussenkomen wanneer er zich problemen stellen met hun kinderen. Vooral – en dat is niet alleen een bevoegdheid van deze regering, maar ook en vooral van de Federale Regering – werk aan de voornaamste oorzaak van het probleem, met name de te grote instroom van migranten naar ons land. Zolang we geen rem zetten op de immigratie, op gezinsvorming, gezinshereniging en dergelijke meer, blijft het dweilen met de kraan open.

Minister, u hebt nu de analyse gemaakt, u hebt de problemen benoemd – en dat is geen dag te vroeg – maar heb nu ook de moed om ze te durven oplossen en de juiste oplossingen aan te bieden. Luister vooral naar de leerkrachten die de dagelijkse praktijk in de vreemdelingscholen in Vlaanderen kennen, en luister niet naar wereldvreemde academici of halsstarrig politiek correcte politici. Dat is mijn oproep aan u. U hebt de analyse gemaakt. Zet nu uw woorden ook om in gepaste daden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Collega's, voorzitter, minister, ik noch iemand van mijn fractie, kent ouders die niet inzitten met de toekomst van hun kinderen. Ik vermoed dat ik vanop dit spreekgestoelte namens iedereen hier mag spreken, weinigen onder ons kennen ouders die voor hun kinderen niet het beste willen. Meer nog, ik ken eigenlijk geen enkele ouder die voor zijn kind niet een betere toekomst wil dan hij voor zichzelf heeft kunnen opbouwen.

Veel ouders, met welke achtergrond dan ook, maken zich vaak echt wel zorgen over die toekomst. Ik wil dat niet onderschatten. Vaak zijn dat nog ouders in een moeilijke situatie. Die zijn net nog bezorgd over de toekomst van hun kinderen en hopen dat ze meer kansen zullen hebben dan zichzelf.

Dan denk ik dat de maatschappij, het onderwijs en de politiek de nodige empathie mogen hebben voor de ouders die niet de skills hebben om aan ouderbetrokkenheid te doen zoals wij dat zelf gewoon zijn via ouderavonden, met rapporten en via brieven. De cijfers over geletterdheid van minister Homans tonen aan dat niet alleen anderstalige Vlamingen of mensen met een migratie-achtergrond onze taal niet goed beheersen, er zijn ook Vlaamse ouders die een deel van de communicatie van de overheid, scholen of gemeente niet begrijpen. Enige empathie daarvoor – en daarom reageerde ik daarnet zo emotioneel – is geen zwakgebod of hoeft geen opgestoken vingertje te zijn.

Allochtone ouders, de allochtoon, de allochtone gemeenschap... Ik ben schepen, ik ben mens, ik ben inwoner van een gemeente of stad met heel veel nationaliteiten

waar we eerder spreken over superdiversiteit en waar ik niet één etiket op kan plakken, net zoals Vlamingen ook zeer heterogeen zijn. Met alle nieuwe mensen die erbij zijn gekomen, blijven we ook steeds diverser worden. Iedereen in dezelfde zak steken, dat gaat niet op.

Hebben we het debat en de woorden van de minister nodig gehad in de commissie Onderwijs om te weten dat er problemen zijn met jongeren, en niet alleen met jongeren met een migratie-achtergrond, maar ook jongeren met een andere thuistaal of met een kansarm thuismilieu? Neen. Iedereen die met Onderwijs bezig is geweest in de afgelopen twintig, dertig jaar, of recenter, is daarmee bezig. Dat is misschien het goede van dit actualiteitsdebat, dat is dat we alles nog eens op scherp kunnen stellen. Want tot voor een paar maanden, tot voor het laatste PISA-onderzoek, als hier iemand het woord durfde te nemen en wees op een aantal zwakheden van ons onderwijs, dan werd die bijna verketterd. Dan werd er gezegd: 'Pas op, u praat iedereen een depressie aan'. Ik blijf dat consequent doen. Mijn fractie blijft dat consequent doen. Wij kunnen geen talent verspillen in Vlaanderen. 'Alle kinderen meekrijgen' moet meer dan een slogan zijn.

Kan ouderbetrokkenheid daarbij helpen? Absoluut. Is er te weinig ouderbetrokkenheid? Ook absoluut. Er is veertig jaar documentatie in het Ministerie van Onderwijs, er zijn veertig jaar boeken daarover, en veertig jaar geleden was Vlaanderen een ander land of regio dan nu, dertig jaar geleden ook en twintig jaar geleden ook. Ja, er zijn mensen met een migratie-achtergrond die als ouder niet sterk genoeg zijn of te weinig interesse hebben om te komen. Ja, er zijn ook Vlaamse ouders die niet komen opdagen en wij hebben de oproep van de minister zo begrepen: dat er meer ouderbetrokkenheid tout court moet zijn. De ene altijd tegen de andere uitspelen, we moeten daar zeer voorzichtig mee zijn.

Zou het helpen, collega's, als morgen maximaal alle ouders betrokken zijn? Is dan alle ongelijkheid in Vlaanderen weggewerkt? Zijn dan alle kinderen gelijk? Hebben alle kinderen dan de beste resultaten? Neen. Daar werd bij het begin van ons debat te veel de nadruk op gelegd, dat we alles aan de ouderbetrokkenheid moeten wijten. Er zijn nog veel andere factoren, zoals vroeger en meer naar school gaan. In een actuele vraag straks komen we bij de kleuterparticipatie terecht. Vorig jaar werd hier nog gelachen omdat we het weer over de kleuters hadden. Ik ben blij dat iedereen effectief achter diezelfde vlag gaat stappen en zeggen: ja, het is ontzettend belangrijk om kinderen vroeg, tijdig en vaak naar school te sturen.

Er is echter ook het versterken van onze leerkrachten. Iemand zei dat het toch erg is dat het gaat om kinderen die twintig jaar geleden uit die klas kwamen en nu zelf kinderen hebben. Men gaf het voorbeeld van Maasmechelen. Gisteren hebben we dat in Vilvoorde ook gehoord. Mag ik echter de mensen eens uitdagen om bijvoorbeeld een aantal biografieën van allochtone politici te lezen, om hun succesverhaal te lezen, en de vraag te stellen met hoeveel anderstaligen of kansarmen ze in een klas zaten? Twintig of tien jaar geleden had je in mijn stad vier, vijf, zes anderstaligen, drie kansarme kinderen. Nu heb je met veel geluk in Brussel, maar ook in Vilvoorde en de Vlaamse Rand, twee of drie Nederlands-talige kinderen. We weten dat dat pedagogisch gezien absoluut geen probleem hoeft te zijn, maar niet al onze leerkrachten zijn daar voldoende op voorbereid. Collega Brussee heeft het er al diverse keren over gehad: de lerarenopleidingen en de nascholing moeten onze leerkrachten versterken.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, collega De Ro, ik heb lang getwijfeld of ik me zou mengen in dit debat, maar ik voelde me een beetje aangesproken door de vraag die u stelde. Misschien moet ik daar gewoon heel eerlijk op antwoorden.

Ik ben geboren in Vlaanderen, in Gent. Heel mijn schoolcarrière ben ik in Vlaanderen naar school gegaan. Ik heb in geen enkele andere taal of geen enkele andere cultuur les gekregen. In de lagere school zat ik in een klas met ongeveer dertig leerlingen, en als ik dat nu bekijk en als u het mij vraagt, was dat een overvolle klas. In die klas zat één Vlaming, Ronny, en één iemand van Italiaanse origine, Martin. Voor de rest waren we allemaal kindjes van Marokkaanse en van Turkse origine. Qua concentratie, qua gelijke kansen kan dat inderdaad wel tellen. Mijn eerste contacten met echte Vlaamse kindjes hebben plaatsgevonden in de middelbare school. Was dat de verantwoordelijkheid van mijn ouders? Wat dat de schuld van mijn vader, die van 's morgens vroeg tot 's avonds laat in verschillende shifts bij Opel Belgium moest gaan werken? Of van mijn mama, die een eigen zaak had, die de taal niet sprak? Ja, minister, het waren allebei laaggeschoolde arbeiders. Ze werkten heel hard, ook om voor hun kinderen iets te kunnen betekenen. Zij gingen naar elke bijeenkomst van de school. Ze gingen naar elk schoolcontact. *(Opmerkingen)*

Als jullie het woord hebben, wil ik ook luisteren.

Minister, u zegt dat u niemand hebt willen schofferen, dat u niemand hebt willen beledigen. Collega De Ro, ik heb tweets gekregen waarin mensen zeggen dat die mensen toch niet naar de tv kijken, dat ze toch niet weten wat de minister heeft gezegd. Neen, u niet, maar ik wou dat gewoon maar melden. Minister, als dat de teneur van Vlaanderen vandaag is, dan maak ik me grote zorgen over morgen. Collega Gennez heeft het al verscheidene keren herhaald: van u zijn we dat niet gewoon. U verwees daarnet naar bepaalde mensen die hierdoor zouden zijn beledigd. Wel, niet alleen mijn ouders, niet alleen ook de duizenden ouders die dag in dag uit proberen de problemen van hun kinderen op te lossen met de middelen die ze hebben, zijn beledigd, ook ik voel me persoonlijk beledigd door uw toedoen. U had als minister van Onderwijs veel beter moeten weten, in plaats van een verklaring af te leggen die aanleiding zou kunnen geven tot een dergelijk debat. Dat had ik van u dus echt niet verwacht.

Collega De Ro, dat is de realiteit. Er zijn de PISA-cijfers en de discussies die diverse keren in de commissie Onderwijs worden gevoerd. Ik zit daar niet in, ik voer die niet van nabij, maar ik weet waarover de moeders mij telkens aanspreken. Minister, het gaat vooral over de moeder. Inderdaad, ouderparticipatie en betrokkenheid, die zijn niet alleen voor de moeder, maar ook voor de vader, maar het is ook een realiteit dat de vaders veelal moeten gaan werken en misschien wat teruggetrokken zijn naast de moeder. Die betrokkenheid is niet de fysieke aanwezigheid, maar dat is inderdaad wel een begin. Die moeders zeggen me dat hun kind hulp met huiswerk nodig heeft. Ze smeken me, en verklaren er zelfs voor te willen gaan kuisen, om een leerkracht te vinden voor huistaakbegeleiding. Ze stellen dat hun kind wordt gediscrimineerd door de leerkracht. Collega's, met alle respect voor alle leerkrachten, ik ben er bijna van overtuigd dat dat voor honderd procent niet het geval is, maar dat is een noodkreet van die ouders, omdat die niet weten hoe ze moeten omgaan met de problemen waarmee hun kinderen in hun schoolse carrière worden geconfronteerd.

Ik vraag u vandaag, minister: maak van dit moment een keerpunt en reik de hand, niet alleen naar de leerkrachten, niet alleen naar scholen, maar ook naar de ouders, want samen kun je vooruit gaan, en niet door zwartepieten door te sturen naar elkaar. Zet u in, ook voor die ouders die oplossingen proberen te zoeken. Die moeten mij niet bellen. Die moeten mij niet contacteren om extra Nederlandse taallessen te kunnen vinden voor hun leerlingen. Dat zou dan automatisch op die scholen moeten kunnen gebeuren. En u zou daar als minister ook de nodige ondersteuning voor moeten bieden. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Minister Hilde Crevits: Mevrouw, groot respect voor uw betoog. U zit hier in dit parlement. Ook groot respect voor de manier waarop uw ouders uw schoolcarrière hebben begeleid. Ik vind dat fantastisch. Wat ik u ook zou willen zeggen,

ook aan alle mensen die het zo schitterend doen: wij zijn met de overheid volop bezig om te zoeken op welke manier wij in huiswerkbegeleiding kunnen voorzien. Dat gebeurt ook op bijzonder veel plaatsen. Maar u moet ook begrijpen, mevrouw Turan, dat er een stukje wanhoop is in scholen, omdat ze een pak ouders ook niet kunnen bereiken.

Als u zegt dat we de handen in elkaar moeten slaan, ben ik het daar volkomen mee eens. Dat is ook echt de bedoeling van alle uitspraken die ik gedaan heb. Maar ik zou toch ook graag hebben dat u mee erkent en dat u mee probeert te zoeken naar manieren om hen voor wie het niet belangrijk is, ook te overtuigen van het grote belang van datgene wat uw ouders inderdaad op een fantastische manier hebben gedaan. (*Applaus bij CD&V en Open Vld*)

Kris Van Dijck (N-VA): Mevrouw Turan, ik ben blij met uw betoog. Ik zou zeggen: meer Turans, meer Demirs, meer Sminates, met plezier. Maar uw getuigenis geeft ook blijk van het feit dat dat engagement ook van thuis uit meegegeven werd. En ik weet het, bij de allochtone bevolking zijn er ook problemen.

Ik heb het interview van Zuhal gelezen, die zegt: "Mijn papa verplichtte mij om 's zondags naar de bibliotheek te gaan" – zo zei ze dat; ik wist niet dat in Genk de bibliotheek op zondag open was – "om drie boeken te gaan halen die ik wekelijks moest lezen". Dát getuigt juist van dat engagement.

Maar ik zie in mijn omgeving ook mensen van Marokkaanse of Turkse afkomst, die ook zeggen: 'In mijn familie kregen wij die stimulansen, maar ik zie bij anderen dat die er niet altijd is.' En dat is ook de boodschap, over afkomst heen, de boodschap van de minister en de boodschap die van ons allen moet zijn. Ik betreur het wanneer u zich geschofferd voelt, want dat was zeker niet de bedoeling. Het moet juist een positieve boodschap zijn, van figuren zoals u en anderen, hier in dit halfroond en overall in Vlaanderen, die getuigen dat zij een toekomst kunnen maken, hier, samen met ons, in Vlaanderen. (*Applaus bij de meerderheid*)

Jo De Ro (Open Vld): Collega Turan, ik ben blij met uw betoog. Ik voel mij niet aangesproken, maar dat was, denk ik, ook niet de bedoeling. Maar nu gaat u wel merken dat het laatste punt dat ik wil maken, misschien in contrast zal staan met wat u gezegd hebt. Maar dan moet u toch proberen te luisteren tot het einde, en niet zeggen van 'Oei, hij heeft mij niet begrepen'.

Ik wil op het einde toch nog één pleidooi houden, collega's, één pleidooi om een fenomeen met wortel te proberen uit te roeien in Vlaanderen, en dat is segregatie. Er zijn verschillende mensen uit steden en gemeenten die de afgelopen paar jaar persoonlijk ervaren hebben wat segregatie in haar meest extreme vorm kan opleveren. Als we spreken over ouderbetrokkenheid, en we hopen dat morgen alle ouders effectief meer betrokken zijn bij hun school, dan hoop ik dat als die ouders allemaal op school zijn bij eender welke activiteit – en er zijn veel meer mogelijkheden dan alleen maar een klassieke ouderavond, dat bewijzen heel veel scholen elke dag – dan hoop ik dat daar de diversiteit die in de straten en in de wijken leeft, ook op die dagen zichtbaar is, en dat we ons als Vlaanderen niet neerleggen bij scholen die een ander profiel hebben dan de wijk waar ze in liggen. En spijtig genoeg is dat over heel Vlaanderen nog altijd het geval.

Minister, u weet dat de strijd tegen segregatie een van mijn overtuigingen is die zeer gevoelig liggen en mij zeer diep raken. Die moeten we voeren over de partijgrenzen heen en ook over de grens van meerderheid en oppositie. Als er een momentum is in deze legislatuur om aan ongelijkheid in onderwijs te werken en segregatie aan te pakken, dan is dit het moment. Als iedereen die hier naar buiten gaat, als alle kijkers het alleen nog maar willen hebben over de woorden en de mogelijke beledigingen die hieraan worden gekoppeld zijn, dan heeft dit debat weinig zin gehad, collega's. We moeten dit momentum met z'n allen aangrijpen.

Minister, ik was gisteren samen met heel veel allochtone ouders heel blij om met u rond de tafel te zitten, maar ook om 's avonds met mijn collega's van Groen, N-VA, Open Vld en sp.a, onze bestuursmeerderheid in Vilvoorde, met de Marokkaanse gemeenschap aan tafel te zitten, zonder camera's, zonder veel aandacht van de pers, maar om met die oprechte bezorgdheden rond segregatie en ongelijkheid en betrokkenheid om te gaan. Ik merk effectief dat er een heel grote bereidheid is maar ook een heel groot verwachtingspatroon van verschillende gemeenschappen om voor hun kinderen meer te kunnen doen, samen met ons, niet tegen ons, en wij niet tegen hen. Onze steun daarvoor hebt u in elk geval. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, er zijn in dit debat al vele zaken aangehaald. Ik wil er toch nog een aantal beklemtonen, ook wel afgaand op de reden waarom de minister de uitspraken die ze heeft gedaan, ook heeft gedaan. Want dat is ook de motivatiegrond waarom mijn fractie in het verleden telkens die uitspraak al heeft gedaan. Als we vaststellen dat kinderen van de tweede generatie het in Vlaanderen niet beter doen dan de eerste generatie, en dat andere landen daar wel in slagen, zoals Nederland, dan moeten we kijken hoe dat komt.

Als je in Nederland gaat kijken, dan heeft men in Rotterdam manifest gekozen om maximaal in te zetten op dat Nederlands. Als ik kijk naar de engagementsverklaring van 2012 – ik ben blij dat ze hier naar voren wordt geschoven –, moeten we die dan niet bindender maken? Minister Crevits heeft ook verwezen naar het beleid van minister Homans die bij verhuur de voorwaarden meer bindend heeft gemaakt, naar een vereiste. Ik denk dat we dat moeten doen. Als ik hoor dat het engagement misschien te licht weegt en als mevrouw Gennez het zelf voorstelt, dan denk ik dat we dat zo snel mogelijk sterker moeten maken.

Hier wordt ook gezegd dat het niet aan het Nederlands ligt, maar aan de kansarmoede. Oké, maar dan moeten we gaan kijken hoeveel mensen in armoede terechtkomen. Omdat je geen werk hebt. Hoe komt het dat je moeilijk aan werk geraakt? Omdat je geen diploma hebt. En nu zijn we er. Want wat zegt PISA? De kans dat je geen diploma haalt, is zeer groot als je thuis geen Nederlands spreekt. En collega's, de minister heeft er terecht naar verwezen, dat is ook zo als we corrigeren naar sociaal-economische status. Er is dus met andere woorden wel degelijk een zeer grote band.

Dan komen we op het punt waar wij met onze fractie al heel sterk op hebben gewezen: hoe is het mogelijk, alle inspanningen van voorgaande ministers van Inburgering, minister Keulen en minister Bourgeois, ten spijt, dat we toch vaststellen dat we voor die tweede generatie eigenlijk opnieuw van nul af aan moeten beginnen? Dat is zonde van de middelen, zonde van de tijd, zonde van de organisaties die de heer De Meyer heeft opgesomd. Zonde. Maar vooral, beste collega's, zonde voor die medeburgers, want dat maakt dat zij niet mee kunnen bouwen aan ons Vlaanderen, omdat ze niet in staat zijn om mee te bouwen, omdat ze ons niet begrijpen. En als mensen elkaar niet verstaan, wordt begrijpen moeilijk en wordt leren nagenoeg onmogelijk.

En dus, collega's, hebben we nood aan rolmodellen, absoluut. Ik ben blij dat er in het Vlaams Parlement een aantal zitten, maar het is zoals daarnet is gezegd, dat zijn net de ouders die zeggen dat ze geëngageerd zijn. Dat is echter niet de groep die we bedoelen, beste mensen. Er zijn voorbeelden gegeven van ouders die zeggen dat ze in het oudercomité zitten. Ik heb in Hautekiet mensen gehoord in een zeer rijk en zelfs dialectisch Nederlands, maar daar hebben we het niet over. Dat zijn niet degenen die we niet kunnen bereiken, want zij bereiken ons, zelfs op de Vlaamse radio.

Over die groep gaat het niet, het gaat over anderen die we er maar niet bij krijgen, die we ondanks alle kansen, ondanks alle basiseducatie, ondanks alle straathoekwerk, ondanks alle inspanningen, ondanks alle telefoons, ondanks huisbezoeken, ondanks engagementverklaringen, ondanks middelen NT2, ondanks maatschappijoriëntatie, niet bereiken. Minister, daarop zegt u en zeggen wij als N-VA heel duidelijk: dames en heren, we creëren veel kansen, maar op een bepaald moment verwachten we ook dat mensen die kansen grijpen. Daar gaat het over.

Als ik dan hoor dat er geen beleid wordt gevoerd...

Caroline Gennez (sp.a): Mijnheer Daniëls, ik heb een heel concrete vraag voor u en ook voor de minister. Als ik het goed begrijp, pleit u hier voor een bindende taalvereiste voor ouders, naar het voorbeeld van de sociale huur. Pleit u daarvoor, ook in het onderwijs? Indien de ouder geen Nederlands spreekt of niet slaagt voor een examen, wat betekent dat dan voor het recht op onderwijs voor de kinderen? Voor onze fractie is dat in elk geval absoluut.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Mijnheer Daniels, dit is een heuglijk moment, want ik hoor u spreken en voor een heel groot deel ben ik het met u eens. Dat is mooi voor in het verslag, maar er is natuurlijk wel een probleem. U zegt zelf dat het natuurlijk niet gaat over de collega's die hier zitten en die u rolmodellen noemt en de mensen die de radio bereiken en de mensen die het goed doen, en zo zijn er heel veel voorbeelden. Maar dat is natuurlijk wel de kern van het probleem. Er is heel veel heisa en onrust geweest, heel veel mensen zijn kwaad geworden omdat de uitspraken in de media, die ertoe hebben geleid dat we dit debat nu voeren, absoluut niet de nuance aan bod hebben gebracht die u hier vandaag brengt. De tweedeling was heel simpel: allochtone ouders versus niet-allochtone ouders. Daarover zijn heel veel mensen kwaad geworden.

Als u zegt dat er heel veel inspanningen gebeuren om ouders te bereiken en dat we daar niet in slagen, dan klopt dat. Ik heb zelf aan de universiteit van Leuven gewerkt en ik zag dat bij heel veel scholen, zowel in superdiverse omgevingen als daarbuiten. Er zijn leerkrachten die zich elke dag kapot werken om ouders te bereiken en ze botsen op muren. Als je met die ouders gaat praten – het is heel arbeidsintensief om hen te bereiken – dan hoor je heel veel redenen waarom dat niet lukt. Maar dat overtreft natuurlijk de simplistische tweedeling van autochtonen en allochtonen.

Als er een reden is waarom het goed is dat we dit debat hebben gevoerd, dan is het om uiteindelijk ook uit uw mond te horen dat het niet gaat over allochtoon versus autochtoon, maar over moeilijk te bereiken ouders versus niet moeilijk te bereiken ouders. Dat is de enige tweedeling die we in dit debat moeten voeren. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Koen Daniëls (N-VA): Hierop moet ik mezelf herhalen. U geeft het zelf toe en ik ben blij, er zijn veel kansen en initiatieven die we vanuit Vlaanderen aanreiken. Blijkbaar zijn er een aantal die daarop ingaan en blijkbaar met groot effect, en anderen die daar niet op ingaan. Dat is wat wij noemen: ouderverantwoordelijkheid, ouderbetrokkenheid. Dat is iets wat we misschien wel wat duidelijker mogen zeggen.

U spreekt over die tweedeling. Als ik het artikel lees, dan denk ik dat de minister dat heeft willen aangeven. Dat is dat we binnen die groep die we niet bereiken, eerlijk moeten zijn. Daar stellen we vast dat dat de groep is – dat is ook het aanvoelen in scholen – die meestal ook geen Nederlands kent. En dus zit je terug in hetzelfde verhaal.

Mevrouw Gennez, u vroeg: gaat u daar nu iets aan doen? Daar wil ik toe komen. We doen daar al zaken voor. We gaan bij die kinderen met taalscreening

proberen na te gaan waar we staan. We bieden taalbaden aan. Dat staat in de regelgeving. Maar scholen gaan er niet op in. Dat is toch jammer, dat is toch zonde. Hoe komt het dat ze daar niet op ingaan?

Ik heb de vraag gesteld aan de minister: hoeveel scholen nemen nu deel aan die taalbaden? De minister zei: 'Ik weet het niet, ik heb er geen idee van.' Bij elk schoolbezoek dat ik afleg – en ik doe er wel wat – vraag ik dat. Scholen zeggen dan: 'Mag dat?' Ja, dat mag. Ik bezorg hun dan de regelgeving. En zij zeggen dan: 'We krijgen signalen dat dat geen goed idee is.' Ah ja. Dat is dan toch jammer? Want scholen zeggen: 'Oh, dat zou ideaal zijn. Dan kunnen wij in onze gemeente die middelen samenleggen en heel intensief aan de slag gaan met die kinderen.'

En waarom gebeurt dat niet? Blijkbaar komt er van ergens een signaal: niet doen, niet goed. Maar die scholen blijven wel met de vraag zitten: ja, wat dan wel?

De taalscreenings, waarbij we bij elke overgang kijken hoe ver we staan.

Sorry, mevrouw Gennez, ik zag u uw wenkbrauwen fronsen. Ik heb niet volledig geantwoord op uw vraag: 'Wat mevrouw Homans doet, wilt u dat dan ook in het Onderwijs?' Ik lees in het artikel dat minister Crevits zegt: 'Het gaat over het engagement dat we vragen, zoals minister Liesbeth Homans dat doet in de huursector. Daar wordt de taalbereidheid om een sociale woning te verkrijgen, omgezet in een taalvereiste. Ik sta daar volledig achter.' Ik denk dat dat de engagementsverklaring is die u zelf hebt aangehaald, die we wat strikter zullen moet formuleren. Ik denk dat het daarover gaat. *(Opmerkingen van Elisabeth Meuleman)*

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal misschien voor mezelf spreken, dat is het duidelijkst. Ik heb verwezen naar de maatregelen die we hebben genomen inzake de taalvereisten huur. Ik heb gezegd: ik sta daarachter. We hebben dat ook mee goedgekeurd als partij. En vervolgens heb ik gezegd – ik herinner me mijn letterlijke woorden niet meer –: de taal kennen is fantastisch, ook als je in de sport- of cultuursector actief bent. Maar er is geen haar op mijn hoofd dat eraan denkt om dergelijke voorwaarden in te voeren ten opzichte van ouders.

Ik had het daarnet trouwens al moeilijk toen mevrouw Gennez zei: 'We gaan die engagementsverklaring verstrengen.' Het is voor mij goed dat we daarover nadenken. Maar wat ik niet wens – laat mij daarover duidelijk zijn – is dat we in een situatie zouden terechtkomen waarin we een engagementsverklaring streng maken op kap van de kinderen. *(Opmerkingen van Elisabeth Meuleman)*

De enigen die er nooit het slachtoffer van mogen zijn, zijn de kinderen die naar school gaan. *(Applaus bij CD&V, de N-VA, Open Vld, sp.a en Groen)*

Koen Daniëls (N-VA): Ik denk dat dat juist is, minister. Ik denk dat het juist is wat u zegt. Maar ouders ondertekenen op dit moment wel een schoolreglement. En dat staat erin. En die scholen zeggen: de ouders hebben dat getekend, maar ja. Het is op bepaalde vlakken zo vrijblijvend, dat we eigenlijk niet wat druk kunnen zetten. En dus denk ik inderdaad dat we moeten nagaan hoe we kunnen proberen voor die scholen, die ouders waarin heel veel tijd en energie wordt gestoken en die we toch niet kunnen bereiken, bij de les te krijgen.

Caroline Gennez (sp.a): Het recht op onderwijs staat in de Grondwet en de kinderen mogen uiteraard nooit het slachtoffer worden van welke kennis dan ook van de ouders. We hebben de verdomde plicht om kinderen binnen het gezin, maar ook in ons onderwijs, te emanciperen.

Dus ik ben zeer blij, mijnheer Daniëls, dat wat u voorleest uit het interview van de minister, ze daarover hier heel duidelijk zegt dat ze daar uitdrukkelijk afstand

van neemt, dat het recht op onderwijs absoluut is, dat er gewoon een engagement wordt gevraagd van ouders om te participeren en dat alle tools die daarvoor noodzakelijk zijn, zullen worden aangereikt. Dat is wat we samen willen en ik hoop dat dat engagement ook wordt aangegaan.

Kris Van Dijck (N-VA): Mevrouw Gennez, ik ben het eens met uw conclusie. Maar nu maakt u wel een bijzonder rare redenering. U neemt het woord en zegt dat we dat moeten verstrengen. De minister waarschuwt dat de verstrenging niet tot resultaat mag hebben dat de kinderen daaronder lijden. En nu zegt u: 'Ah, minister, nu ben ik blij dat u dat ontkent.' Dat doet uitschijnen alsof de minister, laat staan de meerderheid, dat eerst heeft geponeerd. U hebt dat geïnsinueerd, niet wij! (*Opmerkingen van Caroline Gennez*)

Koen Daniëls (N-VA): Excuseer, mevrouw Gennez, excuseer! Ik zal proberen me te beheersen en het rustig te zeggen. Ik heb hier nooit – nooit – gezegd, noch ikzelf, noch namens mijn fractie, dat we een kind van school zouden sturen – want dat insinueert u, dat insinueert u! – omdat de ouders geen Nederlands zouden kennen. Excuseer! Dat heb ik nooit gezegd, nooit beweerd.

Wat we wel zeggen – en ik ga mee in uw voorstel, ik ga mee in uw voorstel! – is: 'Ja, die engagementsverklaring, misschien moeten we die' – en uw letterlijke woorden waren 'meer bindend maken dan op dit moment van toepassing is.' Ik zeg ja, ik zeg ja, mevrouw Gennez! Voilà, daarover gaat het! Maar betekent meer bindend maken dat we het kind van school zullen sturen? Nee, nooit gezegd, nooit beweerd. Dat zal nooit van toepassing zijn. Alsjeblieft, zeg!

Minister Hilde Crevits: Ik zal nog eens reageren, want ik heb zelf geen uitspraken gedaan over de verstrenging van de engagementsverklaring, maar ik wil toch zeggen dat betrokkenheid heel moeilijk af te dwingen is. Betrokkenheid is iets dat men creëert, een klimaat dat men schept. De betrokkenheid die vandaag bestaat en in veel gevallen zeer goed is – we hebben een aantal voorbeelden gehoord – zou ik graag uitbreiden naar die groepen van mensen die we niet bereiken. Dat is de uitdaging waar we samen voor staan. En daar kunnen Samenlevingsopbouw Vlaanderen en de scholen zelf aan helpen. Ik heb immers terechte suggesties gehoord om op een andere manier te communiceren met de ouders.

Verder wil ik wijzen op de enorme meerwaarde die er is wanneer ouders bijvoorbeeld via de centra voor basiseducatie met het Nederlands in contact komen. Wanneer kindjes Nederlands leren op school – en we zijn het op alle banken eens over het belang daarvan voor de kansen in hun latere leven – en wanneer ouders op die manier in contact komen met de Nederlandse taal en dan via de centra voor basiseducatie ook het Nederlands leren, dan is dat toch een prachtige hefboom voor een betere integratie. Dat is de oproep die ik heb gedaan. En voor de overheid zwaardere engagementen gaat opleggen aan de scholen, wil ik eerst alles wat er nu al is, ook aanboren. Het debat van de voorbije dagen en alle mails die we daarover krijgen, kunnen eigenlijk alleen als iets heel positiefs worden gezien om te proberen een nog groter engagement te creëren dan wat er vandaag al is, want het is potverdikke nodig.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, waarom zegt u dan zulke zaken in dat interview? U zegt dat u het hebt nagelezen. Daarin staat letterlijk: "Het gaat over het engagement dat we vragen zoals ook mevrouw Liesbeth Homans dat doet in de huursector. Daar wordt de taalbereidheid om een sociale woning te krijgen omgezet in een taalvereiste. Ik sta daar volledig achter. Het gaat over dat soort engagement dat we vragen." En u laat dat uitschijnen in dat interview. Waarom gebruikt u zulke zinnen en woorden? U kent het belang van woorden en van taal. Dat is toch polariserend? In het klimaat waarin we ons nu bevinden, begeeft u zich daarmee op een soort 'slope'. Waarom doet u dat? Ik ken u zo niet en ik was ook echt geschokt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal het nog eens proberen uit te leggen.

De voorzitter: Sorry, maar dit is een herhaling, mevrouw Meuleman. Er is net geantwoord op de uiteenzetting van mevrouw Gennez, maar waarschijnlijk was u met andere zaken bezig. Er is dus al op geantwoord, maar nu moet de minister nog eens uitleggen wat ze eigenlijk niet bedoeld heeft in dat interview. En dus geef ik nu het woord aan de heer Daniëls. We kunnen hier bezig blijven en zesmaal een punt herhalen. Ik volg hier het hele debat. De heer Daniëls heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Nu word ik gestraft.

De voorzitter: U wordt niet gestraft, u gaat nog eens aan het parlement moeten uitleggen wat u hebt bedoeld met het citaat dat mevrouw Gennez en de heer Daniëls hier ook al hebben vernoemd. We zijn hier rondjes aan het draaien, zoals de heer De Croo zegt. Maar omdat u het bent, mag u nog iets zeggen.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Meuleman, ik probeer het nog eens duidelijk te maken. Bent u ook overtuigd van het belang, zowel voor ouders als voor kinderen, van een goede taalkennis? Van mensen die hier aankomen, vragen wij dat ze zich inburgeren en dat ze een cursus NT2 volgen. We gaan dus enorme engagementen aan, en dat is wat ik wil onderstrepen. Ik heb dat ook heel expliciet gedaan en zal dat blijven doen en blijven benoemen. En misschien had er moeten staan 'beste ouders', want de titel van het interview heb ik niet zelf gekozen maar de tekst is wel nagelezen. Het ging over een heel warm pleidooi waarin ik nogmaals wil onderstrepen dat taal een sleutel is tot integratie, dat taal een manier is om binnen onze samenleving een belangrijk rol te spelen. Tenzij u dat niet erkent – maar ik kan niet van u geloven dat u dat niet zou erkennen – zou u daar ook voor 100 procent achter moeten staan. Maar op het moment dat hier wordt gezegd dat de engagementsverklaringen in onderwijs zullen worden aangescherpt, zeg ik persoonlijk – want ik heb het nog niet met mijn partij besproken, maar ik denk niet dat zij daar anders over denkt – dat we dat engagement dat je niet kunt afdwingen, sterker moeten maken en ouders ervan moeten overtuigen hoe belangrijk het is om dat engagement inzake taal op te nemen.

Koen Daniëls (N-VA): Eigenlijk is er één iets dat zeer opmerkelijk is in dit debat. En dat is dat er van iets positiefs voor kinderen, voor ouders en voor Vlaanderen iets negatiefs wordt gemaakt. Want wie kan er nu toch iets tegen hebben dat die ouders Nederlands kennen en betrokken zijn, dat hun kinderen meer kans hebben om een diploma te kunnen krijgen en dus uit de kansarmoede kunnen geraken omdat ze met dat diploma kunnen gaan werken? Ik begrijp dat niet. Daarover gaat het. Diegenen die zeggen: 'Neen, niet te veel engagement. Toch wat opletten want ze voelen zich gestigmatiseerd omdat we vragen om Nederlands te leren.' Daar zeg je eigenlijk tegen: we blijven in het verhaal zitten van een kleinere kans op een diploma, en zonder diploma geen werk en dan blijft die kansarmoede draaien. Dat kunnen we nu toch niet aanvaarden in Vlaanderen? Of het nu gaat over allochtonen of autochtonen, dat geeft me niets, maar ik wil ze wel allemaal meetrekken want zij die in de toekomst niet aan werk geraken, collega's, zullen we met z'n allen moeten ondersteunen.

Jo De Ro (Open Vld): Collega's Daniëls, u hebt nu al tweemaal gezegd dat er hier collega's zouden zijn die pleiten voor minder engagement of niet te veel engagement. U hebt het daarnet nog eens duidelijk gezegd. Niet alleen de voorzitter volgt het hele debat, ik heb ook geprobeerd om mij in te spannen om alles te horen wat hier gezegd is, maar ik heb dat van niemand gehoord, dus ik vind het ook niet wijs om zoiets te poneren. Ik denk net dat we moeten verbinden tussen alle partijen die hier zitten om samen te werken zodat er meer ouders betrokken zijn. En opnieuw beweren dat er mensen hier zijn... *(Applaus bij sp.a)*

Koen Daniëls (N-VA): Collega De Ro, ik lees in de kranten ook wat ik lees. Het debat wordt ook gevoerd op andere fora en u bent er ook op actief. Ik zeg u dat we hier zeggen – en mevrouw Gennez zegt het ook – dat we meer engagement vragen. Dat vragen we. Met andere woorden: in de logica als je zegt dat het niet meer moet zijn, dan zijn er twee andere mogelijkheden: status quo of minder. Ik zeg u dat wij vanuit onze fractie heel duidelijk – en ik heb dat bij mevrouw Gennez ook gehoord – meer engagement vragen, meer betrokkenheid, het meer bindend maken. Dat is wat ik zeg. Want als we niet samen zeggen 'meer', dan concludeer ik dat in de logica de twee andere mogelijkheden zijn: hetzelfde als vandaag – maar dan blijven we trappelen, en dat is eigenlijk wat minister Crevits met haar oproep zegt – of minder. Goed, ik zie niemand zijn hand opsteken die niet wil dat we meer engagement gaan vragen – ik kijk rond : neen. Vandaar dat ik zeg: 'meer'.

Collega's, ik sluit af. Daarover gaat het: het engagement van ouders om betrokken te zijn, het engagement van ouders om Nederlands te leren, is in het belang van hun kinderen, in het belang van zichzelf en in het belang van Vlaanderen. En daarop willen wij met onze fractie inzetten, verder inzetten en verstevigen. Ik dank u. (*Applaus bij N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, veel van het debat is gevoerd. Ik denk dat we het debat over uw uitspraken hebben gehad. Ik blijf me afvragen waarom, waarom het nodig was om in zo'n zwart-wit schema te communiceren. Frank Vander linden zei gisteren in De Ideale Wereld dat we de minister kennen als iemand die boven de polariserende relmaatschappij – zo noemde hij dat – staat. Dus hij was ook een beetje verbaasd. Het leken meer politieke uitspraken die men doet in het kader van een campagne. Van een minister die een beleid moet voeren en de sleutels in eigen handen heeft, had ik iets anders verwacht. Maar goed, we hebben dat reeds gezegd.

Minister, in het interview in De Zondag zegt u dat als u moet kiezen en als men u vraagt welke uw prioriteiten zijn en wat voor u de komende jaren dé prioriteit is, het voor u de uitdaging is om kinderen van ouders met een migratie-achtergrond mee te krijgen. Minister, ik kan alleen maar zeggen dat ik het daar nog steeds 100 procent mee eens ben. U hebt absoluut gelijk. Dat is de uitdaging voor de toekomst en voor de komende jaren in het onderwijs. De steden verkleuren aan een razend tempo, en ons onderwijs is nog altijd niet de emancipatiemachine die het zou moeten zijn. We laten te veel kinderen achter. De kloof in Vlaanderen is het grootst. Andere landen doen het beter. Dan moeten we ons de vraag stellen wat het beleid daaraan kan doen, wat u als minister van Onderwijs en wat deze Vlaamse Regering daaraan kan doen. Mijn partij en ik zijn ervan overtuigd, minister, dat er meer kan en moet worden gedaan.

Er zijn al een aantal dingen gezegd. Ik kan daar dus kort over zijn. Ik ben het absoluut eens met onder andere de heer De Ro, die zegt dat de segregatie in het onderwijs aanpakken primordiaal is. Voor mij bieden het onderwijssysteem zoals het nu is en de hervorming daar te weinig een antwoord op. Die zal de segregatie niet aanpakken. De OESO heeft het ook al aangehaald. Ze maken een keiharde analyse van het watervalsysteem en van de hiërarchische manier waarop in ons systeem diversiteit wordt opgevangen. We wachten op een onderwijshervorming die daar iets probeert aan te doen.

We wachten ook op een Inschrijvingsdecreet dat niet alleen sterke ouders die kunnen kamperen, die er snel bij zijn, de beste plaatsen of de plaatsen van hun vrije keuze geeft in het secundair onderwijs, maar een decreet dat iedereen gelijke toegang geeft. Zoiets moet er dringend komen. Daar blijft het al jarenlang op wachten.

Wat vinden we nog? Een hecht pact met een diversiteitsbeleid die naam waardig: waar blijft het? Uw plan, uw pact om die kinderen met ouders met een migratieachtergrond mee te nemen, ligt er niet. Het is er niet.

Wat zou er in zo'n pact moeten staan? Ouderbetrokkenheid is absoluut een van de zaken die naar voren kunnen worden geschoven. Er kan meer ingezet worden op brugfiguren om de ouderbetrokkenheid te verhogen. U zou moeten inzetten op een brede school waar activiteiten plaatsvinden, waar kinderen kunnen sporten, waar kinderen op een informele manier Nederlands kunnen leren, waar kinderen kunnen kennismaken met kunst en cultuur, kinderen die anders niet in de kunstacademie geraken. Zoiets zou in zo'n pact kunnen staan.

Waar kunnen we nog op inzetten? Een talenbeleid dat op een andere manier inzet op het leren van het Nederlands, dat de moedertaal van kinderen ook een plek geeft om ervoor te zorgen dat ze zich goed voelen, dat het welzijn verhoogt.

Waar kan zo'n pact nog op inzetten? Op het versterken van de leerkrachten, minister. Net daarom vinden we het lerarenloopbaanpact zo belangrijk, omdat leerkrachten ondersteund moeten kunnen worden om om te gaan met leerlingen in die superdiverse veranderende context.

Als u komt met een pact dat al deze elementen bevat, dan krijgt u van mijn fractie zeker alle steun. De hele discussie deed me een beetje denken aan de Pano-reportage en de discussie over kleuterklasjes. Die reportage ging over het feit dat kleuterjuffen verzuipen en dat ze met zoveel kleutertjes in de klas niet toekomen aan lesgeven omdat ze neuzen moeten snuiten, pampers moeten verven, kleuters eten moeten geven en ze te slapen leggen als ze doodmoe zijn in die drukke, veel te grote kleuterklas. Toen zei u ook fors dat ouders maar moeten zorgen dat kinderen zindelijk zijn vooraleer ze naar school komen. Dat is waar, maar daarmee lost u het probleem van de te grote klassen en te weinig middelen niet op. Ook toen probeerde u op een gelijkaardige manier met goed klinkende maar ongenuanceerde uitspraken uw verantwoordelijkheid of de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering te verdoezelen. Het spijt me, maar dat wijst op onmacht. Terwijl u eigenlijk in mij en mijn partij Groen een bondgenoot zou kunnen vinden als we zouden kunnen werken aan oplossingen in plaats van het vingertje. *(Applaus bij Groen)*

Minister Hilde Crevits: Ik kan het toch niet laten om even iets te zeggen na mevrouw Meuleman, anders zou wie het voorlaatst iets zegt, het minst aandacht krijgen.

Mevrouw Meuleman, u hebt in uw opsomming een aantal interessante zaken gezegd om in zo'n pact te stoppen, maar een pact is papier. Ik vind het van belang dat we effectief maatregelen nemen. Bijna alle zaken die u noemt, zijn voor ons relevant en we hebben er misschien al keuzes in gemaakt. Eén iets dat nog niet aan bod is gekomen en waar mevrouw Turan even naar verwezen heeft, stond ook in het bewuste artikel, namelijk dat er te weinig leerkrachten zijn met een migratieachtergrond. Sommigen hebben het blijkbaar niet gelezen. Ik hoorde mevrouw Turan vragen waarom ik dat niet heb gezegd. Het stond erin. Ik heb dat expliciet vernoemd, maar in de dagen erna is dat blijkbaar helemaal onder het stof verdwenen. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Voel u niet aangesproken. Ik was bezig tegen mevrouw Meuleman.

In de voorbije dagen hebben we al een effect gezien van de uitspraken. De Karel de Grote Hogeschool zegt te voorzien in een eigen module en dat dit al een tijdje geleden beslist was. Het katholiek onderwijs zegt daar fors op te zullen inzetten. Ik vind dat zeer positief.

Wie denkt dat mijn tussenkomsten polariserend zijn, zou dat nog eens goed moeten bekijken. Ik heb nog eens de hand uitgestoken naar de allochtone gemeenschap, om te zeggen dat ze ook moeten kiezen voor het lerarenberoep. Als onze klassen en ons lerarenkorps ook een weerspiegeling zijn van de kinderen die naar de scholen gaan, zal het voor een deeltje goed komen. Het is een van de bouwstenen waarin we ook moeten investeren. U hebt dat niet aangehaald, maar ik ga ervan uit dat u dat ook volmondig zult kunnen ondersteunen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dat was in het interview inderdaad iets waarmee ik het absoluut eens was. In mijn uitgebreidere vraag om uitleg heb ik inderdaad gezegd dat wij dat zeker positief vinden. Er moeten meer rolmodellen komen in het onderwijs, meer leerkrachten met een migratieachtergrond. Mijn vraag was toen ook hoe u daar werk van zult maken, hoe u dat concreet wilt bewerkstelligen. Dat is zeker iets wat in zo'n pact zou moeten zitten en waarbij ik graag van u concrete voorstellen zou horen. Hoe kunnen we dat bereiken? Daar wordt al lang over gesproken. Maar, minister, de ruimte in de krant was misschien te klein. Ik hoop dat wij samen met u heel snel tot een reeks beleidsmaatregelen kunnen komen die wij kunnen steunen, en die dan liefst in een andere toon zullen worden gecommuniceerd. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de laatste spreker staat altijd voor de situatie dat er al heel veel is gezegd. Ik wil beginnen met te stellen dat het voor CD&V ontzettend belangrijk is dat elk kind zich thuis voelt op school. Dat vraagt inspanningen van de school om een schoolcultuur te creëren die inspeelt op diversiteit. Schoolbesturen moeten acties ondernemen, zodat de achtergrond of de eigenheid van kinderen geen belemmeringen vormen om te participeren en te leren. Daarom is het belangrijk dat ouders nauw betrokken worden bij de vorming van hun kind, niet alleen thuis maar ook op school. Daarom is het onmisbaar dat scholen en ouders samenwerken, dat zij samen verantwoordelijkheid opnemen, dat zij samen bekijken hoe ze elkaar kunnen versterken om de beste kansen te bieden in de ontwikkeling van kinderen. Dat is een context waarin ze samen opereren, waarin ze samen rechten maar ook plichten hebben, waarin ze vertrouwen geven aan elkaar, maar ook een wederzijds engagement aangaan.

Wij hebben hier al gesproken over de engagementsverklaring. CD&V heeft er in het verleden altijd op gewezen dat dit een verklaring moet zijn die niet eenzijdig tot stand mag komen. Het mag geen verklaring zijn die verglijdt tot een papieren document. Wij zien dat het vandaag in veel te veel gevallen blijft bij een administratief document. Het is hoog tijd dat we samen bekijken hoe die engagementsverklaring kan evolueren tot een samenwerking die van twee kanten komt, een wederzijds engagement dat volledig doorleefd is door school en ouders.

Minister, daarom is het goed dat u een appel richt tot zowel scholen als tot ouders, om die betrokkenheid meer dan ooit vorm te geven. Het is belangrijk dat er ook in het bijzonder een oproep wordt gericht naar die ouders die vandaag moeilijk worden bereikt, zodat zij te horen krijgen dat het echt belangrijk is om samen te bekijken hoe in een gezamenlijke verantwoordelijkheid de kansen van de kinderen op ontwikkeling kunnen worden gemaximaliseerd.

Het klopt dat het wetenschappelijk onderzoek nog niet alle details bevestigd heeft. Ik heb zelf nog niet zolang geleden een bezoek gebracht aan het centrum voor basiseducatie en aan het Heilig Grafinstituut in Turnhout, waar een zeer mooie samenwerking tot stand komt, waar een oudergroep is en waar zeer mooie resultaten geboekt worden. Dergelijke goedepraktijkvoorbeelden bevestigen dat de grote betrokkenheid van ouders bij de school leidt tot twee belangrijke zaken.

Ze leidt ten eerste tot een betere integratie van ouders in het schoolgebeuren, in die schoolcultuur die vaak totaal verschilt van de thuiscultuur. Maar de ouderbetrokkenheid komt ook het welbevinden van het kind op school en de schoolse resultaten van kinderen ten goede.

Die goede leerresultaten zijn belangrijk. Goede leerresultaten zijn niet enkel en alleen een gevolg van ouderbetrokkenheid. Uiteraard is een goede Nederlandse taal cruciaal in ons onderwijs. Het is belangrijk dat ouders dit ook weten en het vormt een extra uitdaging voor de school om in die context aan de slag te gaan. Het is echter ook belangrijk dat we met zijn allen weten dat in het kader van een goede taalontwikkeling de erkenning van de identiteit cruciaal is om tot een goede taalontwikkeling te kunnen komen. Veel experts hebben daar reeds op gewezen. Daarom is bijzondere aandacht voor de identiteitsontwikkeling die gepaard gaat met exploratie, respect, openheid, maar ook met binding, cruciaal in ons onderwijs.

Minister, het is heel duidelijk dat uw uitspraken effect hebben. Er is heel veel reactie op gekomen van allerlei aard. Het is goed dat het debat vandaag opnieuw wordt gevoerd. Het is zeer goed dat ook de reacties naar boven komen van de goedepraktijkvoorbeelden, van de engagementen die reeds jaren in onze samenleving worden genomen, engagementen om de drempels weg te werken, om ervoor te zorgen dat ouders die aanvankelijk onzeker stonden ten opzichte van de school, nu zelfverzekerd participeren in het onderwijsgebeuren en waarbij we zien dat de leerresultaten van de kinderen daarmee vooruit gaan. Daarom is het belangrijk dat vanuit die goedepraktijkvoorbeelden, maar ook vanuit alle informatie die we vanuit wetenschappelijk onderzoek hebben, scholen ouders, organisaties, het middenveld en ook de overheid een engagement opnemen en dat we iedereen uitnodigen om een engagement op te nemen. We vinden het immers belangrijk dat de kloof die we vandaag zien binnen ons onderwijs gedicht wordt. We vinden het belangrijk dat iedereen daarin zijn verantwoordelijkheid neemt. Wij bouwen heel graag mee met u, minister, aan die bruggen die nodig zijn, aan de verbindingen die moeten worden gelegd. Wij wensen u heel veel succes om daar in de volgende maanden werk van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zou graag kort willen besluiten. Als we het aantal mensen zien dat in Vlaanderen de voorbije jaren naar hier is gekomen en onze taal minder goed machtig is, kunnen we daar op verschillende wijzen op reageren. Het debat van de voorbije dagen heeft voor mij duidelijk gemaakt dat dit zo een gevoelige kwestie is waarin iedereen zich heel snel persoonlijk aangesproken voelt. Tegelijk leid ik daar ook uit af dat er toch wel een energie aanwezig is om de zoektocht die we aan het maken zijn naar betere integratie, voort te zetten en om goede oplossingen te vinden.

Wat mij betreft, is de kennis van het Nederlands voor ouders en voor kinderen een absolute voorwaarde, een noodzaak om goed in onze samenleving te kunnen functioneren. Tegelijk ben ik ervan overtuigd dat meertaligheid een troef is, en ik zeg dat met evenveel enthousiasme. Het is een troef die we op dit ogenblik te weinig aanboren. Het ene hoeft helemaal niet op gespannen voet te staan met het andere. Als we daar een beetje respectvol naar kijken, dan kunnen we erin slagen – en dat is door diverse leden gezegd – om ook kinderen die zich in een meertalige thuiscontext bevinden – want steeds meer kinderen spreken thuis niet één vreemde taal, maar meerdere – sterkere wortels te geven.

Ik zou graag een oproep doen om de commotie maar tegelijk ook de aandacht voor de problematiek die is ontstaan, positief te gaan gebruiken, als een soort katalysator om aandacht te geven aan de zorgen die er vandaag zijn, en vooral om

een grotere toenadering tot stand te brengen tussen ouders en leerlingen en scholen. Het lukt al aardig voor een aantal mensen, maar het lukt voor een groep mensen ook veel minder goed. Als we daar al onze energie insteken met veel kleine, effectieve maatregelen en minder papier, dan zal het ons lukken om van dit debat en deze discussie deze namiddag een heel positieve beleidswijziging te maken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen? *(Neen)*

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.05 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.22 uur.*

ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het nieuwe starterspakket kleuteronderwijs als instrument voor kleuterparticipatie

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, dames en heren, het is in het actualiteitsdebat al een beetje aangeraakt: er zijn weinig zaken zo belangrijk in een maatschappij als de kansen die ze kan geven aan de kinderen. Als we inzoomen op onderwijs, is het kleuteronderwijs met stip de laatste twintig, dertig jaar opgeklommen tot het fundament, de start voor een succesvolle schoolcarrière. Al het onderzoek, ook van uw ministerie, toont heel duidelijk aan dat niet ingeschreven versus wel ingeschreven, voldoende aanwezig op school versus onvoldoende aanwezig, een zeer sterke connectie heeft met latere problemen in de school. Zittenblijven, voortijdig schoolverlaten: het zijn punten waar we vaak over debatteren. We zien duidelijk dat als kinderen voldoende vroeg naar de kleuterschool gaan en voldoende en op tijd aanwezig zijn, dit een ongelooflijke impact heeft op hun latere schoolcarrière.

We zijn het erover eens, denk ik, minister, om alle mogelijkheden te benutten. Binnenkort behandelen we nog eens OD XXVII, waar al een aantal maatregelen in vervat zitten die we een jaar of anderhalf jaar geleden nog heel heftig hebben besproken in het parlement en waarvan ik daarstraks al zei dat er nogal criticasters waren die vroegen waarom we toch altijd over die kleuters begonnen inzake onderwijskansen. Maar naast wetten en decreten zijn ook communicatie, motivatie en sensibilisatie ontzettend belangrijk.

Daarom was ik gisteren zo blij dat u niet alleen mijn mooie stad had uitgekozen om het kleuterpakket voor te stellen, maar ook dat u dat succesvolle initiatief dat zijn waarde bewezen heeft, door de ontwikkelaars opnieuw laat uittekenen en moderniseren.

Hoe en wanneer gaat u dit pakket operationaliseren? Voor wie is het bedoeld? Hoe gaat u dat uitrollen over Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, ik was ervan overtuigd dat u deze vraag zou stellen, al was het maar om uw stad nog eens in de kijker te stellen.

Het kleuterpakket is ontworpen door de mensen van Klasse, het is geüpdatet en geactualiseerd. Het verschaft heel interessante informatie over wat ouders mogen verwachten van de kleuterklas, hoe men kan communiceren met zijn kleuter. Het staat sinds gisteren ter beschikking op de website van Klasse en wordt vanaf vandaag door Kind en Gezin, de CLB's en de scholen zelf verspreid naar ouders met een kleuter, en vooral naar de ouders die de stap nog niet hebben gezet om hun kind naar de kleuterschool te laten gaan.

Dat is een niet zo grote groep. De kleuterparticipatie is fenomenaal groot in Vlaanderen. Bijna 99 procent schrijft zich in. Van de 3-jarigen is 96 procent al voldoende aanwezig. Dat zijn zeer goede cijfers, maar we moeten net dat ene procent ook weten te bereiken. Vandaar dat we actief met Welzijn samenwerken en de afspraak gemaakt hebben dat hun kanalen via de kinderopvang mee zorgen voor een zachte overgang naar de kleuterklas.

Dat gebeurt dus vanaf vandaag. De brochure was vanaf gisteren te downloaden. We hebben 60.000 hardcopyexemplaren van de brochure. Ik hoop dat dit heel veel succes kan hebben, maar ik heb dat gisteren eigenlijk al vastgesteld, toen ik met de ouders sprak die voor het eerst werden ingewijd in wat de brochure allemaal bevat.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, het is heel belangrijk dat die uitrol gebeurt. Waar we tien jaar geleden, in het Jaar van de Kleuter, want dat was een van de acties in dat jaar, nog bijna strijd moesten leveren met andere beleidsdomeinen opdat die zich mee zouden engageren voor dat zo belangrijke kleuteronderwijs, vond ik het gisteren een heel positief signaal dat ook Kind en Gezin lijfelijk aanwezig was, en ook wel heel duidelijk te kennen gaf mee die uitrol te zullen doen.

Ik heb nog wel een bezorgdheid. U was gisteren aanwezig in Vilvoorde, in de Vlaamse Rand, maar in Brussel en de Vlaamse Rand zijn er heel veel kinderen en veel papa's en mama's die niet door Kind en Gezin worden begeleid, maar wel door het Office de la Naissance et de l'Enfance, de Franstalige tegenhanger. Ik weet dat u goede contacten probeert te onderhouden met uw collega's van de Franse Gemeenschapsregering, maar ik vroeg me af of er daarvoor toch ook wel bijzondere aandacht kan zijn, of u de verspreiding daarvan bij ouders wier kinderen door een andere organisatie dan Kind en Gezin worden opgevolgd, ook zou willen meenemen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik was zeer verheugd toen gisteren het bericht binnenkwam over het optreden dat u in Vilvoorde hebt gedaan voor het lanceren van de website.

Minister Hilde Crevits: Dat was geen zangoptreden, mevrouw Celis.

Vera Celis (N-VA): Ik denk dat dat toch wel een heel leuk gegeven is geweest. Ik geloof zeker ook de heer De Ro als hij zegt dat Vilvoorde een zeer mooie stad is, maar Geel is ook een bijzonder mooie stad. Laat dat duidelijk zijn.

In elk geval, u kent mijn bezorgdheid met betrekking tot die kleuterparticipatie, ook van vorige interventies. Uiteraard is het percentage bijzonder hoog, maar als ik naar de absolute cijfers ga kijken, gaat het toch nog altijd over 7254 kleuters tussen 3 en 5 jaar die te weinig aanwezig zijn op school. Dit zal dus zeker een instrument zijn dat dit ten goede komt. Nu heb ik op de website gelezen dat het voornamelijk gaat over kleuters uit grootsteden en kwetsbare gezinnen, over meisjes en over kinderen van buiten België en de Europese Unie. Die brochure zal worden bezorgd via de diverse instanties. Zal die worden uitgedeeld aan de specifieke doelgroepen of wordt die brochure breder bedeed, ten behoeve van alle ouders van die kleuters?

De voorzitter: Mijnheer De Meyer, Sint-Niklaas is ook een mooie stad.

De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, blij dat u het zegt, dan hoeft ik het niet meer te herhalen.

Minister, ik moet u er uiteraard niet van overtuigen dat kleuterparticipatie uitermate belangrijk is. Elke kleuter hoort thuis in het kleuteronderwijs. Daarom is het uitzonderlijk belangrijk om in te zetten op die kleine groep die vandaag nog niet participeert. Ik heb echter een ruimere vraag. Enkele maanden geleden hebt u aangekondigd dat er ook een actieplan komt, weliswaar legislatuuroverschrijdend, voor het basisonderwijs. Ik denk dat dat bijzonder belangrijk is. Vandaar mijn concrete vraag: mogen we dat verwachten voor het reces, en zo ja, kunt u al iets meer zeggen over de timing?

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, u hebt heel terecht de nadruk gelegd op het feit dat we als regering ook moeten inzetten op die ene procent kleuters die vandaag nog niet ingeschreven zijn. Ik ben bijzonder blij dat u dat ook zegt. Dus ja, het kleuterpakket is niet uitsluitend, maar toch wel heel specifiek gericht op die groep ouders die nog niet de stap zetten om hun kindjes naar de kleuterklas te laten gaan. Wie kan die brochure bestellen? Dat is misschien belangrijk om te weten, en meteen ook een antwoord op de vraag van de heer De Ro. Alle sociale organisaties kunnen via onze website exemplaren van de brochure bestellen. We hebben er nu 60.000. Dat betekent dat ook de Brusselse organisatie perfect kan beslissen om daarmee mee te doen. Kind en Gezin zal dat sowieso aanbieden. Men kan dus een aantal exemplaren bestellen en daar bedelen. Dat is dus allemaal afgedekt.

Collega Celis, mocht u in Geel zeggen dat dat voor u iets heel interessants is om dat ook via organisaties, via het OCMW of via Kind en Gezin daar ter plaatse te laten bedelen: ja, iedereen kan bestellen. Dat kan gebeuren via de website of via de Vlaamse overheid. Ze zullen bezorgd worden en ze kunnen gebruikt worden.

Maar het gaat hier niet alleen over een brochure, collega's. Het gaat over een pakket. En daarin zitten ook – en dat is voor mij een enorme meerwaarde – bepaalde taalfiches om te leren communiceren met het kleutertje. We hebben gisteren gezien dat dat voor ouders die onze taal niet zo machtig zijn, een mooie hefboom is om Nederlands te leren en de juiste vragen te stellen. En dat maakt het zoveel rijker dan alleen maar een informatief document voor ouders die hun kinderen naar school willen sturen.

Collega De Meyer, u stelt vragen naar het actieplan basisonderwijs. Vandaag of morgen – in elk geval nog deze week – zal de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) een voorzet doen. Ik heb hun gevraagd om het puntenplan dat ze een paar jaar geleden hadden, uit te diepen en een visie rond het basisonderwijs te schrijven. De afspraak was dat dat tegen eind deze week ook effectief zou gebeuren. Als we dat document hebben, kunnen we daar ook allemaal samen mee aan de slag, om te kijken hoe we daar een vertaalslag naar het regerings- en het parlementair werk van kunnen maken. De afspraak was dat de Vlor het eerste onderzoekende werk zou doen. Ik ben in blijde verwachting – op Vrouwendag – van een document van de Vlor. Ik heb al te veel gezegd, denk ik. *(Gelach)*

Maar, collega's, mijn echtgenoot is ook jarig vandaag. Dat is elk jaar op Vrouwendag. Dat is dus een dubbel feestje vanavond. *(Applaus. Opmerkingen)*

Jo De Ro (Open Vld): Een gewaarschuwd man is er twee waard. *(Opmerkingen)*

Minister, alle reacties die we allebei en vele collega's uit het kleuteronderwijs gekregen hebben, zijn een dubbel signaal. Aan de ene kant zijn alle mensen die

in het kleuteronderwijs actief zijn, zeer blij dat kleuters en kleuteronderwijs hoog op de politieke agenda staan, niet alleen van de onderwijscommissie, maar ook in de plenaire vergadering komt dit geregeld terug. Eigen stoef stinkt een beetje, maar ik vind dat ik nog eens mag benadrukken dat de inspanningen die verschillende collega's uit mijn fractie, maar ook lokale schepenen, daarvoor gedaan hebben, benadrukt mogen worden.

Het tweede element dat mensen uit het kleuteronderwijs ons nu vragen, is om effectief aan een aantal financierings- en ondersteuningsmechanismen ook toekomstgericht actie te ondernemen. Collega De Meyer en uzelf bevestigen dat ook: een legislatuuroverschrijdend actieprogramma, zoals we dat in het verleden, onder Tivoli, bij de gelijkschakeling van de middelen tussen netten gedaan hebben. Ik denk dat we hier, meerderheid, oppositie en iedereen die de komende jaren in onderwijs actief wil zijn en daar interesse in heeft, effectief werk moeten maken van een plan om effectief die historische achterstand die er nog altijd is, te kunnen wegwerken. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katrien Partyka aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de toename van het aantal singles en de gevolgen ervan voor het beleid

ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de verwachte stijging van het aantal alleenstaanden en de gevolgen daarvan voor het beleid

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister-president, niet alle Vlamingen lijken gelijk te zijn. Soms lijkt het wel alsof alleenstaanden een beetje tweederangsburgers zijn. Onderzoek wijst uit dat koppels in woningen van betere kwaliteit wonen dan alleenstaanden. Alleenstaanden zijn minder vaak eigenaar, we vinden ze vaker terug in het onderste segment van de huurmarkt, ze hebben vaker betalingsproblemen, en als klap op de vuurpijl worden ze ook nog eens vaak gediscrimineerd. Eigenaars verhuren niet graag aan alleenstaanden, laat staan aan alleenstaanden met kinderen. Er is dus al een probleem op de woonmarkt in Vlaanderen, en nochtans tekent er zich een heel duidelijke maatschappelijke tendens af, die het Planbureau bevestigt en zelfs versterkt.

Die nieuwe maatschappelijke realiteit is er eentje waar 40 procent van onze bevolking zal bestaan uit alleenstaanden. Het Planbureau geeft dan ook aan dat daar rekening mee zou moeten worden gehouden op het vlak van huisvesting, mobiliteit, vergrijzing, verzorging en alle maatschappelijke domeinen. De vraag is niet alleen of u een reflex zult ontwikkelen om bij toekomstige maatregelen ervoor te zorgen dat alleenstaanden op een gelijke manier behandeld worden, maar de vraag is vooral op welke manier de Vlaamse Regering zich voorbereidt om op deze nieuwe maatschappelijke realiteit en de bijhorende uitdagingen een antwoord te bieden.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Voorzitter, minister-president, exact een jaar geleden, het was in januari, stond ik hier ook. Toen vroeg ik namens sp.a om een single-toets toe te passen op uw beleid. De geschatte cijfers waren een op drie in 2030, sinds gisteren is het een op twee huishoudens in België in 2060. Ik vroeg om uw beleid daarop af te stemmen, vooral omdat u toen net twee beslissingen had

genomen met de regering, namelijk de heffing rond energie en de drinkwaterfactuur, die toch wel zeer nadelig was voor alleenstaanden. We vroegen u of u bij toekomstige beslissingen geen singletoets kon toepassen. Ik heb toen tevreden het halfroond verlaten omdat iedere partij had gezegd dat het een belangrijke doelgroep is en dat we die singlereflex moeten toepassen. Men had gezegd dat men dat eigenlijk al deed, want in alle beleidsbrieven en het regeerakkoord konden we zien dat de alleenstaanden een heel belangrijke groep zijn.

Iets meer dan een jaar later stellen we alleen maar vast dat de cijfers van de alleenstaanden zijn toegenomen, maar dat beslissingen die genomen zijn in het belang van alleenstaanden uitblijven. We zien nu zwart op wit dat vooral oudere, 80-jarige dames een langere levensverwachting gaan krijgen, waardoor ze ook langer alleenstaanden zijn en thuis willen blijven wonen. Die hebben nood aan ondersteuning, bijvoorbeeld het onderhoud van tuintjes, verzorging, allemaal zaken waar u als minister-president initiatieven in kunt nemen om die mensen langer thuis te laten wonen. Daarin wordt ofwel bespaard ofwel worden er maatregelen geschraapt, ofwel worden die sectoren niet versterkt. Nu we die nieuwe cijfers hebben gekregen, vraag ik u welke beslissingen u gaat nemen als minister-president om die groeiende groep alleenstaanden de bevestiging te geven die zij verdienen.

– *Caroline Gennez, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, het is inderdaad een heel belangrijke maatschappelijke evolutie waar u de aandacht op vestigt. Ze is niet nieuw zoals u zelf zegt. Vandaag is een derde alleenstaande, en volgens de vooruitzichten van het Planbureau is dat één op twee in 2060. Herman De Croo is hier niet, maar misschien zouden we een 'decrooïsme' kunnen lanceren. In Zweden hebben ze er al een term voor, de 'singularisering' van de samenleving.

Collega Beenders, u hebt dit punt inderdaad al een jaar geleden aangekaart. De Vlaamse Regering is er geen voorstander van om nog eens een nieuwe toets te gaan invoeren. We hebben onze reguleringsimpactanalyse (RIA), en die volstaat wat ons betreft. Belangrijker is – daar hebt u beiden de aandacht op gevestigd – dat er beleid gevoerd wordt. Het is zaak om een beleid te voeren. In tegenstelling tot wat u beweert, collega Beenders, voeren we wel degelijk beleid daaromtrent. U hebt het voorbeeld aangehaald van de waterfactuur. Minister Schauvliege heeft ervoor gezorgd dat het aantal kubieke meter water aan een basistarief voor alleenstaanden groter is dan voor samenwonenden. Ze heeft het decreet Ruimtelijke Ordening net voor de vakantie gewijzigd, waarbij subzorgwoningen in een bestaande woning mogelijk worden binnen de nieuwe decreetgeving.

Hetzelfde bij Wonen, waar we, zoals u weet, bij minister Homans een apart inkomenstarief hebben om in aanmerking te komen voor een sociale woning. Collega Homans heeft net het recht op experimenteren in een decreet gelanceerd, en in haar woonbeleidsplan dat in 2017 komt, zal bijzondere aandacht gaan naar de nieuwe noodzakelijke woonvormen.

Ik verwijs naar het beleid van Welzijn van minister Vandeuren. Het persoonsgebonden budget is bij uitstek een budget dat toelaat aan mensen om alleen te wonen, met de nodige zorg. De assistentiewoningen zijn een schitterend voorbeeld van tegemoetkoming aan de zorg voor alleenstaande bejaarden, om zelfstandig te kunnen blijven wonen, met crisisomkadering, met een assistent en dergelijke meer.

Minister Gatz en ikzelf zijn volop bezig met het uitwerken en ondersteunen van het vrijwilligersbeleid, want ook dit is een aspect van het beleid. Het gaat ook over vrijwilligerswerk, het gaat ook over vereenzaming. Als u het hebt over

alleenstaanden, we hebben in Vlaanderen 1 miljoen vrijwilligers. Wel, ook daar maken we werk van.

De Visienota 2050 besteedt uiteraard aandacht aan die maatschappelijke evolutie. We zijn volop bezig met het uitrollen van de startnota's. Binnenkort komt er een nota Zorg 4.0 van de ministers Vandeurzen en Gatz. Uiteraard zal die aandacht hebben voor dit fenomeen, voor dit probleem. De nota 'slim wonen en leven' van minister Homans en mezelf zal uiteraard ook focussen op deze heel belangrijke maatschappelijke evolutie. Dat is belangrijker dan te zeggen dat we een toets invoeren om in elk beleid te kijken hoe we kunnen inspelen op die tendens, op die noden die zich manifesteren.

De voorzitter: Beste collega's, ter gelegenheid van de Vrouwendag heeft de voorzitter mij gevraagd om het parlement even voor te zitten, met respect uiteraard voor de gelijkheid van mannen en vrouwen. *(Applaus. Opmerkingen van minister-president Geert Bourgeois)*

Minister-president, u hoeft zich geen zorgen te maken.

Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Nu nog een vrouwelijke minister-president en het trio zou compleet zijn. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Minister-president Geert Bourgeois: Er mag uiteraard iemand in mijn plaats komen antwoorden. *(Gelach)*

Katrien Partyka (CD&V): Minister-president, u duidt terecht op het brede beleid dat nodig is, en niet alleen op de toets of de test of het advies, want het maakt niet uit welke kleur de kat heeft, als ze maar muizen vangt. Het is inderdaad belangrijk dat het beleid zich voorbereidt, en dan vooral kwantitatief. Het aantal gezinnen stijgt van 2,7 naar 3,5 miljoen. Dat zijn 600.000 gezinnen die extra moeten worden gehuisvest, die zich extra in de mobiliteit zullen bewegen, die zorg nodig zullen hebben, want de helft daarvan zal alleenstaand zijn.

Het is inderdaad belangrijk om zich voor te bereiden op en rekening te houden met de maatschappelijke realiteit en uitdaging die deze steeds groter wordende groep alleenstaanden is, op alle beleidsdomeinen.

Rob Beenders (sp.a): Minister-president, ik moet eerlijk zeggen dat uw antwoord weinig hoopvol is voor de groeiende groep singles. De voorbeelden die u aangeeft, zijn net de voorbeelden die zeer negatief zijn voor alleenstaanden. U gebruikt de waterfactuur als goed voorbeeld, maar u zegt er wel niet bij dat minister Schauvliege heeft beslist dat een alleenstaande 86 euro vast recht betaalt en een gezin van vier maar 26 euro. Als u dan zegt dat een alleenstaande meer water krijgt, dan is het wel zeer duur water. Dat zijn nu net de frustraties die de alleenstaanden vandaag ervaren. Veel woorden, weinig daden. Als de rekening komt, is het steeds de alleenstaande die het moet betalen.

Als u aangeeft dat minister Homans ook goede praktijkvoorbeelden heeft en een beleid voert voor alleenstaanden, dan moet ik u ook daarin tegenspreken. Het zijn net de senioren die een groeiende groep mensen zijn die langer thuis willen wonen en jammer genoeg dikwijls alleen staan. Voor de organisaties die zich inzetten, vooral vanuit de sociale economie, om de tuintjes van die mensen te onderhouden, om naar de winkel te gaan enzovoort, wordt geen enkel personeelslid bij gecreëerd. Daarin wordt enkel afgebouwd.

Minister-president, u kunt dus toch niet zeggen dat deze regering singlevriendelijk is. Misschien is dat wel zo in woorden achter het spreekgestoelte, maar niet in daden

voor de alleenstaanden die er dag in dag uit mee worden geconfronteerd. Ik wil u vragen om uw huiswerk opnieuw te doen, zodat we niet elk jaar deze vraag moeten stellen om vriendelijker te zijn voor alleenstaanden. *(Applaus bij Groen aan sp.a)*

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Beenders, met een dergelijke verzuring zult u ooit nog politiek alleenstaand worden. *(Applaus bij de N-VA)*

Mijnheer Vandenbroucke, zo geraakt u in de oppositie. Laat ons zeer duidelijk zijn: dat is natuurlijk een analyse die al lang wordt gemaakt. Het is historisch gegroeid en het groeit alleen maar in de slechte zin verder, het probleem groeit vanwege de demografie die zich zo ontwikkelt.

Minister-president, u hebt een paar voorbeelden gegeven waarin wel degelijk rekening wordt gehouden met die problematiek. Ik voeg er graag nog een aan toe. Ook de dienstencheques worden persoonlijk en per individu toegekend. Ook daar wordt het belastingvoordeel individueel toegekend.

Ik geef u ook graag het ruimere plaatje. Want je moet natuurlijk ook nuanceren. De personenbelasting is inderdaad een federale bevoegdheid. Maar je ziet daar bijvoorbeeld dat die niet alleen afhangt van het alleenstaand zijn, maar voornamelijk ook van kinderen. Je ziet dat alleenstaanden met kinderen een lagere belastingdruk hebben dan gezinnen met kinderen. En dat is natuurlijk wegens het feit dat die belastingvrije som verhoogt door meer kinderen ten laste.

Ik wil er dus vooral toe oproepen dit niet heel eenzijdig te benaderen, maar het totale plaatje in de gaten te houden, om er zo voor te zorgen dat we niet een oplossing proberen te geven voor een probleem, maar daardoor eigenlijk een nieuw probleem creëren.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister-president, collega's, het proces van gezinsverdunding is al langer ingezet. Het is bovendien een lot dat, gewild of ongewild, vroeg of laat iedereen boven het hoofd kan hangen. De vraagstellers hebben een bezorgdheid die wij ook delen met onze fractie. Het is niet de vraag of, maar uiteraard hoe het beleid rekening zal houden en anticiperen op deze wijzigende samenleving. We hebben de vraagstukken rond zorg, mobiliteit en wonen. Maar er is inderdaad ook de grote financiële druk op alleenwoners, niet alleen dagelijks, wanneer ze de facturen alleen moeten betalen, maar ook op hun aanslagbiljet. Het is al aangehaald door de heer Diependaele: de alleenstaande zonder kinderen is de zwaarst belaste persoon in Europa.

Twee jaar geleden heeft onze fractievoorzitter gepleit voor een singlereflex. Maar we dienen ook proactief te handelen. We moeten die wijzigende samenleving inderdaad omarmen en haar de nodige en passende omkadering geven, niet het minst voor de meest prangende problemen zoals zorg en betaalbaar wonen.

Minister-president, het beleid speelt inderdaad reeds in op verschillende vlakken. Maar ziet u ook ruimte voor een overkoepelend initiatief over de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen heen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister-president, er is niemand die zegt dat het gemakkelijk is om de nieuwe maatschappelijke evoluties bij te benen of om daar sneller op in te spelen. Het is eigen aan de politiek – dat stel ik helaas vast – dat we altijd een beetje achterlopen op maatschappelijke evoluties.

Maar we weten natuurlijk al heel lang dat het aantal singles de komende jaren zwaar zal toenemen. Het is dus echt wel tijd om een tandje bij te steken.

Ik moet zeggen: twee jaar geleden stond Bart Somers hier op het spreekgestoelte, toen hij de singlereflex aankondigde. Vorig jaar heeft Open Vld dat nog eens herhaald. Maar ook uw partij, de N-VA, heeft gezegd: 'We zullen dat misschien tot onderwerp maken van de postdecreetsevaluatie.' En CD&V heeft gesproken over sociaal versterkende maatregelen, waarvan ook singles kunnen profiteren.

Nu, dat zijn allemaal heel mooie woorden. Maar ik ben wat bang dat het bij lippendienst blijft, vooral als ik zie dat de nieuwe maatregelen, zoals de nieuwe waterfactuur, maar ook alles wat met energie en energieheffing te maken heeft, alsook het beleid van minister Vandeuren, dat sterk leunt op mantelzorg waarvan alleenstaanden moeilijker kunnen gebruikmaken of moeilijker mantelzorger kunnen zijn, het allemaal heel moeilijk maken om alleenstaanden te omarmen.

Minister-president, ik vraag u: wat zult u doen? Welke harde engagementen wilt u opnemen om ervoor te zorgen dat de singles de komende jaren worden omarmd en niet gestraft? (*Applaus bij Groen*)

Minister-president Geert Bourgeois: Er zijn een aantal bijkomende aspecten aan bod gekomen. Mevrouw Talpe kaart het fiscaal aspect aan. Dan zitten we hoofdzakelijk op federaal vlak, het huwelijksquotiënt versus het fiscaal tarief personenbelasting voor alleenstaanden. Het is evident dat het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering in dezen niet betrokken is.

U vraagt: 'Komt er een overkoepelend beleid?' Wel, dat voeren we. Ik heb alleen gezegd: we gaan niet een aparte singletest of -toets invoeren. We hebben namelijk onze reguleringsimpactanalyse en zorgen ervoor – breed, want we beslissen altijd collegiaal in de regering – dat we aandacht hebben voor die aspecten.

Ik ben het dus niet eens, mijnheer Beenders en mijnheer Danen, met uw analyse dat het beleid daar geen rekening mee houdt. Het omgekeerde is waar. Ik heb u voor de vuist weg vier à vijf voorbeelden gegeven, in alle beleidsdomeinen, waar daar wel degelijk rekening mee wordt gehouden. Ook in de waterfactuur is het zo dat het aantal kubieke meter water aan basistarief voor alleenstaanden hoger is. Ik verwijs ook naar de inkomensdrempels bij sociale woningbouw. De woonvormen met de subwoning in een bestaande woning zijn gerealiseerd met het decreet van minister Schauvliege. Er is het beleid om zorg te geven aan mensen die alleen staan, met het persoonsgebonden budget. Het beleid voor assistentiewoningen, het beleid gericht op vrijwilligers, is een zeer sterk beleid.

Collega's, ik wil erop wijzen dat dit beleid wordt gevoerd, niet alleen op federaal en Vlaams vlak maar ook op lokaal vlak. Er zijn ontzettend veel lokale initiatieven van thuiszorg, poetshulp en van allerhande lokale dienstverleningen aan mensen die alleen wonen, kortverblijf in de woonzorginstellingen van mensen die alleen wonen en die als gevolg van een korte ziekte, een operatie, een breuk twee, drie, vier weken of maanden moeten worden opgenomen in een zorginstelling. Daar is dus wel degelijk heel veel aandacht voor.

En we zullen in dat beleid een onderscheid maken tussen mensen die deze bewuste keuze maken – een wereldwijd fenomeen – en degenen die dat niet doen. Ik heb u gesproken over de term die men in Zweden gebruikt, de 'singularisering'. In Japan en andere landen maken veel jonge mensen bewust de keuze om niet meer in een partnerschap te wonen maar alleen te gaan wonen, met allerlei bijkomende aspecten daaromtrent. En dan zijn er de mensen die onvrijwillig alleen zijn gaan wonen. Zij waren in een partnerschap of getrouwd en komen alleen te staan, maar dat is dus een ander type van alleenstaanden, waar ook vaak een verschillend beleid op gericht moet zijn.

Zowel in het sociale woningbeleid, als in de ruimtelijke ordening en in de zorg hebben wij daar heel veel aandacht voor. Wij ondersteunen zeer sterk het vrijwilligersbeleid.

Mevrouw Talpe, in de Visienota 2050 is dit uiteraard een thema. Dit is niet nieuw, iedereen onderschrijft dat, dit is een demografische evolutie die al een hele tijd bezig is op twee vlakken: de vergrijzing van de samenleving met het alleen vallen van mensen enerzijds, en een bewuste keuze van veel jonge mensen om alleen te gaan wonen anderzijds. We hebben daar aandacht voor. Ik heb gezegd dat we de startnota's aan het uitrollen zijn. Zorg 4.0 komt er aan, 'slim wonen en leven' komt er ook aan. Dit is een aandachtspunt voor de hele regering, u kunt daarvan op aan.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord voor de slotrepliek. (*Opmerkingen van minister-president Geert Bourgeois*)

– *De microfoon blijkt niet ingeschakeld te zijn.*

Katrien Partyka (CD&V): Wat zegt u dan? Sommige mannen zouden misschien zeggen: 'Dat heb je met vrouwen aan de hand.' (*Gelach*)

De voorzitter: Mevrouw Partyka, als ik een mannelijke voorzitter was, zou ik zeggen: uw tijd loopt. (*Gelach*)

Ga uw gang.

Katrien Partyka (CD&V): Ik denk dat het duidelijk is dat dit een uitdaging is en dat we het er allemaal over eens zijn dat de koe bij de horens moet worden gevat en dat we niet moeten blijven steken in een discussie over de vraag of dat met of zonder toets moet gebeuren. Het gaat om een grote uitdaging voor alleenstaanden, of dat nu hun keuze is of niet. Daar kan moeilijk een onderscheid worden gemaakt. Het is ook niet aan de overheid om te bepalen of mensen beter samen dan wel alleen leven. Dat moet onafhankelijk van die keuze zijn. Het is hoog tijd om daar met zijn allen werk van te maken, zowel op het vlak van huisvesting als op de andere maatschappelijke terreinen.

Rob Beenders (sp.a): Minister-president, toen ik hier vorig jaar stond, heeft elke fractie positief gereageerd om een singlereflex toe te passen en meer aandacht te hebben voor singles. Vandaag onthoud ik dat de N-VA mij een zure mens noemt omdat ik de ongelijkheid voor alleenstaanden wil wegwerken. Dat verontrust mij ten zeerste. Ik zie vooral openingen bij andere fracties, ik ben een zeer positieve mens en ik zal met mijn fractie blijven strijden om die ongelijkheid tussen gezinnen met of zonder kinderen en alleenstaanden weg te werken. Ik interpreteer dat niet als 'zuurdoenerij', maar ik ben wel bezorgd over de groeiende groep alleenstaanden in de toekomst wanneer u met de N-VA hier het beleid blijft voeren. (*Applaus bij sp.a en bij Groen*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

Ik dank de minister-president en de galante collega-ondervoorzitter, Wilfried Vandaele, in rang hoger dan ondergetekende maar van het mannelijke geslacht, die vandaag plaats heeft gemaakt in het kader van Vrouwendag voor de vierde ondervoorzitter, die één vraag heeft behandeld en bij dezen zeer graag opnieuw het woord geeft aan onze voorzitter, de heer Jan Peumans.

– *Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de beleidsconclusies uit het nieuwe onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van de Vlamingen

ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de beleidsconclusies uit het nieuwe onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van de Vlamingen

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de alternatieven voor automobilititeit in de regio's met te weinig duurzame mogelijkheden

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Voorzitter, minister, collega's, enkele dagen geleden is het resultaat verschenen van het onderzoek 'Verplaatsingsgedrag Vlaanderen', waarin gepeild wordt op welke manier de Vlamingen zich verplaatsen. Het onderzoek ging over het jaar 2015. Het beeld dat daarin naar voren komt, is dat de Vlamingen nog altijd, en steeds meer, blijven grijpen naar de auto, dat het aandeel van het openbaar vervoer gemiddeld genomen daalt en zelfs dat van de fiets ook. Dat is absoluut niet wat we nodig hebben. We hebben een trendbreuk nodig om het mobiliteitsprobleem op te lossen. De resultaten van het feit dat dat niet gebeurt, merken we elke dag met files die alsmaar langer worden, files die gigantische schade toebrengen aan de economie, aan onze gezondheid, aan ons milieu. Wat we moeten doen, is de dominantie van de auto in ons verplaatsingsgedrag afbouwen en volop de kaart trekken van gedeelde mobiliteit, van het openbaar vervoer, van de fietsers. We moeten meer te voet gaan voor die korte afstanden als we effectief de mobiliteitsproblemen willen oplossen.

Minister, uw beleid of uw strategie is die van de verleiding. U wilt de Vlaming verleiden om de wagen te laten staan. Eerlijk gezegd, als ik kijk naar die cijfers, moet ik u waarschuwen dat u in de toekomst wel eens een stevig blauwtje gaat oplopen als u uw beleid niet aanpast. U hebt gisteren als reactie gezegd: 'De files zijn wijzelf. We kiezen er zelf voor om in de file te gaan staan. Ik heb een studie uitgeschreven om na te gaan op welke manier in de toekomst een kilometerheffing daar eventueel verandering in kan brengen.' Met andere woorden: u verlaat de tactiek van de verleiding en u gaat meer naar de tactiek van mensen in een bepaalde richting te duwen. Nu, dat is de volgende legislatuur. Ik zou graag willen weten welke maatregelen u deze legislatuur gaat nemen om op korte termijn een perspectief te bieden om inderdaad die duurzame omslag die noodzakelijk is, waar te maken.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, het onderzoek dat deze week in de krant stond, het onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van de Vlamingen waarnaar men systematisch elk jaar peilt, was voor mij zowat de eerste lakmoesproef van uw beleid. Collega Vandenbroucke heeft het er ook al over gehad: u bent uw periode als minister begonnen met te zeggen dat u mensen zou verleiden. Als ik dan de eerste cijfers zie, cijfers van 2015, dan moet ik eerlijk zeggen dat het er niet zo goed uitziet. Het autogebruik stijgt. Het fietsgebruik daalt. Er is een kritische afstand van 600 meter wandelen voor de Vlamingen; als het meer dan 600 meter wandelen is, dan nemen ze de wagen. Het zijn allemaal dingen die ons om zeer uiteenlopende redenen zouden moeten baren: groeiende files, de kost voor de economie, de kost voor het milieu, tijdverlies voor mensen. Ik denk dat het tijd is om een omslag te maken.

Minister, ik heb de indruk dat het beleid dat u tot nu toe hebt gevoerd, te weinig kiest en te weinig die omslag bewerkstelligt. Uw reactie was inderdaad dat die files wijzelf zijn. U hebt daar natuurlijk 100 procent gelijk in. Maar op het moment dat u dan echt naar oplossingen gaat, geeft u eigenlijk aan dat u een voorstander bent van een kilometerheffing op personenwagens. Ook wij zijn daar een voorstander van, maar u hebt van in het begin gezegd dat u dat deze legislatuur niet kunt invoeren en moet wachten tot 2019. Dat is natuurlijk een bijzonder mager antwoord op de uitdagingen waar we vandaag voor staan.

Minister, we gaan toch niet wachten tot 2019? Wat gaat u vandaag en de rest van deze legislatuur doen om die negatieve cijfers te keren?

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, naar mijn smaak hadden we eigenlijk de hele namiddag het spreekgestoelte aan een vrouw mogen geven, maar goed, alles is beter dan niets. *(Gelach)*

Minister, onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van Vlamingen bevestigt niet alleen dat het autogebruik niet daalt, maar het bevestigt zelfs dat het auto-gebruik stijgt, zelfs met 6 procent ten nadele van de fiets met ongeveer 3 procent, te voet met ongeveer 2 procent, de bus met 1 procent en de trein die ongeveer standhoudt. Dat zijn natuurlijk geen goede cijfers. Voor ons allemaal heeft dat simpelweg tot gevolg dat we nog meer in de file zullen staan in de toekomst. Ik denk niet dat iemand daarnaar uitkijkt.

In een eerste reactie verwijst u naar de kilometerheffing. Laat duidelijk zijn dat mijn fractie daar voor de volle honderd procent achter staat, met uiteraard een aantal bedenkingen. Zo zal de kilometerheffing voor personenvervoer alleszins slimmer moeten zijn dan de huidige kilometerheffing voor vrachtwagenvervoer. Ik wil daar sowieso twee bemerkingen bij maken. U verwijst naar een studie die u zou willen bestellen om draagvlak te creëren voor de kilometerheffing. Als de Vlaming alleen maar meer de auto neemt, dan verwacht ik bij het peilen naar draagvlak een bepaalde uitkomst. We hebben dringend nood – zelfs al implementeren we dat pas tijdens de volgende legislatuur – aan een stappenplan om de kilometerheffing te implementeren. Ik ben het helemaal oneens als u zegt dat we het zelf zijn die in de file staan en dat we er zelf voor kiezen om in de file te gaan staan. Dat kan misschien kloppen in uw regio. Dat kan misschien kloppen in de regio rond Antwerpen, maar er zijn heel wat regio's in Vlaanderen waar we niet zelf kiezen om in de file te gaan staan. Als we kiezen om niet in die file te staan, dan kiezen we ervoor om thuis te blijven, simpelweg omdat er geen alternatief is.

Minister, welke initiatieven neemt u om op die plaatsen waar vandaag geen alternatief is voor de auto, te zorgen voor duurzame alternatieven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, mijn eerste reactie was inderdaad dat wij de file zijn. We klagen allemaal over de file, maar wij en ons gedrag veroorzaken die file en bestendigen die vooral. We hebben het afgelopen jaar opnieuw een sterke toename gezien van de wagenverkoop. Er is opnieuw een historisch record bereikt. We hebben ook gezien dat het aantal gereden kilometers toeneemt. 53 procent van de verplaatsingen doen we met de wagen. Ook voor korte afstanden van 600 meter grijpen we nog altijd naar de wagen.

Zijn er toveroplossingen voor de fileproblematiek? Neen. De meest directe, meest fundamentele oplossing, of toch een deel van de oplossing, is investeren. We investeren ook in tijden van besparingen. Niettegenstaande de budgettaire krapte kunnen we zeggen dat er meer dan ooit wordt geïnvesteerd in mobiliteit

door deze regering. We gaan vanaf 2017 tot 2019 5,8 miljard euro investeren in mobiliteit. Du jamais vu. We doen dat vooral in alternatieven voor de wagen en voor de weginfrastructuur. We investeren in waterwegen. Er is een toename van 17 procent van de budgetten. Er is een toename van de budgetten voor openbaar vervoer van De Lijn met maar liefst 43 procent. We zullen 700 bussen bestellen en 136 trams. Du jamais vu in tijden van besparing. We zullen ook de historische kaap rondren qua investeringsbudgetten voor de fietsinfrastructuur.

U moet ook het positieve vermelden. We zien dat in de studie een lichtpunt zit als het gaat over woon-werkverkeer. Er is een toename van het fietsgebruik en van voetgangers. Dat was helemaal verdwenen uit de mediaberichtgeving. Dat zijn toch positieve elementen.

Zullen de historische investeringsbudgetten op zich voldoende zijn? Ik ben zo eerlijk om te zeggen dat ik denk van niet. Alle alternatieven, alle lichtpunten die zich aandienen, moeten we aangrijpen, inclusief de kilometerheffing. Ik zou dat eigenlijk vooral een minderheffing willen noemen: minder belastingen voor meer mobiliteit. Er komen extra inkomsten door buitenlanders die vandaag 0 euro betalen voor het gebruik van onze wegen, terwijl wij het de normaalste zaak van de wereld vinden om zonder morren in Frankrijk de péage te betalen en in Zwitserland het wegvignet.

In Vlaanderen, waar veel meer buitenlanders gewoon door razen en zelfs niet tanken en 0 euro bijdragen, moeten we hen mee laten betalen voor het belasten van onze wegen, zodat we die inkomsten kunnen gebruiken niet alleen om onze verkeersbelasting af te schaffen voor de Vlamingen, maar ook nog eens om extra te investeren. Minder belastingen, meer mobiliteit. Meer mobiliteit door de extra inkomsten die we kunnen investeren in weginfrastructuur en in alternatieven. Maar zo kunnen we er ook voor zorgen dat we eindelijk eens meer mobiliteit kunnen genereren door de sturing, waarmee we mensen kunnen belonen die zich verplaatsen buiten de spits. Uit de studie waarnaar jullie verwijzen, blijkt ook dat nog veel te veel mensen die zich tijdens de spits verplaatsen, hun verplaatsing perfect zouden kunnen uitstellen. We kunnen die mensen belonen wanneer zij die verplaatsing buiten de spits maken. We kunnen effectief werken met enige sturing. Maar dat vergt durf.

Mijnheer Ceysens, we kunnen dat inderdaad alleen als we ook investeren in de alternatieven. Niet alleen in weginfrastructuur, maar ook in de alternatieven.

U zegt dat ik moet afstappen van dat en-enbeleid. Daar ben ik het niet mee eens. Twee partijen stellen dat zo voor. Zij zeggen: 'Geef dat op. Laat de automobilist in de kou staan. Investeer niet meer in weginfrastructuur. Doe enkel nog investeringen in alternatieven.' Dat zullen we niet doen. Wij willen een beleid voeren van verleiden, niet van vermanen. Van verleiden, niet van verbieden. We proberen om, zeker in het kader van het woon-werkverkeer, ervoor te zorgen dat mensen niet voor het volledige traject van het woon-werkverkeer hun wagen laat staan, maar voor minstens een deel van dat woon-werktraject. De dagelijkse realiteit van heel wat Vlamingen is dat ze een wagen nodig hebben voor heel wat verantwoordelijkheden voor en na het werk. Met die realiteit moet ons mobiliteitsbeleid ook rekening houden.

We grijpen met beide handen alle alternatieven die zich aandienen aan. In eerste instantie: gigantisch veel investeren – nog nooit gezien – in mobiliteit en openbare werken. En daarnaast ons voorbereiden op een positief alternatief: de minderheffing.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, dank u wel. Ik erken dat uw collega's van de regering u extra budget hebben toegeschoven om extra te investeren in mobiliteit. Wat openbaar vervoer betreft, maak ik daar wel graag de kanttekening

bij dat dat grotendeels afkomstig is van de gebruikers van het openbaar vervoer die vandaag een pak meer betalen dan in het verleden.

Ik gun het u dat u telkens opnieuw die investeringsbudgetten optelt en dat u dat fabelachtige bedragen noemt. Maar we kunnen niet naast de vaststelling kijken dat het aandeel van het openbaar vervoer in 2015 20 procent lager ligt dan in 2009. Dat is ook historisch.

Minister, wat ik ook niet begrijp, is dat wanneer de Vlaamse Regering extra inkomsten genereert uit de kilometerheffing voor vrachtwagens, dat daarvan 0,0 procent wordt geïnvesteerd in duurzame mobiliteit.

En, collega's van de meerderheidspartijen, wat ik helemaal niet begrijp, is dat u op het moment dat ons land kreunt onder de toenemende files 3 miljard euro bespaart op het spoor. Het spoor wordt hier telkens opnieuw geciteerd als de ruggengraat van het alternatief. Als u een historische beslissing wilt nemen, spreek dan met de federale overheid en zorg ervoor dat die historische besparing op het spoor ongedaan wordt gemaakt. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Björn Rzoska (Groen): Minister, u hebt in uw antwoord gewoon nog eens opgesomd wat u altijd zegt: 'Kijk naar mijn budgetten. Ik investeer zeer veel.' En dan noemt u opnieuw de kilometerheffing of de minderheffing – u probeert een nieuw concept naar voren te schuiven, dat is interessant: minder en we gaan er dan op heffen, of zo iets. Enfin het is een vreemde poging. U hebt dat nu nog eens bewierookt. Maar dat is een maatregel waarvan u zelf zegt dat u hem deze legislatuur niet zult nemen, want u kunt hem niet nemen. Dat is voor 2019.

De cijfers vandaag, niet enkel over het openbaar vervoer, maar ook over de fiets en dergelijke, zijn absoluut niet goed. Het enige wat u doet, is antwoorden met het budget. U spreekt over 100 miljoen euro. Ik zou het graag zien, minister, maar het is een zodanige puzzel, dat zelfs het Rekenhof zijn audit, in maart vorig jaar aangekondigd, nog altijd niet rond krijgt omdat u niet kunt aantonen dat het 100 miljoen is. U kunt het gewoon niet aantonen. Er zijn schriftelijke vragen genoeg over. Toch ligt daar een stuk van de oplossing, want u kunt toch ook niet ontkennen dat, als u alle fietspaden nog alleen maar rond gewestwegen conform wilt maken, we 467 miljoen euro nodig hebben. U investeert nu nauwelijks 15 procent van uw budget in de fiets. Als we echt naar een omslag moeten gaan, dan gaat u daar ook naar een omslag moeten gaan.

Lode Ceysens (CD&V): Minister, ik stel tot mijn genoegen vast dat we in verband met de slimme kilometerheffing helemaal op dezelfde lijn zitten. Het is inderdaad nuttig om mensen minder te laten betalen als ze kiezen om zich op andere uren te verplaatsen. In verband met de investeringen in infrastructuur kunnen we ons natuurlijk op de borst kloppen en gaan vertellen hoeveel budget we daarvoor over hebben, maar we kunnen tegen de Vlaming niet gaan zeggen: 'We gaan u belasten om uw auto te gebruiken in uw regio. We hebben er geen alternatief, maar daarvoor hebben we een budget voorzien.' Dat zal in uw raakvlakstudie op weinig begrip kunnen rekenen. Maar u hebt onze steun voor die investeringen, zelfs al moet u daar, zoals in Limburg op een gegeven moment, zelfs lichtjes tegen uw eigen partij ingaan. Wij geven u volmondig steun als u investeert in dergelijke projecten. Alleen toont het recente verleden weer aan dat het niet altijd van een leien dakje loopt. Dat is niet uw verantwoordelijkheid, maar er zijn zoveel randvoorwaarden.

Mijn bijkomende vraag is: tenzij we de kilometerheffing naar de Griekse kalender willen verschuiven, hebt u een plan B om een aantal zaken te gaan versnellen of gaat u bij de kilometerheffing aan de burger zeggen: 'We zijn in uw regio niet klaar, dus een kilometerheffing is in dit gebied niet aan de orde.'?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Ik merk op voor het verslag: de Griekse kalenden. *(Opmerkingen)*

Niet alles is kommer en kwel. In het woon-werkverkeer zagen we heel duidelijk dat de auto lichtjes terugviel, in het voordeel van vooral de fiets en ook van de voetganger.

Ik hoor vooral veel kritiek van de oppositiepartijen: niets is goed, niets van de voorliggende recepten zijn goed. Ik stel vooral vast dat de recepten van het verleden hebben gefaald, anders hadden we nu niet met zulke cijfers gezeten, keer op keer, in een onderzoek naar verplaatsingsgedrag.

De heer Kesteloot bijvoorbeeld heeft gezegd dat er tussen 2007 en 2009 helemaal niets is geïnvesteerd in het openbaar vervoer, er geen bijkomende bestellingen zijn geweest van trams en bussen. Nu pakken we dat anders aan. Ik kan alleen maar zeggen: uiteraard steun en bijval voor de minister, die een drietraps-raket afschiet en nog eens benadrukt dat we eerst eindelijk terug investeren. Dat gaat hopelijk zijn vruchten afwerpen in zowel openbaar vervoer, fiets als infrastructuur. Daarnaast heeft hij een andere manier om naar openbaar vervoer te kijken, die veel meer vraaggericht is en mensen gaat verleiden. Wat betreft het onderzoek naar de minderheffing, doet alleen het woord al me enthousiaster worden dan ik ervoor was.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste betreft, het verdere onderzoek naar de minderheffing wordt nu gevoerd, waarbij we de tweede fase van het onderzoek al voorbereiden. Ik lees soms dat we dat met een vingerknipje zouden kunnen gaan invoeren, maar het is 'du jamais vu'. Het is nooit op zulke schaal ingevoerd, dus het vergt wel enige voorbereiding. Ten tweede is er ook de problematiek van Wallonië. Het is me nog altijd niet duidelijk wat in Wallonië, als puntje bij paaltje komt, het standpunt is. Het wijkt blijkbaar af van het standpunt van dezelfde partijen in de Brusselse Gewestregering. Het vergt dus toch wel wat voorbereiding.

Inzake de opmerkingen rond fietsinvesteringen: net dat doen wij. We stappen af van de gebruiken van het verleden waarbij de fietsinfrastructuurinvesteringen altijd achteraf, post factum, werden berekend. Achteraf. We draaien de zaken nu om. Ik wil een meerjareninvesteringsplan. Het is trekken en sleuren om er dat bij de respectieve administraties door te krijgen. Ik geef dat toe. Ik wil voor het paasreces de ambities en perspectieven in concreto op papier krijgen.

Dat we de hele logica omdraaien, is een hele omslag. Trouwens, het is een omslag die gepaard gaat met een budgettaire omslag, een omslag met veel centen erin. We gaan voor het eerst de kaap van de 100 miljoen euro ronden.

Mijnheer Rzoska, voor u is het te weinig. Wel, niettegenstaande budgettair barre tijden is er nog nooit zo een grote financiële vooruitgang gemaakt als vandaag. Ik vind dat u zelfs in een plas water het zonlicht moet kunnen zien schijnen. Dat zijn stappen vooruit.

Mijnheer Vandenbroucke, ik onthoud van u het pleidooi voor communautaire stappen, voor een confederalisme waarbij Vlaanderen ook bevoegd zou worden voor het spoor. Ik dank u voor het vertrouwen dat u zelfs vindt dat het mobiliteitsbeleid volledig in Vlaamse handen moet komen, en dus ook voor het vertrouwen in mijn figuur omdat ik dan bevoegd moet worden voor het spoorbeleid. Ik neem dat zeker ter harte, ik deel die wens en die ambitie. We maken er werk van. Geef ons wat tijd.

Maar als u kritiek hebt op het aandeel van het openbaar vervoer, dan moet het duidelijk zijn dat wij breken met de socialistische recepten. U verwijst naar het

budget en vervolgens naar het aandeel van het openbaar vervoer in het verplaatsingsgedrag. Ik wil even opmerken dat wij de afgelopen vijftien jaar, sinds 1999, op basis van socialistische recepten met het gratisbeleid, bij De Lijn met een budget van ongeveer 300 miljoen euro zitten. Dat is tegen 2014 geëvolueerd naar 1,2 miljard euro! En het aandeel van het openbaar vervoer in het totale verplaatsingsgedrag is gelijk gebleven. Daar sta je dan met zulke vergelijkingen! Dat zijn inderdaad de socialistische gratis recepten. Wij slagen erin om ervoor te zorgen, met een rechtvaardige tariefpolitiek, met de scherpste tarieven in vergelijking met het buitenland en vergelijkbare regio's, om de investeringsbudgetten naar een onbekende hoogte te brengen. Dat zijn dan de recepten van deze regering, dat zijn recepten van vooruitgang. (*Applaus bij de N-VA*)

Joris Vandenbroucke (sp.a): Er wordt hier vaak het woord 'historisch' in de mond genomen. Wel, ik heb die historische cijfers van het onderzoek naar het verplaatsingsgedrag eens opgezocht. Tussen 2000 en 2009 is het aandeel van het openbaar vervoer in Vlaanderen gestegen van 2,10 naar 3,55 procent. Dat is 70 procent meer onder socialistische mobiliteitsministers. Vandaag zit u 20 procent onder dat niveau, mevrouw De Ridder, minister Weyts. Om één vaststelling kunnen we niet heen, dat zal iedereen moeten beamen, ook u: hoe langer de N-VA op de stoel van Mobiliteit zit, hoe langer de files worden. (*Applaus bij sp.a en Groen. Opmerkingen*)

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik weet dat deze Vlaamse Regering – dat heeft ze de afgelopen weken ook bewezen – toch wel wat moeite heeft met cijfers. Ik stel u voor om dat onderzoek naar het verplaatsingsgedrag toch nog eens in perspectief te bekijken, want het cijfer dat u noemt, zit er eigenlijk volledig naast, maar goed.

Wat betreft de fietsinvesteringen zegt u: 'Kijk eens wat ik doe.' De collega's van CD&V zullen mij in dezen gelijk geven: toenmalig minister Crevits had een duidelijke doelstelling, ik heb daar met haar stevig over gediscussieerd. Per jaar gaf zij 88 à 89 miljoen euro uit. U gaat naar 100 miljoen euro. Dat is nauwelijks 11 à 12 miljoen euro meer per jaar voor een vervoersmiddel dat een cruciale rol zou kunnen spelen zodat de files korter worden en we stappen vooruit zetten. En wat doet u? U blijft investeren met grote bedragen in de auto. Dit is geen beleid van de vooruitgang! U neemt het beleid van het verleden over – het betonbeleid – en u voert het verder uit. Dat is uw kracht van verandering, en wij staan langer in de file. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, het is misschien omdat we voor een heel groot stuk op dezelfde lijn zitten of omdat u te zeer wordt opgeslorpt door het debat met de 'bad boys', maar u bent vergeten te antwoorden op mijn vraag, over die gebieden waar er vervoersarmoede is. Ik vind dat jammer en ik hoop dat ik dat niet tekenend hoeft te vinden, want dat gaat wel over een heel groot stuk van Vlaanderen. Volgens Het Nieuwsblad vandaag zijn 55 gemeentes in Vlaanderen gewoon niet geslaagd als het gaat over de ontsluiting via het openbaar vervoer. Ik zal u alleszins op dit spreekgestoelte die vraag blijven stellen. Ik zal u die ook in de commissie blijven stellen, want als er geen openbaar vervoer is, dan is de mensen proberen te verleiden voor het openbaar vervoer natuurlijk hetzelfde als iemand regenjasjes proberen te verkopen in de woestijn.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lies Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de problemen met de aanvraag van de verhoogde kinderbijslag door rechthebbenden

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Voorzitter, ik zou het vandaag graag hebben over de kinderbijslag. Die is al meermaals aan bod gekomen hier in de plenaire vergadering,

maar ook in de commissie. 1 januari 2019 is een belangrijke datum, want dan neemt Vlaanderen het volledige kinderbijslagstelsel over. Minister, we hebben hier al de discussie gevoerd over de grondige hervorming die we zullen doorvoeren. Daar zijn we zeer tevreden over.

De jongste dagen waren er echter wat negatievere berichten over de verhoogde kinderbijslag, namelijk over de zorgtoeslag, zoals wij dat noemen, voor kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften. Ter zake blijken er wat problemen te zijn qua informatica en zo, waardoor dat allemaal niet vlot verloopt. Nu, ik hoop dat dat allemaal opgelost geraakt, maar dat is natuurlijk federale materie. Wat mij vooral interesseert, is de toekomst, wanneer we vanaf 1 januari 2019 zelf het heft in handen hebben.

Minister, we hebben het al gehad over de diverse toeslagen, maar ik denk dat de manier waarop we dat zullen uitbetalen ook belangrijk is. Zeker ouders van kinderen die een specifieke zorgbehoefte hebben, moeten krijgen waarop ze recht hebben, namelijk de maximale ondersteuning om die extra zorg te kunnen betalen. Vandaar mijn heel concrete vraag: hoe ver staat men met het uitwerken van het nieuwe systeem om te komen tot een zo automatisch mogelijke toekenning van dit recht op zorg en die zorgtoeslag voor die kinderen?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Ik denk dat u dit goed schetst. Op dit ogenblik is de Vlaamse Gemeenschap natuurlijk theoretisch bevoegd voor de kinderbijslag, maar is dit eigenlijk nog een overgangperiode. Dat wil zeggen dat de bestaande regelingen via het Federaal Agentschap voor de Kinderbijslag (FAMIFED) en de kassen worden toegepast en er een protocol is tussen ons en de federale instanties dat ook regelt hoe inschalingen gebeuren, bijvoorbeeld om het recht op verhoogde kinderbijslag te kunnen bepalen. Daardoor blijft het oude systeem voor iedereen ook van toepassing. Het is juist dat er een aantal problemen zijn. De meest recente problematiek is die van de informatisering van de federale overheidsdienst, waardoor er moeilijkheden zijn en er vertragingen optreden bij het verstrekken van de nodige attesten en de inschaling die via die weg ook moet worden geregeld en ingebracht.

Misschien toch eerst iets over nu. We hebben er natuurlijk ook alle belang bij dat de problemen die daar nu rijzen, zo snel mogelijk worden opgelost, niet alleen voor de kinderbijslag, maar ook voor de tegemoetkomende hulp aan bejaarden. Voor de verhoogde kinderbijslag is dat toch niet onbelangrijk, omdat in de verdere ontwikkeling van het basisondersteuningsbudget voor personen met een handicap dat in Vlaanderen geleidelijk aan wordt uitgerold, de volgende groep die we zouden toevoegen aan het systeem, die van degenen met verhoogde kinderbijslagen zou zijn. We hebben er dus wel alle belang bij dat alles opnieuw met het juiste ritme kan gebeuren tegen het moment dat dat zal moeten gebeuren. Dat is nog niet voor de volgende maanden, maar toch voor in de loop van het jaareinde.

We hebben nog een vraag waarmee we nu worden geconfronteerd. De verhoogde kinderbijslag voor diegenen die meer dan achttien punten hebben, geeft ook recht op een tegemoetkoming in het kader van de zorgverzekering. We bekijken nu dus hoe we voor mensen wier attest afloopt en waarvoor er door de vertraging dus geen tijdige aansluiting is met een nieuw attest, toch die tegemoetkoming kunnen blijven betalen. Je mag immers redelijkerwijze toch verwachten dat die kinderen nu niet plotseling een ander recht doen openen, of een recht niet meer openen. Ter zake is er wat ons betreft dus zeker op korte termijn ook wel een zorg, en bekijken we wat we kunnen doen.

Wat u zegt, is juist. We zijn natuurlijk nu bezig met het tweede decreet. Het eerste is in het circuit waarin de governance wordt uitgelegd, het tweede betreft

het systeem van de rechten zelf. En daarin zal inderdaad bepaald worden dat de Vlaamse Regering bepaalt op welke manier de bewijsstukken worden geleverd die aanleiding moeten geven tot het uitbetalen van verhoogde kinderbijslag via de kassen of via het extern verzelfstandigd agentschap (EVA). En uiteraard is het de bedoeling – maar dat is de bedoeling van heel de Vlaamse sociale bescherming en de kinderbijslag in Vlaanderen – om dan zo veel mogelijk te kijken hoe automatische rechten gegenereerd kunnen worden.

Wat wel belangrijk is, is dat we ook voor continuïteit gaan. Dat moeten we benadrukken. Het stond ook in de conceptnota. Iedereen die rechten geopend heeft, blijft uiteraard die rechten uitoefenen. We gaan ook voor continuïteit in die zin dat het niet de bedoeling is om daar een soort verdoken besparingsoefening te doen. We gaan wel degelijk voor het recht zoals het zich nu opent, maar natuurlijk aan de hand van bewijsvoeringen die we in Vlaanderen kunnen verbeteren en verrijken, en waar uiteraard het idee van het zoveel mogelijk automatisch toekennen en hergebruik van attesten, een van de uitgangspunten moet zijn.

Lies Jans (N-VA): Dank u wel, minister. Veel wijzer ben ik er nog niet van geworden. Ik heb ook in de conceptnota kunnen lezen dat wij inderdaad gaan naar zo veel mogelijk automatische rechtentoekenning. Ik had gehoopt dat u al wat meer zou kunnen vertellen over de manier waarop we die stappen gaan zetten, zeker omdat we weten dat er nu problemen zijn en dat er ongerustheid leeft bij de mensen. Het is goed dat u zegt dat u ervoor gaat zorgen dat er continuïteit is, dat de toeslagen blijven zoals ze zijn, dat de mensen geen rechten verliezen.

Maar ik denk vooral dat we er met het oog op de toekomst voor moeten zorgen dat voor degenen die zo'n verhoogde toeslag willen aanvragen, de administratieve rompslomp tot een minimum beperkt wordt en dat wij zoveel mogelijk met automatische gegevensstromen kunnen werken, dus heel concreet dat degene die er recht op heeft, zonder al te veel rompslomp dat recht ook kan krijgen en maximale toeslag kan ontvangen, naargelang de situatie.

Mijn vraag is dus nog steeds: ik hoop dat we al iets concreter kunnen zijn, maar als ik het goed begrijp, kan dat op dit moment nog niet, omdat u nog bezig bent met het ontwerp van decreet, maar nog niet naar de concrete uitvoering aan het kijken bent. Natuurlijk is het zo dat dat wel een hele omslag is, op het vlak van informatica, op het vlak van gegevensstromen. Mijn vraag is om daar de volgende maanden werk van te maken, zodat wij de mensen ook zekerheid kunnen bieden.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, wat die automatische rechtentoekenning betreft, zijn er toch een aantal dingen die u vrij snel zou kunnen doen. Ik denk bijvoorbeeld aan een Centrum Ontwikkelingsstoornissen, een Referentiecentrum Autisme: zij die de diagnose stellen, zouden u toch automatisch simpelweg die namen kunnen doorgeven? Die zitten trouwens ook vaak in de poort. U zou heel gemakkelijk kunnen weten dat dat is vastgesteld, en die mensen niet nog eens moeten vragen om allerlei attesten te verzamelen en op te vragen die hetzelfde bewijzen. U weet dat. Dat zijn instellingen die deels onder uw bevoegdheid ressorteren. Zij kunnen u dat supereenvoudig laten weten. En misschien kunnen zij er meteen ook voor zorgen dat via één druk op de knop een recht geopend wordt en dat mensen wordt gevraagd om te bevestigen dat zij dat recht geëffectueerd willen zien. Ik snap niet wat er zo ingewikkeld aan is om daar concrete stappen vooruit te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ouders van kinderen met een handicap hebben een reeks doktersbezoeken af te leggen, vaak een aantal praktische zaken om zorg te plannen. Dat komt erbij. Maar ze moeten ook heel veel papieren invullen. Dat begint met de papieren om je erkenning als kind met een handicap te krijgen. Dat gaat over formulieren om ondersteuning op school te krijgen, om zorg te krijgen. Dat gaat erom om die verhoogde kinderbijslag te krijgen. Iedere keer moeten er nieuwe papieren worden ingevuld, vaak jaar na jaar opnieuw. Dat is niet alleen lastig, dat is niet alleen vaak overbodig, dat is heel vaak ook vernederend. Ouders van kinderen met een fysieke of mentale handicap, hebben een kind dat die handicap zal blijven hebben. Hebt u een lijst van al die documenten die mensen moeten invullen? Die is gigantisch. Hebt u een plan om die allemaal samen te brengen, zodat dat eenmalig is, helder, duidelijk en bondig?

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, het is eigenlijk onvoorstelbaar dat wij de dupe worden van een probleem dat zich op federaal niveau voordoet. Ik zie het opnieuw als een pleidooi om al die restbevoegdheden die zich nog op het federale niveau bevinden, zo snel mogelijk over te hevelen naar de gemeenschappen, in dit geval naar de Vlaamse Gemeenschap.

Ik heb u niet horen spreken over een concreet tijdspad. U stelt alles een beetje in het teken van het decreet dat dan in 2019 in werking moet treden.

Maar de gezinnen die nu kinderen hebben met een beperking of die recht hebben op een verhoogde kinderbijslag, moeten wel nu, vandaag geholpen worden. Ik sluit mij aan bij de eisen die de Gezinsbond heeft gesteld om, vooraleer die overheveling een feit zal worden, toch tot een administratieve vereenvoudiging over te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De minister heeft er duidelijk op gewezen dat er eigenlijk twee zaken zijn. Enerzijds is er de toekomst vanaf 2019, en de conceptnota die hier plenair maar ook in de commissie al meermaals ter sprake is gekomen, is daarin heel duidelijk. Wat betreft kinderen met een beperking heeft die het over een zorgtoeslag, een zoveel mogelijk automatische rechten-toekenning en ook over een heel zorgzame transitie. Ik ben er zeker van dat we dat ook in de vertaling van het decreetale werk zullen kunnen terugvinden en in de commissie en hier verder zullen kunnen bespreken.

Iets anders is natuurlijk de problemen die er vandaag zijn en die zich echt situeren op federaal niveau, maar die consequenties hebben voor een aantal zaken in Vlaanderen, onder meer voor de tegemoetkoming in de zorgverzekering of voor de inkanteling van het basisondersteuningsbudget (BOB), zoals de minister zei. Minister, is er overleg met de federale overheid om daar te komen tot een oplossing?

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Volgens onderzoek van de Universiteit Antwerpen zouden nu reeds ongeveer een vijfde van de kinderen die een dossier hebben bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) geen verhoogde kinderbijslag genieten. Dat wijst wellicht op een ondergebruik van die verhoogde kinderbijslag. Blijkbaar zijn veel gezinnen, die al veel administratieve rompslomp hebben, er niet van op de hoogte dat ze recht hebben op die verhoogde kinderbijslag.

Met het oog op de toekomst en op de automatische rechtentoekenning, wat we natuurlijk enorm toejuichen, heb ik een bijkomende vraag aan u, minister. Denkt

u aan een uitwisseling van gegevens tussen het VAPH en de uitbetalingsinstellingen om een dergelijk ondergebruik in de toekomst te kunnen detecteren en oplossen?

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, ik wil kort een paar puntjes verduidelijken. We gaan ervan uit dat het Vlaamse systeem van kracht zal zijn in 2019. Dat is absoluut onze ambitie. We zijn heel hard aan het werken aan de decreten en de achterliggende ICT-architectuur enzovoort.

Maar we moeten wel duidelijk zijn, we spreken met twee woorden. Er moeten een aantal samenwerkingsakkoorden worden afgesloten waar ook de andere gemeenschappen in betrokken zijn, ook de federale overheid enzovoort. Wij zijn echt wel overtuigd dat het moet kunnen en we zullen er alles voor doen, maar het ligt niet alleen in onze handen om te weten of we die datum halen. Ik wil toch maar eens uitdrukkelijk zeggen dat wij ervoor gaan en we het overleg met de anderen echt wel intensifiëren om daar effectief te geraken.

Tot dan worden de bestaande regeling en de bestaande inschalingssystemen toegepast. Dat zijn we allemaal in België zo overeengekomen. Daar kan uiteraard niet zomaar tussengefietst worden met een ander attest of een andere procedure, tenzij je de regeling herroept dat je federaal blijft werken voor rekening van de gemeenschappen van dit land. Maar dan moet je daar een totaal nieuwe regeling voor maken. Dan is het uiteraard veel logischer om dat te doen naar aanleiding van de introductie van onze eigen Vlaamse bevoegdheden en de manier waarop je die dan zelf gaat uitvoeren en zelf de uitbetalingen doet.

Het is niet zo eenvoudig als gesuggereerd, namelijk dat er een aantal attesten zijn die je gelijk kunt stellen. Uiteraard moeten we dat doen en uiteraard lijkt het me zeer logisch dat je een link legt tussen de erkenning in het VAPH en de consequenties op het vlak van een mogelijk recht op verhoogde kinderbijslag. Dat moeten we uiteraard zeker doen. Maar als we zeggen dat wie nu in dit systeem recht heeft op verhoogde kinderbijslag, dat in de toekomst moet kunnen behouden en dat de nieuw geboren kinderen, mochten we de oude regeling toepassen, dan ook nog verhoogde kinderbijslag moeten krijgen, dan kun je niet zeggen: 'Dat attest en dat attest'. Dan moet je immers bestuderen of die andere attesten dezelfde doelgroep met dezelfde afknapwaarde in de scores en de indicatiestellingen, zullen ondersteunen.

Natuurlijk, zeggen dat men een ander attest gebruikt als blijkt dat degenen die met dat attest worden gescreend, niet helemaal de groep dekken die nu verhoogde kinderbijslag krijgt... Dat is natuurlijk zo. Er zijn mensen die een verhoogde kinderbijslag krijgen, die niet-erkende gehandicapten zijn in de termen van de Vlaamse overheid en andersom. Daar moet je natuurlijk de nodige wetenschappelijke onderbouw voor gebruiken om zeker te zijn dat je de groep, als je dat wilt, behoudt/uitbreidt als je daar nieuwe gerechtigden in wilt onderbrengen.

Ik ben het met veel van uw beschouwingen absoluut eens. We moeten uiteraard de link leggen die ons zeer logisch lijkt. Maar zeggen: je zet die attesten erin en iedereen die recht zou kunnen hebben, zal het dan ook hebben, dat zul je toch heel duidelijk moeten onderbouwen aan de hand van de analyse van de inschalingsinstrumenten. Maar we gaan dat uiteraard doen, want het is de bedoeling om sneller, eenvoudiger en met unieke ingave van informatie automatisch zoveel mogelijk rechten toe te kennen.

Lies Jans (N-VA): Minister, uw laatste conclusie is een heel belangrijke conclusie. We houden vast aan de datum van 1 januari 2019 wanneer we ons nieuw systeem willen invoeren. We gaan naar een systeem dat eenvoudig is en dat, vooral voor de rechthebbende, op een automatische manier kan verlopen. Ik hoop en denk dat u in die richting denkt, dat we gaan naar één inschalingsinstrument dat van toepassing is voor alle categorieën van kinderen, zodat ze op een eenvoudige manier op

basis van die inschaling alle voordelen die ze kunnen genieten, ook de zorgtoeslag voor kinderen met specifieke behoeften, ook automatisch kunnen krijgen. Ik kijk alvast uit naar 1 januari 2019.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de maatregelen ten gunste van de tewerkstelling van jongeren in de socialprofitsector die voortvloeien uit de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact – 1077 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de maatregelen ten gunste van de tewerkstelling van jongeren in de socialprofitsector die voortvloeien uit de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): We zijn erg tevreden dat er heel wat overleg is geweest met minister Vandeurzen om tot een oplossing te komen. Het zag er eerst niet naar uit dat die oplossing er was. Dit intensief overleg met de minister heeft ervoor gezorgd dat voor de twee sectoren waar minister Vandeurzen en de ene sector waar minister Crevits voor bevoegd zijn, er oplossingen zijn. We zijn dus erg tevreden.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Collega's, met dit nieuwe ontwerp van decreet streven we vooral naar een meer activerend beleid. Dat is heel goed. We gaan de focus meer leggen op de competentieversterking. Dat staat centraal. Uiteindelijk is het beter voor de betrokken persoon om door te stromen naar de arbeidsmarkt als hij voldoende competenties bezit.

Het doel van de jongerenbonus blijft hetzelfde: vooral laag- en middelgeschoolden begeleiden naar een duurzame job. Iedereen is het eens over die basisfilosofie en kan die ondersteunen. Voor ons is de context wel anders. We leggen niet de focus op de gesubsidieerde jobs, we gaan voor een werkervaringstraject. Dat is voor ons het grote verschil.

We hebben de mogelijkheid om de vervanging van de jongerenbonus via de tijdelijke werkervaring op te vangen. Daardoor krijgen ze een concrete ervaring, die hen moet helpen een vaste job te vinden. VDAB zal ons daarbij helpen. Hij kan niet uitsluitend naar de tijdelijke werkervaring kijken, maar er zijn heel wat alternatieven. Ik denk bijvoorbeeld aan het werkplekleren, aan de opleidingstrajecten, de stages en vooral het systeem van individuele beroepsopleiding (IBO), dat de kans op een vaste tewerkstelling groot maakt.

De samenwerking met de andere beleidsdomeinen is voor ons heel cruciaal. De minister heeft er terecht op ingespeeld. Het project deeltijds leren en werken wordt ondergebracht in het nieuwe stelsel van duaal leren. De middelen zullen worden aangewend om kwaliteitsvol duaal leren te ondersteunen en het aanbod en de kwaliteit van de stageplaatsen in het kader van duaal leren te verhogen. Samen met het beleidsdomein Welzijn zijn er enkele werkgroepen opgericht om binnen de geplande budgetten te bepalen welke acties er kunnen worden ondernomen om de matching tussen de beschikbare werkplekken in de betrokken sectoren en de werkzoekenden maximaal te faciliteren.

De beleidsdomeinen Welzijn en Onderwijs krijgen de middelen om te voorzien in een mogelijke continuering van de projecten buitenschoolse en voorschoolse kinderopvang, maar ook dagverzorgingscentra, deeltijds leren en werken en extern vervoer in de dagverzorgingscentra.

Ik wil ook nog eens terugblikken op de analyse waaruit blijkt dat de maatregel op zijn beperkingen gestoten is. Meer dan 90 procent krijgt slechts één contract. Iets meer dan 60 procent van de jongeren wordt voor minder dan twee jaar tewerkgesteld. En binnen die groep is het traject van het merendeel korter dan één jaar.

Het percentage werkenden na één jaar bedraagt 60 procent, en een kleine meerderheid is deeltijds actief. Slechts 29 procent gaat voltijds aan de slag.

Ik citeer letterlijk uit de analyse: "Het is echter zo dat het totaal aantal bereikte jongeren aan de lage kant lijkt. De bijdrage van de maatregel tot de Vlaamse tewerkstelling kan dus eerder als symbolisch worden bekeken." Ik denk dat we ons daarbij ernstige vragen kunnen stellen.

Ik maak uit de analyse op dat, door onder andere te werken met de tijdelijke werkervaring en niet langer met gesubsidieerde jobs, dat meer kans geeft op vaste contracten. Nu is er een concrete ervaring die kan worden opgedaan via een tijdelijke werkervaring en wordt er tegelijk ingezet op een effectieve doorstroom met een effectieve individuele begeleiding van de jongere en met een vereenvoudiging van de instrumenten. Ik denk dat we vooral daarop moeten inzetten en dat dat wel een verbetering of verandering ten goede kan teweegbrengen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Er is al heel wat inkt gevloeid en er zijn heel wat noodkreten geslaakt sinds de aankondiging dat de jongerenbonus zou worden uitgedoofd.

Die maatregel stamt al uit 2005, toen de Federale Regering een eerste beslissende stap zette om mensen te activeren en langer aan het werk te houden. Toen was die maatregel bijzonder politiek relevant. Inmiddels zijn we echter twaalf jaar en een staatshervorming verder en zijn de inzichten over de activering van jongeren veranderd.

Het goede nieuws is tweërlei. Ten eerste wordt het kind niet weggegooid met het badwater, want tussen de aankondiging en de parlementaire behandeling is er heel wat overleg gepleegd en werd er ook inhoudelijk geoptimaliseerd, zoals het bewaren van het luik deeltijds werken/deeltijds leren en de inpassing in het nieuwe stelsel van duaal leren. Ten tweede is er ook een alternatief. Men kan zich uiteraard vergapen aan het budget en concluderen dat het om een besparingsmaatregel gaat. Maar er is natuurlijk een belangrijk verschil tussen besparen en het efficiënter besteden van geld. Geheel in de filosofie van uw beleid wordt er gewerkt aan het versterken van competenties om de jonge werkzoekenden aansluiting te laten vinden op de arbeidsmarkt.

De keuze voor de inschakeling van de doelgroep van de jongerenbonus in het nieuwe stelsel van tijdelijke werkervaring is dan ook logisch. We moeten inderdaad een kat een kat noemen. Mijn collega heeft het daarnet al aangehaald. Als we kijken naar de cijfermatige analyse, zien we inderdaad dat de maatregel qua bereik er dan wel in slaagt om jongeren te bereiken, maar dat er toch een overgewicht was van middengeschoolde jongeren, een groep die geen significante achterstand vertoont op het vlak van de werkzaamheidsgraad. Ook het totaal aantal bereikte jongeren bleef aan de lage kant. Het rapport stelde inderdaad dat de maatregel eerder symbolisch was op het vlak van bijdrage tot de Vlaamse tewerkstelling.

Ik citeer dit niet uit de analyse om de jongerenbonus in vraag te stellen. Het waren toen ook andere tijden. Ik wil vooral aantonen dat we niet moeten idealiseren en dat we anno 2017 geen schrik mogen hebben om ten volle in te zetten op die competentieversterking en het nieuwe stelsel van tijdelijke werkervaring dat we hebben ontwikkeld.

Maar uiteraard is er ongerustheid bij een hervorming. Dat werd ook aangekaart in het SERV-advies (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen), dat op zijn beurt aanleiding gaf tot een aantal aanpassingen, zoals de overgangsperiode en die uitzondering voor deeltijds leren/deeltijds werken.

De grootste bezorgdheid was de vrees voor de gevolgen van buitenschoolse kinderopvang. Hierover werden echter afspraken gemaakt met het domein Welzijn. Een deel van de middelen wordt overgeheveld en het resterende gedeelte zal worden bijgepast.

We zijn inderdaad ook tevreden met de werkgroepen. We hopen dat de nodige regelingen snel worden uitgewerkt.

Minister, het besluit is een herhaling van onze specifieke bezorgdheid. Die doelgroepenkorting geldt voor jongeren tot 25 jaar, terwijl de jongerenbonus tot 30 jaar reikte. U hebt ons in de commissie al verzekerd dat die groep van 25- tot 30-jarigen wordt meegenomen in tijdelijke werkervaring. Maar ik zou u toch nogmaals willen vragen om hen zeker niet te vergeten in het kader van het kwalitatieve luik van het Banenpact. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Mijn collega's hebben hun uiteenzetting uit de commissie samengevat in hun uiteenzetting voor de plenaire vergadering. Als verslaggever zal ik dan ook verder verwijzen naar het schriftelijk verslag en niet opnieuw verslag uitbrengen van de discussie in de commissie.

In het debat dat we hebben gevoerd over de uitdoving van de jongerenbonus wordt de nadruk gelegd op het activerende aspect. Men gaf aan het tewerkstellingsluik, het activerende luik te willen versterken en af te willen van gesubsidieerde tewerkstelling.

Mijn fractie sluit zich aan bij de bezorgdheden en het zeer negatieve advies van de sociale partners. Zij geven aan dat we niet mogen vergeten dat die jongerenbonus drie doelstellingen had: jongeren een perspectief geven op een volwaardige job, tegemoetkomen aan de groeiende noden in de zorgsector en de actieve bevolking ondersteunen. We vragen mensen om langer te werken, maar tegelijk groeit de zorgnood door de vergrijzing. Daarnaast hebben gezinnen met kinderen nood aan kinderopvang, dat is ook vandaag op Vrouwendag een thema. Het is net aan die zorgnoden en maatschappelijke noden dat de jongerenbonus tegemoetkomt.

Door de jongerenbonus te laten uitdoven en te kiezen voor een alternatief, door de jongeren naar de arbeidsmarkt te begeleiden via tijdelijke werkervaring, wordt maar aan één aspect van de doelstellingen tegemoetgekomen. Minister, als minister van Werk is het uw goed recht te willen inzetten op tijdelijke werkervaring, maar ons punt is dan dat u daarvoor niet moet besparen, en dan zeker niet in de zorgsector. Vandaag zijn er ongeveer 751 jongeren die tewerkgesteld worden en daar jobs doen die nodig zijn in de kinderopvang en in de ouderenzorg. Het gaat dan over animatie, vervoer, opdienen van maaltijden. Het gaat over functies waarover we dagelijks noodkreten horen. Men is bezorgd over de ontmenselijking van de zorg omdat er niet voldoende middelen zijn om tegemoet te komen aan die werkdruk.

De werkbaarheidsmonitor geeft aan dat de werkbaarheid in de zorgsector achteruitgaat, net omdat de werkdruk toeneemt en men niet de nodige middelen heeft om tegemoet te komen aan die capaciteitsnoden. Vandaar dat ik hier de brug maak naar het amendement dat wij vandaag voorstellen. Wanneer u de keuze maakt om op het vlak van tewerkstelling de jongeren toe te leiden naar de zorgsector via werkervaring – en met werkervaring is op zich niets mis – dan moet u dat niet doen ten koste van jobs in de zorgsector. U erkent, en dat siert u, minister, dat dat een besparingsmaatregel is, u hebt dat ook zo in de commissie benadrukt. U wilt met minder middelen meer doen. Feit is dat het in tijden dat de werkdruk toeneemt in de zorgsector, dat de sector kreunt onder de maatschappelijke noden, onverantwoord en onaanvaardbaar is dat men die middelen gewoon wegsaneert.

Gelukkig heeft men voor de kinderopvang in een oplossing voorzien, voor deeltijds werken en leren wordt dat ook opgevangen. Onze vraag is nu om voor de ouderenzorg net hetzelfde te doen. In de kinderopvang is het argument dat er een aantal kwalitatieve noden zijn waaraan we moeten tegemoetkomen waardoor er niet kan worden gewerkt met trajecten in de werkloosheid. Er moet worden gewerkt met volwaardige jobs. Ik denk dat de kwaliteitsnoden in de ouderenzorg dezelfde moeten zijn en dat de beperkte middelen die daar zijn, moeten worden geïnvesteerd in het versterken van de jobs in de zorgsector. Vandaar het voorstel in ons amendement. Initieel werd 10 miljoen euro bespaard, nu wordt 1,5 miljoen euro voor deeltijds leren en werken gevrijwaard onder het luik tewerkstelling. Wij vragen nu om de overige middelen, 8,5 miljoen euro, over te hevelen naar Welzijn. Ik denk dat in principe niemand ertegen kan zijn om extra middelen te investeren in de zorgsector.

Het zou in ieder geval tegemoetkomen aan de grote maatschappelijke nood. U kunt tegelijkertijd verder investeren in werkervaring. Daarvoor moet u niet besparen op de zorgsector. Vandaar vragen wij om te vermijden dat men in tijden waar de noden zo hoog zijn, waar de werkdruk zo groot is, snijdt in budgetten die broodnodig zijn om tegemoet te komen aan de noden in de zorgsector.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben vooral blij met het feit dat de basisfilosofie blijkbaar breed wordt ondersteund, en het is juist dat we moeten gaan naar een maatregel die meer activerend werkt. Ik ben het ook helemaal eens met de mensen die zeggen dat we tussen het moment van aankondigen en het moment van indienen hard hebben gewerkt en naar oplossingen hebben gezocht waar het nodig was.

Ik ben het eens met collega Kherbache dat we een besparing doen, maar niet dat daardoor in de dagverzorgingscentra de mensen minder aan bod kunnen komen. Waarom? Omdat we met deze manier van werken, waarbij je de uitkering bewaart voor de werkzoekende – en het zijn toch werkzoekenden, het zijn mensen die we via werkervaring in het normale economische circuit terecht proberen te laten komen – en waarbij we die mensen meer activeren dan met de maatregel die er was – en uit de evaluatie blijkt dat die niet activerend genoeg was –, deze mensen proberen meer kansen te geven. We kunnen dat doen op deze manier, zonder dat er plaatsen verloren zouden gaan, maar met de besparing die er effectief is.

Op die manier maken we er het beste van. Collega Kherbache, het is dus niet juist dat er minder verzorging zal zijn dan in het verleden, dat de welzijnssector hierdoor zal boeten. Daar waar het moeilijk was, in de kinderopvang, hebben we een oplossing gevonden met collega Vandeuren en is het geregeld. Daar waar het moeilijk was, deeltijds leren en werken, hebben we het buiten het decreet

gelaten en is het opgelost. Daar waar het mogelijk is, voeren we in wat we oorspronkelijk hadden gepland. Dat is wat we willen doen, en ik denk dat we op deze manier én een besparing kunnen realiseren, én er toch voor kunnen zorgen dat de mensen in de zorgsector nog altijd die verzorging zullen krijgen die er in het verleden was, maar ook dat meer mensen, dankzij een goede opleiding en een goede begeleiding, kans krijgen om naar het normale economische circuit te gaan. Vandaar dat ik zou voorstellen om het amendement niet te volgen.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, u zegt dat u nog voldoende mensen zult toeleiden naar de zorgsector en dat er niet minder handen zullen zijn om kinderen en ouderen de nodige zorg te bieden. Wat u vergeet eraan toe te voegen, is dat u initieel ook aangeeft dat u af wilt van die gesubsidieerde tewerkstelling. We hebben het hier over taken die in de welzijnssector worden gesubsidieerd. Als we de debatten over de noden in de welzijnssector volgen, dan is de grote vraag een vraag naar middelen, middelen om genoeg handen te hebben om de nodige zorgen te bieden. Het is dus echt, echt onverantwoord en eigenlijk onaanvaardbaar, want de middelen die nu worden geïnvesteerd in de zorgsector, doen precies wat vandaag zo hard nodig is, namelijk een beetje menselijkheid garanderen in die zorgsector: mensen helpen bij het eten, zorgen voor animatie. U gaat jongeren sturen, werkzoekende jongeren, maar ik heb het over volwaardige jobs. Het gaat over volwaardige jobs die nu worden gefinancierd en die jongeren een contract geven. Dat zou het perspectief moeten zijn, maar daarvoor heb je middelen nodig. Vandaar dat wij benadrukken om die middelen niet te schrappen in een besparingsoperatie maar om ze door te schuiven naar de welzijnssector. Minister Vandeurzen zal die dankbaar aannemen, en op zich beantwoorden ze ook aan een grote nood. Ik begrijp niet waarom u zo hardnekkig wilt besparen in de zorgsector.

Sonja Claes (CD&V): Ik vind dit eigenlijk geen juiste discussie. Dit is een discussie die bij de begroting gevoerd moet worden. Op het ogenblik dat we vinden dat er te weinig middelen gaan naar dagverzorgingscentra, dan moeten we daar middelen op inzetten. In dit geval gaat het over middelen die nodig zijn om jongeren aan een job te helpen.

De evaluatie is heel duidelijk. Er kon een te beperkt aantal jongeren op deze manier aan de slag. Door de maatregelen die nu worden genomen, zullen er meer jongeren aan de slag kunnen en zullen er uiteindelijk meer handen zijn rond het bed. Daar gaat het toch over. We hebben in de commissie heel duidelijk gezegd dat die werkplaatsen juist de ideale werkplaatsen zijn voor jongeren. Als jongeren ingezet worden in een IBO, dan gaan we niet zo strikt voor precies die werkplaats, maar voor een werkplaats in de sector. In die zin zal deze nieuwe maatregel perfect beantwoorden aan dat wat we willen binnen Welzijn, maar ook wat we willen binnen Werk. Als we meer middelen willen geven aan Welzijn, dan moeten we dat tijdens de begrotingsdiscussie bespreken.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Mevrouw Kherbache, het verwondert me ten eerste dat u de foute discussie voert. U gaat echt voorbij aan het belang van de jongere op zich. Het is de bedoeling om de jongere een werkervaring te laten opdoen. In het verleden was dat altijd in de gesubsidieerde arbeid. Dat kon toen tot 30 jaar. Als men 30 jaar was, was die tewerkstelling wel afgelopen. Het is niet zo dat in het nieuwe systeem of met de afschaffing van de jongerenbonus, al deze jobs zullen wegvallen. Ik zie echt wel een alternatief in de tijdelijke werkervaring, daar waar jongeren met een looptijd van 24 maanden ook ervaring kunnen opdoen. Dat kan ook in de ouderenzorg, in de dagverzorgingscentra. U gaat echt voorbij aan het doel voor de jongere op zich.

Yasmine Kherbache (sp-a): Ik zal de discussie die we in de commissie hebben gevoerd, niet helemaal overdoen. We hebben het hier niet over het traject werkervaring. Daar zullen werkzoekenden effectief naar de arbeidsmarkt worden

geleid door hun competenties op de werkvloer te versterken. Dat is de keuze die gemaakt wordt in de hele hervorming van tijdelijke werkervaring. Niemand betwist dat luik, maar laten we in de commissie Werk verder discussiëren over de effectiviteit, de doelmatigheid, of dit allemaal werkt en eenvoudig is. Die discussie zullen we zeker nog voeren.

Ik heb het hier over het budget dat men schrapt. Ik noteer nu ook dat CD&V zegt dat als dat geschrapt wordt, het hen niet gelaten is. Er zal daarna wel worden gediscussieerd over een stijging. Er is geen enkel argument om te verantwoorden dat er wordt bespaard op jobs in de zorg. U doet dat wel. U schrapt budgetten die nu worden besteed aan effectieve, volwaardige contracten.

Als u het hebt over tijdelijke werkervaring, dan moet u minstens de intellectuele eerlijkheid hebben om te zeggen dat het om jongeren gaat die we naar die dagverzorgingscentra sturen om daar ervaring op te doen en op de werkvloer hun competenties te versterken. Ze zijn daar niet in dienst. Hopelijk zullen ze nadien aangeworven worden. In die sector zijn daar budgetten voor nodig. Dat is gesubsidieerde tewerkstelling. In dagverzorgingscentra, in de kinderopvang werken mensen dagelijks in volwaardige jobs die door de overheid worden gesubsidieerd. Daar is op zich niets negatiefs aan. Vandaag wordt er 8,5 miljoen euro geschrapt, terwijl wij ervoor pleiten om die middelen te investeren in de zorgsector, want daar hebben ze die hard nodig.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Claes heeft het heel goed verwoord. We schrappen geen plaatsen in dagverzorgingscentra. Wat was de bedoeling van de jongerenbonus? We wilden jongeren ervaring laten opdoen in die sector. We deden dat met een volwaardig contract. Het zijn werkzoekenden. Nu proberen we om hen die ervaring nog beter te geven en ze nog beter te activeren zodat de uitstroom goed is en ze doorstromen naar het normale economische circuit. Het is niet de bedoeling om in dit systeem te blijven zitten tot 30 jaar om daarna niet door te stromen naar het normale economische circuit.

We waren het erover eens – en nu blijkt u ook, en dat doet mij plezier – dat het opdoen van werkervaring in die dagverzorgingscentra een heel goede manier van werken is. De service die zal worden gegeven in die dagverzorgingscentra zal kunnen worden gegarandeerd. Vroeger was dat met jongeren die werkervaring moesten opdoen via de jongerenbonus, nu is dat met jongeren die werkervaring zullen opdoen met de tijdelijke werkervaringsprojecten. Het is dus dezelfde filosofie, alleen zijn ze in het ene geval werkzoekende, wat ze werkelijk zijn, en in het andere geval hadden ze een contract van tijdelijke duur. Vandaar dat er een besparingsmogelijkheid was: door het systeem te veranderen. Dat is de basisfilosofie. U vindt dat we dat geld dan maar terug in de sector moeten steken, maar dat is er in surplus bovenop geven. Dat is meer geven dan in het verleden. Dat was niet de bedoeling van deze maatregel.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1077/1)

– De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement tot invoeging van een artikel 4/1. (Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1077/3)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

– *Artikel 5 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Cathy Coudyser, Karin Brouwers, Marnic De Meulemeester, Jan Van Esbroeck, Johan Verstreken en Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies, wat betreft de brandveiligheid en de controle op de naleving van de uitbatingsvoorwaarden – 1079 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Cathy Coudyser, Karin Brouwers, Marnic De Meulemeester, Jan Van Esbroeck, Johan Verstreken en Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies, wat betreft de brandveiligheid en de controle op de naleving van de uitbatingsvoorwaarden.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1079/1)*

– *De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Marc Hendrickx, Dirk de Kort en Jelle Engelbosch betreffende de implementatie van een constante woonkostenbenadering voor sociale huurwoningen – 981 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Marc Hendrickx, Dirk de Kort en Jelle Engelbosch betreffende de implementatie van een constante woonkostenbenadering voor sociale huurwoningen.

De bespreking is geopend.

De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Collega's, vandaag wordt er meer dan ooit geïnvesteerd in de nieuwbouw en renovatie van sociale woningen. Dat is een heel goede zaak, zeker wat betreft die investeringen in renovaties, want er ligt nog altijd heel veel werk op de plank. Uit het Grote Woononderzoek weten we dat

meer dan de helft van onze sociale woningen nog altijd geen muurisolatie heeft, dat een derde van de woningen geen dakisolatie heeft, en dat slechts één op de vijf sociale woningen in Vlaanderen overal vloerisolatie heeft.

Dus denk ik dat we elke kans die we kunnen grijpen om een extra sprong voorwaarts te maken in de energetische renovatie van onze sociale woningen moeten grijpen. Dat is wat we met dit voorstel van resolutie willen doen. Met het concept van de vastewoonkostbenadering, waarbij we de totale woonkost van vergelijkbare huurders constant willen houden, kan er nog meer worden geïnvesteerd in energiezuinige sociale woningen, wordt ook de soms grote ongelijkheid die er vandaag nog altijd is tussen vergelijkbare sociale huurders weggewerkt, en kan wonen in een sociale huurwoning nog goedkoper worden.

Bovendien maakt de vastewoonkostbenadering het ook mogelijk om sociale huisvestingsmaatschappijen te ontzorgen bij de energetische renovatie van hun patrimonium door een samenwerking met een Energy Service Company (ESCO) mogelijk te maken. Waar sociale huisvestingsmaatschappijen vandaag zelf moeten renoveren en zelf het investeringsrisico moeten dragen en zelf moeten prefinancieren zonder evenwel een garantie te hebben op resultaat in termen van energiebesparing, willen we dat er in de toekomst kan worden samengewerkt met zo'n ESCO. Op die manier moet de sociale huisvestingsmaatschappij niet zelf instaan voor de prefinanciering, valt het investeringsrisico voor de huisvestingsmaatschappij weg, en krijg je wel gegarandeerd waar voor je geld.

Collega's, met dit voorstel van resolutie kunnen we echt het verschil maken voor tienduizenden sociale huurders in Vlaanderen. Daarom dank ik niet alleen de mede-indieners van dit voorstel, maar ook de andere collega's voor hun constructieve houding bij de bespreking ervan in de commissie. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de interpellaties, actuele vragen en vragen om uitleg betreft

– 1005 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de interpellaties, actuele vragen en vragen om uitleg betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1005/1)

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel houden.

**VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de indiening van beleidsbrieven betreft
– 1016 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de indiening van beleidsbrieven betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1016/1)

– Het enig artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel houden.

**VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de commissie ad hoc ter voorbereiding van een themadebat betreft
– 1039 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de commissie ad hoc ter voorbereiding van een themadebat betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1039/1)

– Het enig artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel houden.

VOORSTEL tot wijziging van het statuut van het personeel van het Algemeen Secretariaat – Aanpassing nieuw overlegmodel na evaluatie in het Overlegcomité**Bespreking en stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel tot wijziging van het statuut van het personeel van het Algemeen Secretariaat – Aanpassing nieuw overlegmodel na evaluatie in het Overlegcomité.

De bespreking is geopend.

Het Bureau heeft op 6 februari 2017 beslist een wijziging van het Statuut van het personeel van het Algemeen Secretariaat aan de plenaire vergadering voor te leggen.

Die statuutswijzigingen hebben betrekking op een vereenvoudiging van het sociaal overlegmodel.

In 2015 werd het sociaal overlegmodel samen met een afvaardiging van het personeel aangepast. Bij de invoering van dat nieuw overlegmodel werd reeds overeengekomen dat een eerste evaluatie over de krachtlijnen tegen de zomer van 2016 zou plaatsvinden.

Naar aanleiding van die evaluatie werden een aantal aanpassingen overeengekomen in het Overlegcomité en daar kon op 30 januari 2017 een akkoord bereikt worden over een aanpassing van de statuuttekst.

U vindt het voorstel tot wijziging van het personeelsstatuut hierbij gevoegd.

Namen het Bureau verzoek ik de plenaire vergadering om de wijziging aan het personeelsstatuut met onmiddellijke ingang goed te keuren.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat het voorstel tot wijziging van het statuut van het personeel van het Algemeen Secretariaat – Aanpassing nieuw overlegmodel na evaluatie in het Overlegcomité eenparig is aangenomen? (*Instemming*)

Dan is aldus besloten.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de maatregelen ten gunste van de tewerkstelling van jongeren in de socialprofitsector die voortvloeien uit de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact – 1077 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3**Aangehouden stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de aangehouden stemming over amendement nr. 1, van Yasmine Kherbache, tot invoeging van een artikel 4/1.

Stemming nr.1

Ziehier het resultaat:

95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;

69 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Cathy Coudyser, Karin Brouwers, Marnic De Meulemeester, Jan Van Esbroeck, Johan Verstreken en Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 5 februari 2016 houdende het toeristische logies, wat betreft de brandveiligheid en de controle op de naleving van de uitbatingsvoorwaarden – 1079 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Marc Hendrickx, Dirk de Kort en Jelle Engelbosch betreffende de implementatie van een constante woonkostenbenadering voor sociale huurwoningen – 981 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de interpellaties, actuele vragen en vragen om uitleg betreft

– 1005 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel tot wijziging van het reglement aan.

VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de indiening van beleidsbrieven betreft

– 1016 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel tot wijziging van het reglement aan.

VOORSTEL van Jan Peumans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de commissie ad hoc ter voorbereiding van een themadebat betreft

– 1039 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
105 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel tot wijziging van het reglement aan.

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, mag ik heel even uw speciale aandacht? Vanochtend vond ik het jammer dat precies vandaag in dit halfrond het debat rond het Centrum voor Gelijkheid van Kansen moest worden uitgesteld. Een vrouwelijke minister zou hier geïnterpelleerd worden over een overheidsinstelling met een vrouw aan het hoofd. Symbolischer kon het haast niet op 8 maart, de Internationale Vrouwendag.

Maar wat gebeurde er? Het ene actuadebat werd vervangen door het andere. De ene vrouwelijke minister ruimde plaats voor een andere, en de vraagstellers luisterden naar namen zoals Elisabeth, Caroline en Kathleen. Een mooier eerbetoon aan de Internationale Vrouwendag kon het Vlaams Parlement niet brengen, zeker omdat het beleidsdomein van minister Crevits ook over gelijke kansen gaat.

De Internationale Vrouwendag is wereldwijd in het leven geroepen om ons onder meer te herinneren aan een belangrijke strijd voor gelijkheid van kansen, meer specifiek voor de kansen van de vrouw. Een van de grootste strijdpunten daarbij was het kiesrecht voor vrouwen. Nieuw-Zeeland was het eerste land om dat universele kiesrecht in te voeren, in 1893. In België gebeurde dat op gemeentelijk vlak in 1919, maar pas ten volle in 1948.

Laat ons in het achterhoofd houden dat precies de vrouwen zelf hebben moeten strijden voor de opheffing van ongelijkheid in het democratisch debat. Wij mogen ons gelukkig prijzen dat dit mogelijk is in Vlaanderen en ook in ons Vlaams Parlement. In dit halfrond tellen wij 55 vrouwelijke volksvertegenwoordigsters op een totaal van 124. Zij maken 44,4 procent uit van deze vergadering. Dat is nog altijd geen 50 procent, maar daarmee zijn wij toch de koplopers van alle parlementen in België.

Ik geef toe: de tentoonstelling die momenteel loopt in de Zuilenzaal onder de titel 'Vrouwelijke kunstenaars in beeld', hebben we gekoppeld aan de datum van 8 maart. Maar voor het overige kunnen hier op alle dagen van het jaar debatten gevoerd worden waarin vrouwen centraal staan. En dat geldt op identieke wijze voor mannen: op die verworven gelijkheid mogen wij als Vlaams Parlement prat gaan.

Toch wil ik de vrouwen bij deze gelegenheid voor hun inbreng in dit parlement extra bedanken. Meer zelfs, ik durf aan de mannen twee zaken vragen: ten eerste een applaus voor vandaag, vrouwendag. (*Applaus*)

Ten tweede een billijke verdeling van de inspanningen tussen mannen en vrouwen, en een gelijke waardering daarvoor, 365 dagen per jaar. Zo hoort het in een democratie. Ik dank u. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 15 maart 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 18.14 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Jelle Engelbosch, Michèle Hostekint: ambtsverplichtingen;

Jan Durnez: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Freya Saeys, Steve Vandenberghe, Daniëlle Vanwesenbeeck: gezondheidsredenen;

Caroline Bastiaens: zwangerschapsverlof.

Afwezig zonder kennisgeving

Jean-Jacques De Gucht, Bruno Tobback

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants